

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
सिंहदरवार, काठमाण्डौ

आर्थिक वर्ष ०७२/०७३
वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

२०७३ भाद्र

मन्तव्य

जनताद्वारा निर्वाचित ऐतिहासिक संविधानसभाको अथक प्रयास मार्फत मुलुकले संघीय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रात्मक मूल्य र मान्यतामा आधारित नेपालको संविधान प्राप्त गरी कार्यान्वयनमा आइसकेको छ। नयाँ सम्बिधानले रचना गरेका संयन्त्र र पद्धतिको गतिशिल कार्यान्वयन वाटनै मुलुकमा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र सम्बृद्धि सम्भव छ। संविधानले दिशानिर्देश गरेका पक्षहरुको सफल कार्यान्वयनवाटनै मुलुकमा आर्थिक समानता, सम्बृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न सकिन्छ। यसका लागि राज्य संयन्त्र पूर्णतः सजग, सकारात्मक र क्रियाशिल हुनु अनिवार्य हुन्छ।

यस क्रममा संविधान अनुरूप प्रचलित मौजुदा कानूनमा आवश्यक परिमार्जनका साथै नवीन प्रावधान समेतलाई समेट्ने गरी नयाँ कानूनहरुको निर्माण गर्ने कार्यको सघन रूपमा थालनी भैसकेका छ। यसै क्रममा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा रहेका र रहने जनशक्ति, श्रोत र सम्पत्तिको सूचि तयार गरी आवश्यक वाडँफाँड/समायोजन पनि तोकिएकै समयमा सम्पन्न गर्नुपर्ने हुदाँ सो कार्यहरुलाई तालिकिकरण गरी आम नागरिकलाई परिवर्तनको अनुभूति दिन सरकारका सबै निकायले आआफना जिम्मेवारी पूरा गर्ने पर्ने भएकोछ। संविधान बमोजिम संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचनाका लागि आवश्यक नीतिगत, कानूनी, संरचनागत, जनशक्ति व्यवस्थापन, वित्तीय तथा प्रणालीगत अन्तर सम्बन्धको व्यवस्थाहरु गर्नुपर्ने भए अनुसार सोही प्रयोजन लागि नेपाल सरकारवाट सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा उच्चस्तरीय संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना निर्देशक समिति र मेरै संयोजकत्वमा संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना समन्वय समिति गठन भई आवश्यक कार्यविधि निर्माण भई २०७४ जेठ मसान्त सम्ममा यस सम्बन्धी सबै कार्यहरु सम्पन्न गर्ने कार्ययोजना निर्माण गरी कार्य आरम्भ भैसकेका छन्।

सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा जवाफदेहिता, पारदर्शिता, जनसहभागितालाई अन्तर सम्बन्धित बनाउदै विकास निर्माणमा स्थानीय स्वामित्व स्थापित गरी दिगो विकास गर्न तथा पूँजीगत खर्चमा अभिवृद्धि गरी रोजगारीका अवसर सृजना गर्ने गरी आर्थिक विकास गरिएमानै विकास दिगो भई प्रतिफल प्राप्त हुन सक्ने भएकाले विकास आयोजनाहरुको कार्यान्वयनमा गुणस्तर तथा प्राविधिक जवाफदेहितालाई पनि सुनिश्चित गर्नु उत्तिकै जरुरी देखिन्छ। त्यस्तै विकासको प्रतिफलको न्यायोचित वितरण गर्ने पद्धति संघीय, प्रान्तीय र स्थानीय गरी तीनवटै तहमा स्थापित गर्न

राजनैतिक, प्रशासनिक र सामाजिक प्रतिवद्धता अत्यावश्यक हुन्छ। यसका अतिरिक्त सेवा प्रवाह र गुणस्तर सुधारमा समेत विशेष ध्यान दिनु अपरिहार्य छ।

विकास निर्माणका गतिविधिबाट नतिजा प्राप्तिर्तर्फ सुनिश्चित गराउन र सञ्चालित कृयाकलाप निर्धारित समय र गुणस्तर सम्पन्न हुने वातावरण श्रृजना गर्न आवश्यक पर्ने अन्तर निकाय समन्वय/सहजिकरण तथा अनुगमन सुपरीवेक्षण गर्ने कार्य ज्यादै महत्वपूर्ण हुनुका साथै यस्ता कार्यहरू सुशासन अभिवृद्धि गर्ने दिशामा परिलक्षित हुनेपर्छ। सार्वजनिक खर्चको भुक्तानीलाई सार्वजनिकीकरण, सूचना प्रविधिमा आधारित स्वचालित प्रणाली, आयोजना सहजिकरण संयन्त्रको व्यवस्था, मन्त्रपरिषद् र मन्त्रपरिषद्का विभिन्न समितिहरू एवं सचिव बैठकका निर्णयहरूको शिघ्र र नतिजामुखी कार्यान्वयन एवं केन्द्रीय अनुगमन समितिको निर्णयहरू कार्यान्वयनको अवस्थाले मुलुकको शासकीय व्यवस्थामा सुधार गर्न थप योगदान पुगेको छ।

सुशासन (संचालन तथा व्यवस्थापन) ऐन, २०६४ को दफा ४१ को उपदफा (१) ले सार्वजनिक निकायले आर्थिक वर्ष समाप्त भएपछि वर्षभरि सम्पादन गरेका कामको प्रगति विवरण तयार गरी माथिल्लो निकायमा प्रस्तुत गर्ने व्यवस्था गरे अनुरूप यस कार्यालयले प्रस्तुत वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिक गरेको छ। यो प्रतिवेदन यसै श्रृङ्खलाको आठौँ संस्करण हो। यस प्रतिवेदनले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालयका गतिविधिहरूलाई सार्वजनिक गर्ने कानूनी दायित्व पूरा गर्नुका साथै पारदर्शिता प्रवर्द्धन गर्ने काममा समेत पाइला चालेको छ।

अन्त्यमा, मुलुकको समग्र प्रशासनिक संयन्त्रको सघन परिचालन र सुधारबाट नै मुलुकको दिगो विकास र आर्थिकसंवृद्धिमा प्रत्यक्ष टेवा पुग्नेछ भन्नेमा मेरो दृढ विश्वास छ। यसका लागि आगामी दिनमा हामीले अझ बढि परिश्रम गर्नु पर्ने देखिएको हुँदा यसतर्फ सकृय रही आफ्नो कर्तव्य निर्वाह गर्न सबै क्षेत्र र तहका राष्ट्रसेवकहरूलाई आह्वान गर्दछु। साथै प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्यमा संलग्न प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद् कार्यालयका सचिव श्री चन्द्रकुमार घिमिरे सहित यस कार्यमा प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने सबै राष्ट्रसेवक कर्मचारी साथीहरूलाई धन्यवाद दिन्छु।

डा. सोमलाल सुवेदी

मुख्य सचिव

विषय सूची

<u>विषयवस्तु</u>	<u>पृष्ठ</u>
परिच्छेद १ कार्यकारी सारांश	१
परिच्छेद २ प्रारम्भिक	६
परिच्छेद ३ आर्थिक व्यवस्थापन	२५
परिच्छेद ४ मुख्य उपलब्धिहरु	३३
परिच्छेद ५ क्षेत्रगत उपलब्धिहरु	३९
परिच्छेद ६ उपसंहार	८४
अनुसूची १ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको संगठन संरचना	१०४

परिच्छेद- १

कार्यकारी सारांश

सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को दफा ४१ को उपदफा (१) मा व्यवस्था भए अनुसार प्रत्येक मन्त्रालय र केन्द्रीय निकायहरूले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका कार्यहरूको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने प्रावधान भए बमोजिम यस कार्यालयद्वारा आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ को वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सर्वोच्च प्रशासनिक निकाय भएकोले यस कार्यालयबाट सम्पादन गरिएका गतिविधिहरूले समग्र मुलुकको सार्वजनिक प्रशासनलाई प्रतिविम्बित गर्ने भएकोले यस कार्यालयलाई सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने र स्थायी सरकारको नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने निकायका रूपमा हेरिने गरिन्छ। यस आ.व.मा सम्पादन गरिएका मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् :-

१. नेपाल सरकारका सेवा निवृत्त मुख्यसचिवहरूले सेवा अवधिमा पुर्याउनु भएको विशिष्ट योगदान र अनुभवलाई संस्थागत गर्ने नीति अनुसार मुलुकको समग्र शासकीय प्रणाली तथा प्रशासनिक व्यवस्थापन सुधारका विविध पक्षहरूमा छलफल गर्ने अभिप्रायले सेवा निवृत्त मुख्यसचिवहरूको चौथो सम्मेलन-२०७२, चैत्र २६ गते आयोजना गरि बहाँहरूबाट व्यक्त भएका विचार तथा सुझावहरू समावेश गरि प्रतिवेदन तयार गरिएको।
२. २०७२ श्रावण देखि २०७३ असार महिनासम्म नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्कोबैठक बसी ...प्रस्ताव उपर निर्णय भएकोछ। साथै मन्त्रिपरिषद् विभिन्न विषयगत समितिहरू मध्ये आर्थिक तथा पूर्वाधार समितिको १६ वटा बैठकबाट ४३ निर्णय, विधेयक समितिको २९ बैठकबाट ४१ निर्णय, प्रशासन समितिको बैठकबाट १ निर्णय र सामाजिक समितिको १५ वटा बैठकबाट २१ वटा निर्णयहरू भएका थिए।
३. यस आ.व.मा नेपाल सरकारका मुख्य सचिवको अध्यक्षतामा १४ (चौध) वटा सचिव बैठक बसी १११ (एक सय एघार) वटा निर्णय भएकोछ। साथै आ.व.०७१/०७२ को सचिव बैठकबाट भएका निर्णयहरूको वार्षिक समिक्षा समेत गरिएको।
४. यस आ.व. मा यस कार्यालयको उच्च व्यवस्थापन समूह (SMT) को ४ (चार) वटा बैठक सम्पन्न भई प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई Center of Excellency बनाउने समबन्धमा विभिन्न ३९ (उनान्चालिस) वटा निर्णय भएको।
५. दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (सार्क) को मुख्यसचिव स्तरिय चौथो सम्मेलन जुन ९ देखि १०, २०१६ (तदनुसार २०७३, जेठ, २७-२८) मा काठमाडौंमा सम्पन्न गरिएको छ। सार्क सदस्य राष्ट्रका मुख्य सचिव तथा मन्त्रिपरिषद्का सचिवहरूको

सहभागिता रहेको उक्त सम्मेलनमा सदस्य मुलुकको कर्मचारीतन्त्र भित्रका उत्कृष्ट अभ्यासहरूको आदान प्रदान भएको थियो ।

६. नेपाल सरकारका मन्त्रालयहरूमा प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षता/संरक्षकत्वमा रहेका निकायहरूको विवरण अद्यावधिक गरिएका छन् ।

७. राम्रो सरकार र असल शासनका लागि अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा काम गर्ने "खुला सरकार सहकार्य" (Open Government Partnership) विश्व संगठनमा नेपालको सदस्यता प्राप्ति एवं सहभागिताका सम्बन्धमा अध्ययन गरी सिफारिस सहितको प्रतिवेदन तयार भई प्रतिवेदन उपर अर्थ मन्त्रालय, परराष्ट्र मन्त्रालय, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयको राय समेत प्राप्त भएको र थप निर्णयका लागि पेश गरिएकोछ ।

८. सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा गठित उच्चस्तरीय संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना निर्देशक समिति तथा नेपाल सरकारका मुख्यसचिवज्यूको संयोजकत्वमा रहेको संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना समन्वय समिति गठन भई क्रियाशिल रहेको छ । साथै विभिन्न मन्त्रालय/निकायहरूले सम्पादन गरेको संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना सम्बन्धी मौजुदा अवस्थाको जानकारी (Stock-Taking) लिई एकिकृत विवरण तयार गरिएको । संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना समन्वय समितिको निर्णय अनुरूप गठित समूहगत कार्यदलको कार्यविधि तर्जुमा गरी स्वीकृत भै कार्यारम्भ भएको छ ।

९. विभिन्न नदीहरूमा रहेका तुइनलाई विस्थापित गरी झोलुङ्गे पुल निर्माण गर्ने सम्बन्धमा सरोकारवाला निकायहरूबीच समन्वय बैठक बसी कार्य प्रक्रिया अगाडी बढाउन निर्देशन भएकोमा हालसम्म ६ वटा तुइनहरूलाई झोलुङ्गे पुलले विस्थापन गरेको, ४१ वटा झोलुङ्गे पुलहरू निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको र ५४ वटा झोलुङ्गे पुलहरूको खरिद सम्बन्धी काम प्रक्रियामा रहेका छन् ।

१०. भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माण सम्बन्धी ऐन बमोजिम बनाउनु पर्ने कार्यविधिहरू भूकम्पबाट प्रभावित व्यक्तिको नाममा जग्गा दर्ता गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माण सम्बन्धी सार्वजनिक खरिद कार्यविधि, भूकम्पबाट प्रभावित व्यक्तिको पुनर्वास तथा स्थानान्तरणको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माण सम्बन्धी नियमावली, २०७२, भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माणको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्यविधि र जग्गा प्राप्ति सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी नेपाल सरकार, मन्त्रपरिषद्बाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएका छन् ।

११.हेलो सरकार लाई क्षेत्रिय स्तरमा विस्तार गर्ने कार्यक्रम अनुसार पाचै विकास क्षेत्रमा संचालनमा आइ गुनासो सम्बोधनको कार्यलाई विकेन्द्रीत गरिएकोछ। साथै २०७२ जेष्ठ २५ देखि हेलो सरकार फेसबुक पेज र २०७२ पौष २७ देखि हेलो सरकारलाई थप प्रभावकारी पार्ने उदेश्यले टवीटरमा @Hello_Sarkar खाता खोलेर गुनासा लिन थालिएको छ। हेलो सरकारको बजारीकरणका लागि वृत्तचित्र निर्माण समेत गरिएकोछ । आ.ब.२०७२/०७३को अवधिमा परेका गुनासोहरुको फछ्यौटको दर ८२ प्रतिशत रहेको छ । त्यस्तै कार्यालयका महत्वपूर्ण सूचना प्रवाहका लागि १६१८०७०७०११११ को अडियो नोटिस बोर्डको संचालन गरिएकोछ।

१२.सबै शाखा/महाशाखा/सचिवालयका शाखा/कार्यकक्षगत जिन्सी सामानको विवरण अद्यावधिक गरी फ्रेममा राखी सबै शाखा/कार्यकक्षमा टाँस गरिएकोछ। साथै हरेक सचिवालय/महाशाखा/शाखाहरुमा भित्तामा कागज टाँस्ने परिपाटीको अन्त्य गर्दै सूचना पाटीको व्यवस्था गरिएकोछ । सिंहदरबार सरसफाइ तथा बगैँचा व्यवस्थापन कार्यक्रम अन्तर्गत रोज, हर्बल र साइटिस गार्डेन निर्माण गर्ने कार्य वनस्पति विभागसँगको समन्वयमा सम्पन्न भएका छन । कार्यालयमा काम नलाग्ने अवस्थामा रहेका कागजातहरु कागजात धुल्याउने नियम, २०२७ बमोजिम धुल्याउने कार्य सम्पन्न गरिएकोछ ।

१३.सर्वोच्च अदालतबाट सार्वजनिक सरोकारको विवादमा जारी आदेश कार्यान्वयनको एकिकृत प्रगति प्रतिवेदन २०७२/७३ तयार गरी प्रकाशन गरिएकोछ ।

१४.संयुक्त राज्य अमेरिकामा नेपाली तयारी पोशाकलाई प्रदान गरिएको सहूलियतलाई प्रभावकारी उपयोग गर्ने सन्दर्भमा सचिव बैठकबाट भएको निर्णयलाई कार्यान्वयन गर्न मिति २०७२/११/२ र मिति २०७२/११/६ मा अर्थ मन्त्रालय, उद्योग मन्त्रालय, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय र शिक्षा मन्त्रालयका पदाधिकारीहरुसँग छलफल गरी ८ वटा निर्णयहरु भएको छ । सोहि निर्णयहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने क्रममा सिमरामा रहेको विशेष आर्थिक क्षेत्रमा तयारी पोशाक प्रोसेसिङ क्षेत्र स्थापना गर्नका लागि उद्योग मन्त्रालयले अर्थ मन्त्रालयबाट सहमित प्राप्त गरी रु १९ करोडको बहुवर्षीय ठेक्का प्रक्रिया आरम्भ गरेको छ ।

१५.भन्सार विभाग अन्तर्गत संचालित Nepal National Single Window को समन्वयका लागि निर्देशक समितिको गठन गरिएको र सम्बद्ध मन्त्रालयहरुमा सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने कार्य भएको । यसैगरी NNSW को मूल्याङ्कन प्रक्रियामा स्वतन्त्र घरेलु परामर्शदातालाई प्राथमिकता दिन र Vendor Lock एवं Proprietor Lock नछुने व्यवस्था मिलाउन निर्देशन जारी भएकोछ ।

१६.राष्ट्रिय गौरवका आयोजना प्रमुखहरु एवं सम्बद्ध मन्त्रालयका योजना महाशाखा प्रमुख बीच अर्न्तकृया तथा छलफल कार्यक्रम सम्पन्न गरी आयोजनाका समस्याहरु समाधान गर्न सहजीकरण एवं समन्वय गरिएकोछ ।

१७.सूचना तथा सञ्चार प्रविधि सम्बन्धी तोकिएका विषयहरुमा नेपाल सरकारलाई नीतिगत मार्ग दर्शन र राय सल्लाह दिन तथा यस क्षेत्रका विभिन्न निकायहरु बीच समन्वय समेत गर्नको लागि नेपाल सरकार, मन्त्रपरिषद्बाट राष्ट्रिय सूचना तथा सञ्चार प्रविधि परिषद्को गठन गरिएको छ ।

१८.नेपाल सरकारका निकायहरूको अनुभवहरू साटासाट गरी सूचना प्रविधिको विकासमा एकिकृत सोचको विकास गर्ने, ICT Policy 2015 को उद्देश्य बमोजिम ICT Development Index र E-Government Ranking मा नेपालको अवस्था सुधार गर्न सुधारका आवश्यक क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने, Single Portal System को स्थापना सम्बन्धमा भएका प्रयास, यसका व्यवधान र भावी कार्यक्रमहरूको पहिचान गर्ने गोष्ठीवाट सूचना तथा सञ्चार पूर्वाधार, साईवर सुरक्षा, जनशक्ति व्यवस्थापन, प्रणाली एकीकरण, विद्युतिय भुक्तानी, विद्युतिय सुशासन र सुचना तथा सञ्चार प्रविधि नीतिका सम्बन्धमा भविष्यको रणनीति तर्जुमा गरिएकोछ ।

१९.चिकित्सा शिक्षा सम्बन्धी नीति तर्जुमा उच्चस्तरीय कार्यदलको प्रतिवेदन २०७२ सम्बन्धमा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद् सामाजिक समितिवाट भएका निर्णयहरू कार्यान्वयनको अनुगमन हुदै आएकोछ ।

२०.फेवाताल र रुपातालको अतिक्रमण नियन्त्रण, प्रदुषण न्युनीकरण, संरक्षण र विकासका लागि वन तथा भूसंरक्षण मन्त्रालय, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन गरिएकोछ ।

२१.संयुक्त राष्ट्रसंघका सदस्य राष्ट्रहरूमा मानव अधिकार संरक्षण र सम्बर्द्धनको कार्यलाई अझ बढी सशक्त तथा प्रभावकारी तुल्याउन सदस्य राष्ट्रहरूले आफूले मानव अधिकारको सम्बन्धमा स्वीकार गरेको दायित्व साकार पार्न गरेका काम कारवाहीहरूको प्रस्तुति गर्ने माध्यमको रुपमा विकास भएको Universal Periodic Review-UPR को Second Cycle अन्तर्गत सन् २०१५ मा जेनेभामा हुने नेपालको पुनरावलोकनको प्रयोजनका लागि नेपालको राष्ट्रिय प्रतिवेदन तयार गरी नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७२।४।८ को बैठकबाट स्वीकृत गरी संयुक्त राष्ट्रसंघको मानव अधिकार परिषद् समक्ष पेश गरिएका छन ।

२२.भ्रष्टाचार विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय महासन्धिको कार्यान्वयनसम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीति तथा कार्ययोजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन समितिवाट सकृयतापुर्वक कार्य हुदै आएका छन ।

२३.संयुक्त राष्ट्रसंघको मानव अधिकार परिषद् समक्ष मानव अधिकारको विश्वव्यापी आवधिक समिक्षाको दोस्रो चक्र अन्तर्गत नेपालले पेश गरेको दोस्रो प्रतिवेदनउपर मानव अधिकार परिषद्को २३ औं सेसनमा यही नोभेम्बर ४ तारेखमा छलफल भएको र उक्त छलफलमा परराष्ट्रमन्त्रीको नेतृत्वमा नेपाली प्रतिनिधिमण्डलले भाग लिई विभिन्न राष्ट्रहरूबाट प्राप्त १९५ वटा सिफारिसहरूमध्ये १४७ वटा सिफारिसहरूलाई कार्यान्वयन गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गरिएकोछ ।

२४.नेपाल सरकारका मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीको नेतृत्वमा जेनेभा गएको प्रतिनिधि मण्डलले संयुक्त राष्ट्रसंघ अन्तर्गत मानव अधिकार परिषद्को ३१औं सत्रमा सहभागी भई दोश्रो विश्वव्यापी आवधिक समिक्षा सम्बन्धी प्रतिवेदन पारित गर्ने बैठकमा नेपालको मानव अधिकार

स्थितिको बारेमा विभिन्न राष्ट्रहरूबाट उठाइएका विषयहरू तथा प्राप्त सिफारिसहरूका सम्बन्धमा नेपालको आधिकारिक धारणा प्रस्तुत गरिएको । सोही क्रममा नेपालको मानव अधिकारको पछिल्लो स्थितिको बारेमा मानव अधिकार सम्बन्धी उप-उच्चायुक्तसंग नेपाली प्रतिनिधिमण्डलको छलफल भई नेपालका संविधानका प्रावधान, आर्थिक रूपान्तरण र मानव अधिकारको प्रवर्द्धन गर्ने विषयहरूमा समेत स्पष्ट पारिएको ।

२५.मिति २०७३/०१/११ देखि नेपाल टेलिभिजनद्वारा प्रत्येक शनिवार प्रसारण हुँदै आएको 'प्रधानमन्त्री सँग सीधा कुरा' कार्यक्रमको अभिलेखिकरण गरी तिनको प्रगति अनुगमन गरिएको । गुनासाहरूको कार्यान्वयन अवस्था सम्बन्धमा हरेक हप्ता सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूलाई जानकारी गराइने गरिएको ।

२६.केन्द्रीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिका आठ (८) वटा बैठक सम्पन्न भई पैतालिस (१५) वटा निर्णयहरू कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित निकायमा पठाई तिनको प्रगति अनुगमन गरिएको ।

परिच्छेद-२

प्रारम्भिक

शासन व्यवस्थालाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गरी सुशासनको गन्तव्य हासिल गर्न प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको नेतृत्वदायी भूमिका रहेको छ। नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावलीमा व्यवस्था भए वमोजिमका कार्यहरू प्रभावकारी ढङ्गले सम्पादन गर्न अन्तर निकाय समन्वय तथा सहजिकरण आवश्यक हुने र सोको परिपूर्ति प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयबाट हुँदै आएको छ। कार्यालयले समयको परिवर्तन संगै शासन व्यवस्थाका हरेक क्षेत्रमा आएका नवीनतम सोच, ज्ञान र सीपको उपयोग गर्दै कार्यसम्पादन गर्ने सोच लिएको छ।

सार्वजनिक प्रशासनको सर्वोच्च पदसोपानमा रहेको यस कार्यालय सार्वजनिक नीति निर्माण गर्ने उच्चतम निकाय हुनुका साथै यस कार्यालयबाट सम्पादन गरिने कार्यहरू मुलुकमा सुशासन स्थापना गर्न र आम जनसाधारणको हित अभिवृद्धि गर्नमा लक्षित हुने गरेको छन। सुशासनका विश्वव्यापी सूचकहरूको आधारमा मूल्याङ्कन गर्दा हाम्रो देशको अवस्था सन्तोषजनक नभएको सन्दर्भमा सुशासन प्रवर्द्धन, भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशिलता, विश्वव्यापी प्रतिस्पर्धा, प्रेसस्वतन्त्रता, न्यायिक स्वतन्त्रता, कानुनी राज्य तथा जवाफदेहिता सम्बन्धी विश्वव्यापी सूचकहरूमा सुधार ल्याउन उल्लेख्य प्रयास हुँदै आएको छ। नयाँ संविधानको पूर्ण कार्यान्वयनका साथै दीगो रूपमा शान्तिको प्रवर्द्धनबाटनै समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व हासिल गर्न सकिन्छ। यस क्रममा आर्थिक तथा सामाजिक पूर्वाधार निर्माणमा सार्वजनिक खर्च एवं स्रोतको दक्षतापूर्वक परिचालनबाट मुलुकको आर्थिक सम्वृद्धि तथा गरिवी निवारणका लक्षित उपलब्धी हासिल गर्न सकिन्छ भन्नेमा कार्यालय दृढ छ।

मुलुकको शासकीय कार्य सम्पादनमा प्रधानमन्त्रीको सहयोगीको भूमिकामा योगदान पुर्याउँदै आएको यस कार्यालय राष्ट्रको नीति निर्माण एवं व्यवस्थापन गर्ने मुलुकी प्रशासनको सर्वोच्च निकाय पनि हो । यसको स्थापना वि.सं. १८६३ सालमा तत्कालिन प्रधानमन्त्री भीमसेन थापाको प्रधानमन्त्रित्व कालमा भएको ऐतिहासिक तथ्य पाइन्छ । झण्डै दुई सय वर्षभन्दा लामो इतिहास (जीवन यात्रा गरेको) बोकेको यस कार्यालयले विभिन्न कालखण्डमा विभिन्न किसिमका काम, कर्तव्य, अधिकार उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी पाई कार्यसम्पादन गर्दै आएको र विभिन्न समयमा विभाजित भई अनि पुनः एकीकरण हुँदै निरन्तर अस्तित्वमा रहँदै आफूलाई सुम्पिएको कार्य जिम्मेवारी सम्पादन गर्दै आएको छ । वि.सं. २०२३/१/२ मा मन्त्रिपरिषद् सचिवालयमा रूपान्तरण भएको यो कार्यालय वि.सं. २०५०/६/१ देखी पुनः प्रधानमन्त्रीको कार्यालयका रूपमा र वि.सं. २०५४ साल पौष ८ मा मन्त्रालयस्तरको दुई अलग अलग संगठनका रूपमा क्रमशः प्रधानमन्त्रीको कार्यालय र मन्त्रिपरिषद्को सचिवालयका रूपमा अस्तित्वमा आई संचालन भएको थियो । वि.सं. २०६०/६/२ मा यी दुवै निकायहरूलाई गाभि पुनः प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका रूपमा संचालन हुँदै आएको छ ।

स्मरणीय छ कि नेपालले वेलायतमा प्रचलित वेस्ट मिनिष्टर मोडेलको क्याबिनेट प्रणालीलाई अवलम्बन गर्दै आएको छ । प्रधानमन्त्री नै मुलुकी प्रशासनको कार्यकारिणी अधिकार बोकेको मन्त्रिपरिषद्को प्रमुख एवं नेतृत्व प्रदान गर्ने संस्था भएकाले प्रधानमन्त्रीबाट गरिने र गर्नुपर्ने क्रियाकलापका सम्बन्धमा सम्पूर्ण सहयोग गर्ने कार्य एवं प्रधानमन्त्रीको निजी सचिवालयको रूपमा कार्यसम्पादन यस कार्यालयबाट हुने गरेका छ । साथै मन्त्रिपरिषद् सचिवालयले मुलुकको प्रशासनका लागि आवश्यकीय नीति निर्माण, कानून तर्जुमा, कार्यक्रम स्वीकृति, सन्धी सम्झौतामा सहमति, कार्यसम्पादनका लागि गरिनुपर्ने निर्णय र दिनुपर्ने निर्देशनहरूको स्वीकृतिका लागि मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्ने र सो सँग सम्बन्धित पूर्व तयारीको कार्यहरू गर्ने र म.प.को स्वीकृति पश्चात कार्यान्वयनका लागि पठाउने, मन्त्रिपरिषद् र मन्त्रालयहरू बीच गर्नुपर्ने समन्वयको कार्य गर्नुपर्ने रहेको छ ।

सोच : सुशासनको नेतृत्वदायी र उत्कृष्ट निकाय स्थापित गर्ने

लक्ष्य : नीति निर्माण, सुशासन तथा सेवा प्रवाहको समन्वय, अनुगमन, सुपरिवेक्षण को विद्यमान अवस्थामा गुणात्मक परिवर्तन हासील गर्ने ।

२.२.२ कार्य जिम्मेवारी र उत्तरदायित्व

यो कार्यालय मुलुकी प्रशासनको लागि नीति निर्माण, प्रशासकीय कार्यसम्पादन एवं व्यवस्थापकीय कार्य सम्पन्न गर्ने गराउने सर्वोच्च निकाय (Apex body) हो । मुलुकी प्रशासनको केन्द्रविन्दुका रूपमा रहेको यस कार्यालयको नेतृत्व देशको कार्यकारी प्रमुख प्रधानमन्त्रीबाट भएको छ भने मुलुककै उच्च प्रशासनिक नेतृत्व मुख्य सचिवबाट हुँदै आएको छ । यो कार्यालय राजनीतिक र प्रशासनिक दुवै दृष्टिकोणले मुलुकी प्रशासनका लागि उच्च निर्णय लिने, निर्देशन दिने र समन्वय एवं नियन्त्रण गर्ने कार्यालय हो । सबै मन्त्रालयहरूको कार्यको रेखदेख, नियन्त्रण, निरीक्षण, समन्वय, अनुगमन तथा मूल्यांकन सम्बन्धी कार्यहरू यस कार्यालयको कार्य जिम्मेवारीका क्षेत्रभित्रका कार्यहरू हुन ।

मुलुकी प्रशासनलाई जनमुखी, जवाफदेही, जनउत्तरदायी बनाउन सो अनुकूलका नीति निर्माण गर्ने, कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने, आवश्यकीय नियन्त्रण गर्ने र निर्देशन दिने कार्यमा यस कार्यालयले उल्लेखनीय योगदान पुर्याउँदै आएको छ । केन्द्रीय अनुगमन समितिको सक्रियता, जिल्लाको संयुक्त अनुगमन आयोजना र विद्युतीय अनुगमन प्रणालीको उपयोग मार्फत अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने कार्यहरूलाई आधुनिकता एवं गतिशीलता दिँदै आएको छ । प्रशासन संयन्त्रलाई सेवा प्रदायक संयन्त्र बनाई नागरिकका सेवामा समर्पित गर्न गराउन र समयानुकूल दक्ष, गतिशील, उत्तरदायी एवं प्रभावकारी बनाई केन्द्रीय सचिवालयका रूपमा रहेको यस कार्यालयलाई वि.सं. २०६३/१०/१ देखी Desk Model Structure का रूपमा संगठनात्मक सुधार गरी संचालनमा ल्याइएको अवस्था छ

भने कार्यालयका कामलाई Automation System मा लगी क्रमशः Paperless बनाउने तर्फ उन्मुख छ।

नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७२ अनुसार यस कार्यालयलाई ३५ वटा कार्य जिम्मेवारी तोकिएका छन्। कार्यालयको कार्य संचालन प्रचलित प्रशासकीय कानूनहरूको आधारमा सम्पादन हुने भए पनि सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ र सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) नियमावली, २०६५ यस कार्यालयसँग सम्बन्धित प्रमुख कानूनहरू हुन्। माथि उल्लेखित कानूनहरू बमोजिम सुम्पिएको कार्यहरू सम्पादन गर्न यस कार्यालयमा ६ महाशाखा र १६ शाखाहरू सहितको प्रभावकारी कार्यसम्पादन मैत्री संगठन संरचना स्वीकृत भई संचालनमा रहेका छन्।

मुलुकमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना भए पश्चात् ऐतिहासिक संविधानसभाद्वारा मिति २०७२ असोजमा जारी नेपालको संविधान, बमोजिम मुलुकको कार्यकारी भूमिका प्रधानमन्त्रीमा निहित रहने व्यवस्था भए पश्चात् यस कार्यालयको भूमिकामा बढोत्तरी भएको छ।

कार्य क्षेत्र

नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७२ ले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको कार्यक्षेत्र देहायबमोजिम निर्धारण गरेको छः-

१. मन्त्रिपरिषद्को कार्य,
२. नेपाल सरकारको कार्य विभाजन र मन्त्रालयहरूको गठन, विघटन तथा सङ्गठन संरचना हेरफेर,
३. नेपाल सरकारको कार्यसम्पादन नियमावली,
४. विभिन्न मन्त्रालयको कार्यको रेखदेख, नियन्त्रण, निरीक्षण, सुपरिवेक्षण, समन्वय, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन,
५. मन्त्रिपरिषद्का निर्णयको कार्यान्वयन तथा सोको अनुगमन,
६. विधेयक, अध्यादेश, नियम तथा आदेशको तर्जुमा, स्वीकृति वा जारी,
७. नेपाल सरकारको अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन नीति तथा रणनीतिको तर्जुमा, स्वीकृति, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
८. देशको राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, प्रशासनिक गतिविधि तथा शान्ति सुव्यवस्थाको अद्यावधिक जानकारी तथा अनुगमन,
९. व्यवस्थापिका-संसद्को अधिवेशन आह्वान र अन्त्य,
१०. केन्द्रीयस्तरमा व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास तथा अनुगमन,
११. शासकीय सुधार, सुशासन तथा सङ्घीय ढाँचाको प्रशासन पुनःसंरचना,
१२. द्विपक्षीय वा बहुपक्षीयस्तरमा भएका सन्धि, सम्झौता वा सहमति कार्यान्वयनको अनुगमन,
१३. प्रधानमन्त्रीको निर्देशन कार्यान्वयन,
१४. मानवअधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धन,

१५. सुशोभन,
१६. विपद् व्यवस्थापनको अद्यावधिक जानकारी र निर्देशन,
१७. भ्रष्टाचारविरुद्धको नीति, योजना तथा त्यसको कार्यान्वयन,
१८. प्रधानमन्त्री दैवीप्रकोप/सहायता कोष सञ्चालन,
१९. प्रधानमन्त्रीको आन्तरिक तथा बाह्य जनसम्पर्क र सञ्चार,
२०. प्रचलित कानूनबमोजिम प्रमाणीकरण गर्नुपर्ने लिखत,
२१. क्षेत्रीय प्रशासन,
२२. लगानी बोर्ड,
२३. नयाँ नेपाल निर्माण कोष,
२४. अदालतको फैसला कार्यान्वयनको अनुगमन,
२५. राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको कार्यालय,
२६. संवैधानिक परिषद्,
२७. अख्तियार दुरूपयोग अनुसन्धान आयोग,
२८. लोकसेवा आयोग,
२९. राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोग,
३०. राष्ट्रिय योजना आयोग,
३१. राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्र,
३२. सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालय,
३३. नेपाल ट्रष्टको कार्यालय,
३४. गरिबी निवारण कोष,
३५. प्रधानमन्त्री र मन्त्रिपरिषद्सम्बन्धी अन्य कार्यहरू ।

सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को व्यवस्थाअनुसार केन्द्रीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिका कार्यहरूसमेत यस कार्यालयबाट सम्पादन हुने व्यवस्था रहेको छ। साथै, सर्वसाधारणको हेलो सरकार कक्षबाट जनगुनासो सुन्ने र आवश्यक कारवाही गर्ने कार्यसमेत यस कार्यालयमा हुँदै आएको छ ।

संगठन संरचना

कार्यालयको वर्तमान सांगठनिक संरचना अनुसार विभिन्न ६ वटा महाशाखा र १६ वटा शाखाहरू रहेका छन्। कुल २२१ मध्ये १९५ स्थायी दरबन्दीको र २६ करार दरबन्दी रहेको छ । यस कार्यालयका प्रमुख पदाधिकारीको रूपमा नेपाल सरकारका मुख्य सचिव (रा.प.विशिष्ट श्रेणी) रहने व्यवस्था छ । मुख्यसचिव मातहतमा चार जना सचिव (रा.प.विशिष्ट श्रेणी) र उहाँहरू अन्तर्गत विभिन्न ६ वटा महाशाखा हेर्ने गरी ६ जना सहसचिव (रा.प.प्रथम श्रेणी) को दरबन्दी रहेको छ । प्रत्येक शाखाको कार्य सम्पादनका लागि उपसचिवको मातहतमा शाखाको कार्यबोझअनुसार शाखा अधिकृत देखि कार्यालय सहयोगीसम्मका कर्मचारीको दरबन्दी रहेको

छ । कार्यालयको विस्तृत संगठन संरचना अनुसूची -१ मा संलग्न गरिएको छ । यस कार्यालयमा रहेका महाशाखा र शाखाको कार्य विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

१) व्यवस्थापन तथा जनशक्ति विकास महाशाखा

क) सामान्य प्रशासन शाखा

१. जनशक्ति व्यवस्थापन

- कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, काज, कार्य सम्पादन मूल्यांकन हाजिरी, विदा, बढुवा, पुरस्कार, दण्ड, निवृत्तिभरण, अवकाश, उपदान आदि कर्मचारी प्रशासनसंग सम्बन्धी कार्यहरू,
- तालिम, छात्रवृत्ति, अध्ययन आदिमा मनोनयन र सो संग सम्बन्धित अन्य कार्यहरू,
- कर्मचारीको अभिलेख सम्बन्धी कार्यहरू,
- संगठन संरचना, दरवन्दी हेरफेर र कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी अन्य कार्यहरू,
- अन्य मन्त्रालय/निकायका कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धमा परेका उजुरीहरू सम्बन्धी कार्य (सरुवा बदर आदि),
- निजामती सेवा पुरस्कार तथा पदकहरूको सिफारिस गर्ने, उत्कृष्ट कर्मचारी/कार्यालयलाई पुरस्कृत गर्ने सम्बन्धी कार्य,
- कार्यालयका विभिन्न पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरूको जिम्मेवारी तोक्ने, हेरफेर गर्ने र
- कार्यालयको विद्युतीय हाजिरी सम्बन्धी कार्यहरू ।

२. आन्तरिक व्यवस्थापन

- प्रधानमन्त्रीज्यूको स्वकीय सचिवालय बालुवाटारको भौतिक व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोग गर्ने,
- प्रधानमन्त्री तथा प्रधानमन्त्रीका सल्लाहकार समूहलाई नियमानुसार भौतिक सुविधा उपलब्ध गराउने,
- कार्यालय तथा कार्यालय परिसरको मर्मतसंभार, रङ्गरोगन, सरसफाई तथा आन्तरिक सजावट सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,
- कार्यालयको लागि आवश्यक भौतिक तथा अन्य सामग्रीको खरिद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- कार्यालयका भौतिक तथा अन्य सामग्रीको जिन्सी तथा स्टोर व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- कार्यालयका विभिन्न पदाधिकारीहरूकालागि सवारी साधन तथा इन्धनको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- कार्यालयमा टेलिफोन, धारा, विद्युत आपूर्ति तथा सोसंग सम्बन्धी कामहरू,
- कार्यालयको सम्पतिको संरक्षण र मर्मतसंभार सम्बन्धी कार्यहरू र
- आर्थिक कार्यविधि ऐन तथा नियमावली अनुसार भौतिक सामग्रीहरूको अभिलेख, जिन्सी निरिक्षण तथा लिलामी सम्बन्धी कार्य गर्ने ।

३. सामान्य प्रशासन

- सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यू तथा कार्यालयवाट आयोजना हुने विभिन्न समारोह तथा कार्यक्रमको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू,
- यस्ता समारोह तथा कार्यक्रममा सम्बन्धित महानुभाव तथा व्यक्तिहरूलाई निमन्त्रणा पठाउने,
- कार्यालयका पदाधिकारीहरूलाई पुस्तक तथा पत्रपत्रिकाहरू उपलब्ध गराउने,
- मन्त्रिपरिषद्को निर्णय कार्यन्वयन गर्ने गराउने,
- सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयसंग सम्बद्ध कार्यहरू र
- अन्य शाखाका कार्यविवरणमा नपरेका अन्य प्रशासनिक कार्यहरू ।

ख) आर्थिक प्रशासन शाखा

- योजना तथा अनुगमन शाखासंग समन्वय गरी कार्यालयकोलागि बार्षिक बजेट अनुमान तयार गरी पेश गर्ने,
- कार्यालयका कर्मचारीहरूको तलव भत्ता, संचयकोष, नागरिक लगानी कोष, वीमाकोष आदिको व्यवस्थापन गर्ने गराउने,
- कार्यालयको आम्दानी खर्चको सेस्ता प्रचलित कानून वमोजिम व्यवस्थितरूपमा राख्ने,
- खर्चको फाटवारी, आर्थिक विवरण लगायत प्रचलित कानून वमोजिम तयार गर्नु पर्ने विवरण तयार गर्ने,
- प्रधानमन्त्री राहत कोष, प्रधानमन्त्री सहायता कोष र प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धारकोषको संचालन गर्ने,
- कार्यालयको आम्दानी खर्चको लेखापरीक्षण गराउने तथा यसको नियमितता सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- कार्यालयको नाममा रहेको वेरुजु फछर्योट गर्ने/गराउने,
- आर्थिक विषयमा उपयुक्त रायपरामर्श उपलब्ध गराउने,
- सम्माननीय प्रधानमन्त्री तथा सल्लाहकारहरूलाई नियमानुसारको पारिश्रमिक लगायतका आर्थिक सुविधाहरू उपलब्ध गराउने एवं प्रधानमन्त्रीको स्वकीय सचिवालयको आर्थिक व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- माननीय मन्त्रीज्यूहरूको नियमानुसारको पारिश्रमिक तथा अन्य आर्थिक सुविधाहरू उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने र
- प्रचलित ऐन, नियमले तोकेको आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी अन्य कार्यहरू ।

ग) सूचना प्रविधि शाखा

- सवै मन्त्रालय र केन्द्रीय निकाय समेटिने गरी कम्प्यूटराइज्ड सूचना प्रणाली स्थापना गरी संचालन गर्ने,
- महत्वपूर्ण आर्थिक एवं सामाजिक गतिविधिहरूको तथ्यांक संकलन गरी तथ्याङ्क बैंक (Data Bank) अद्यावधिक गरी राख्ने,

- कार्यालयको महत्वपूर्ण सूचनाहरूको प्रवाह गर्न कार्यालयको Website अध्यावधिक राख्ने र कार्यालयको Intranet संचालन गर्ने,
- कार्यालयको सबै महाशाखा/शाखाहरूमा इन्टरनेट सेवा उपलब्ध गराउने,
- कार्यालयको विभिन्न शाखा/महाशाखाहरूलाई आवश्यक पर्ने कम्प्यूटर Software को व्यवस्थापन गर्न सहयोग पुऱ्याउने,
- कार्यालयका तर्फबाट सार्वजनिक जानकारीमा ल्याउनु पर्ने सूचना तथा जानकारीहरू प्रवाह गर्न सहयोग गर्ने,
- विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय र उच्चस्तरीय सूचना प्रविधि आयोगको नीति, कार्यक्रमको अध्ययन, विश्लेषण गर्ने,
- केन्द्रियस्तरमा E-governance लाई प्रभावकारी बनाउन अन्य निकायहरूसंग समन्वय गर्ने,
- कार्यालयमा सूचना प्रविधि (Information Technology) सम्बन्धी उपकरणहरूको संचालन तथा मर्मतसंभार गर्ने,
- कार्यालयमा प्रयोग भएका Hardware र Software को सुरक्षा र गुणस्तर कायम राख्ने,
- केन्द्रियस्तरमा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) को विकास सम्बन्धी कार्य गर्ने र
- सूचना प्रविधि सम्बन्धी अन्य आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।

घ) प्रधानमन्त्री सम्पर्क शाखा

- प्रधानमन्त्रीको निजी सचिवालयको प्रशासनिक कार्यमा सहयोग गर्ने,
- प्रधानमन्त्रीको निजी सचिवालयमा आवश्यक पानी, विद्युत, टेलिफोन लगायतका भौतिक सुविधाहरू सम्बन्धीत शाखासंगको समन्वयमा व्यवस्थापन गर्ने,
- प्रधानमन्त्रीको सचिवालय एवं निजी सचिवालय, बालुवाटारको आन्तरिक सजावट तथा सरसफाईको सम्बन्धित शाखाको समन्वयमा उचित व्यवस्थापन गर्ने,
- प्रधानमन्त्रीको निजी सचिवालय, बालुवाटारको कार्य व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने,
- प्रधानमन्त्रीको निजी सचिवालय र सम्पर्क शाखामा जनशक्तिको उचित परिचालन गर्ने,
- प्रधानमन्त्रीको विभिन्न व्यक्ति, पदाधिकारी, प्रतिनिधिहरूसंगको सम्पर्क तथा भेटघाटलाई व्यवस्थित बनाउने,
- राजदुतावास वा नियोगका प्रतिनिधिहरूको सम्माननीय प्रधानमन्त्री, मन्त्रीहरू, मुख्यसचिव र अन्य पदाधिकारीहरूसंगको भेटघाट परराष्ट्र मन्त्रालयसंग समन्वय गरी व्यवस्थापन गर्ने,
- सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको भ्रमण कार्यक्रममा सुरक्षा लगायत अन्य व्यवस्थाको लागि सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,
- प्रधानमन्त्रीको कार्यक्षमा हुने बैठक, भेटघाटको आवश्यकता अनुसार टिपोट, माईन्यूट तयार गर्ने,

- प्रधानमन्त्रीबाट भएको निर्णयको संचार तथा कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित मंत्रालयहरूमा पठाउने,
- सचिवालयको पत्राचार तथा संचारको दर्ता, चलानी र अभिलेख व्यवस्थित गर्ने गराउने,
- आवश्यकता अनुसार प्रधानमन्त्रीको जनसम्पर्क सम्बन्धी आवश्यक कार्यहरू गर्ने र
- मन्त्रीज्यूहरूको वैदेशिक भ्रमण प्रतिवेदन अध्ययन एवं विश्लेषण गरी राय प्रतिक्रिया उपलब्ध गराउने।

ड) प्रेस तथा वैदेशिक सम्बन्ध शाखा

- नेपाल सरकारको वार्षिक, मध्यकालीन र दीर्घकालीन लगायत अन्य विभिन्न नीतिहरूको विश्लेषण गर्ने,
- सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय र सो अन्तर्गतका निकायहरूको नीति तथा कार्यक्रमहरूको विश्लेषण र प्रगति समीक्षा गर्ने लगायतका कार्यहरू गर्ने,
- प्रधानमन्त्रीले विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय दिवसहरूमा दिनुहुने शुभकामना तथा सन्देशको मस्यौदा तयार गरी पेश गर्ने र स्विकृत भएबमोजिम प्रकाशन/प्रसारणको व्यवस्था मिलाउने,
- प्रधानमन्त्रीले विभिन्न अवसरमा दिनुहुने भाषणको मस्यौदा तयार गर्ने,
- विभिन्न स्वदेशी तथा विदेशी व्यक्ति तथा संस्थासँगको प्रधानमन्त्रीको सञ्चार एवं पत्राचार कार्यमा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने,
- राष्ट्रिय तथा वैदेशिक पत्रपत्रिकाहरूको अध्ययन गरी राष्ट्रिय सरोकार लगायत प्रधानमन्त्रीको ध्यानाकर्षणको कुनै विषय भए त्यस्तो विषय प्रधानमन्त्रीलाई अवगत गराउन पेश गर्ने,
- प्रधानमन्त्रीको तर्फबाट कुनै घोषणा, सन्देश, सार्वजनिक वक्तव्य तथा प्रेस-विज्ञप्ति सार्वजनिक गर्नुपर्ने भए सोको तयारी एवं सम्प्रेषण कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने,
- प्रधानमन्त्रीको प्रेससँगको भेटघाट कार्यक्रम आयोजना गर्न सहयोग पुऱ्याउने,
- सम्माननीय प्रधानमन्त्रीबाट दिइने शुभकामना, निमन्त्रणा कार्ड सम्बन्धीत निकायलाई निकास दिने। सम्माननीय प्रधानमन्त्रीको कुटनैतिक पत्राचारमा परराष्ट्र मन्त्रालयसँग समन्वय राखी कार्यहरू गर्ने,
- द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय स्तरमा भएका सन्धि, सम्झौता वा सहमति कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता ल्याउने कार्य गर्ने/गराउने,
- नेपाल पक्ष भएका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, सम्झौता, आलेख तथा अन्य महत्वपूर्ण कागजातहरू, प्रतिबद्धताहरू, निर्देशन, परिपत्र इत्यादि व्यवस्थित ढंगले सुरक्षित राख्ने र कागजातको औचित्य हेरी राष्ट्रिय अभिलेखालयमा राख्न पठाउने,
- नेपालसँग दौत्य सम्बन्ध कायम भएका मुलुकहरूको राजदुत चयन, नियुक्ति, फिर्ता तथा राजदुतले पेश गर्ने ओहदाको प्रमाणपत्र (Credential) सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने गराउने,

- राजदुतहरूको अग्रिम सहमति (Agrimo) पठाउने, पेश गर्ने सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- संयुक्त राष्ट्रसंघको महासभामा भाग लिन जाने प्रतिनीधिमण्डल लगायत सम्माननीय प्रधानमन्त्री संलग्न रहने विभिन्न बैदेशिक भ्रमणको कार्यहरूको समन्वय गर्ने,
- प्रधानमन्त्रीको निमन्त्रणामा सरकार प्रमुख तथा अन्य विशिष्ट व्यक्तिहरूको नेपाल भ्रमणको समन्वय गर्ने,
- नेपाल पक्ष भएका विविध विषयका सन्धि, सम्झौता, प्रतिबद्धता लगायतका नेपाल सरकारका महत्वपूर्ण दस्तावेज र कागजपत्र डकुमेन्टेशन एकाईमा एकीकृत र सुरक्षित राख्ने र नेपाल सरकारको डकुमेन्टेशन सेन्टरको संचालन गर्ने,
- यस कार्यालयमा सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को प्रचलन सम्बन्धमा यस कार्यालयको प्रेस तथा बैदेशिक सम्बन्ध शाखालाई Focal Point को रूपमा तोकिनेछ र यस सम्बन्धमा यस शाखाको थप जिम्मेवारी निम्न हुनेछ,
 - क. यस कार्यालयको सूचना वर्गिकरण र अद्यावधिक गरी समय समयमा प्रकाशन र प्रसारण गर्ने गराउने,
 - ख. सूचनामा नागरिकको पहुँच सरल र सहज बनाउन कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने,
 - ग. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ को (३) अनुसारका सूचना सूचीकृत गरी प्रकाशन गर्ने,
 - घ. सूचना वर्गिकरण समितिको काम कारवाहीमा सहयोग पुऱ्याउने,
 - ङ. सूचनाको सहज पहुँच गराउन नेपाल सरकारका निकायहरूलाई समन्वय, सहजीकरण र निरीक्षणका माध्यमबाट सहयोग पुऱ्याउने र
 - च. सूचनाको सहज पहुँच गराउन नेपाल सरकारका निकायहरूलाई समन्वय, सहजीकरण र निरीक्षणका माध्यमबाट सहयोग पुऱ्याउने ।

२) आर्थिक तथा पूर्वाधार विकास महाशाखा

- देशको आर्थिक गतिविधिहरूको अद्यावधिक जानकारी लिई प्रतिवेदन गर्ने,
- विषय सम्बद्ध नेपाल सरकारको वार्षिक, मध्यकालीन र दिर्घकालिन लगायत अन्य विभिन्न नीतिहरूको विश्लेषण गर्ने,
- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय निकायहरूले नेपालको आर्थिक विकाससँग सम्बन्धित विषयमा प्रकाशित गरेका तथ्याङ्क एवं सूचनाहरू सङ्कलन गर्ने साथै तिनको विश्लेषण गर्ने,
- आर्थिक विकाससँग सम्बद्ध मन्त्रालय/निकायहरू (अर्थ मन्त्रालय, उद्योग मन्त्रालय, बाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोग आदि) बाट मन्त्रपरिषद्को स्वीकृतिको लागि पेश गरिएका नीतिहरू अध्ययन विश्लेषण गरी रायसहित पेश गर्ने,
- पूर्वाधार विकाससँग सम्बद्ध मन्त्रालय/निकायहरू (भौतिक योजना तथा निर्माण मन्त्रालय, जलस्रोत मन्त्रालय, श्रम तथा यातायात आदि) को नीति, वार्षिक कार्यक्रम एवं अन्य विवरणहरू सङ्कलन तथा विश्लेषण गर्ने,

- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय निकायहरूले नेपालको विद्युत, सडक, जलस्रोत विकाससँग सम्बन्धित बिषयमा प्रकाशित गरेको तथ्याङ्क एवं सूचनाहरू सङ्कलन गर्ने साथै तिनको विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार पेश गर्ने,
- शाखासँग सम्बद्ध मन्त्रालय/निकायहरूबाट मन्त्रिपरिषद्को स्वीकृतिको लागि पेश गरिएका नीतिहरू अध्ययन विश्लेषण गरी रायसहित पेश गर्ने,
- शाखासँग सम्बद्ध मन्त्रालय/निकायहरूद्वारा सञ्चालित महत्वपूर्ण विकास आयोजना/कार्यक्रमहरूको आवधिक प्रगति विवरण सङ्कलनका साथै विश्लेषण गरी एकीकृत प्रगति विवरण तयार गरी योजना शाखामा पठाउने,
- मन्त्रालय अन्तर्गतका प्रधानमन्त्रीले अध्यक्षता गर्ने विभिन्न आयोग, समिति, परिषद् आदिबाट भएका महत्वपूर्ण कार्यहरूको प्रगति सङ्कलन गरी पेश गर्ने,
- राष्ट्रिय योजना आयोग र गरीबी निवारण कोषलाई सम्पर्क मन्त्रालयको रूपमा यस कार्यालयले उपलब्ध गराउनु पर्ने प्रशासनिक तथा अन्य सहयोग उपलब्ध गराउने साथै गरिबी निवारण कोषबाट संचालित कार्यक्रमहरूको समन्वय गर्ने,
- मन्त्रालय/निकायहरूको कार्य सम्पादनमा देखिएका समस्याहरूको समाधानका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने,
- मन्त्रालय/निकायहरूको नीति, वार्षिक कार्यक्रम एवं अन्य विवरणहरू सङ्कलन गरी विश्लेषण र प्रगति समीक्षा लगायतका कार्य गर्नु र
- शाखासँग सम्बन्धीत अन्य कार्यहरू गर्ने ।

३) सामाजिक विकास, योजना तथा अनुगमन महाशाखा

क) सामाजिक विकास शाखा

- देशको सामाजिक विकास तथा साँस्कृतिक गतिविधिहरूको अध्यावधिक जानकारी लिई प्रतिवेदन दिने,
- नेपाल सरकार, सामाजिक विकास सम्बद्ध मन्त्रालयहरू शिक्षा मन्त्रालय, महिला बाल बालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय, पर्यटन तथा नागरिक उडडयन मन्त्रालय, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, संविधान सभा, संसदीय व्यवस्था तथा संस्कृति मन्त्रालय, युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय र भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय सम्बन्धी निम्न कार्यहरू सम्पादन गर्ने,
 - नेपाल सरकारको वार्षिक, मध्यकालीन र दीर्घकालिन लगायत अन्य विभिन्न नीतिहरूको विश्लेषण गर्ने,
 - उपरोक्त मन्त्रालय/निकायहरूका नीति निर्माण, नीति एवं रणनीतिहरू अध्ययन विश्लेषण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,

- उपरोक्त मन्त्रालयहरू संग सम्बन्धित विभिन्न अन्तरराष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय संघ संस्था/निकाय एवं नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालय, आयोग, समिति, परिषद, कार्यदलद्वारा तयार पारिएको प्रतिवेदनहरू अध्ययन गरी सुझावहरू पेश गर्ने,
- उपरोक्त मन्त्रालयसंग सम्बन्धित योजना, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरूको विश्लेषण तथा समीक्षात्मक विवरण तथा प्रतिवेदन तयार गरी पेश गर्ने,
- उपरोक्त मन्त्रालयहरूसंग सम्बन्धित आयोग, परिषद, समिति, कार्यदलसंग सम्पर्क र समन्वय सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- विषयसंग सम्बद्ध मन्त्रालय/निकायहरूको कार्यक्षेत्रमा पर्ने बहुक्षेत्रगत (Cross Cutting) विषयहरूको लेखाजोखा गर्ने,
- उल्लेखित मन्त्रालयसंग सम्बन्धित सूचना र तथ्याङ्कको संकलन, परिमार्जन र विश्लेषण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- उपरोक्त मन्त्रालयहरूका विषयसम्बद्ध कार्यक्रम र प्रगति सम्बन्धी बैठक, कार्यक्रममा सहभागी हुने र
- सामाजिक विकाससंग सम्बन्धित माथि उल्लेखित मन्त्रालयसंग सम्बद्ध अन्य कार्यहरू गर्ने ।
- नेपाल ट्रष्टको कार्यालयको कार्यमा सहजिकरण, समन्वय गर्ने र ट्रष्टको कार्यक्रम, प्रगति विवरणको संकलन, समिक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने ।

ख) योजना तथा अनुगमन शाखा

- नेपाल सरकारका वार्षिक, मध्यकालीन र दीर्घकालीन लगायत अन्य विभिन्न नीतिहरूको कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने,
- नेपाल सरकारको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्ने कार्यको संयोजन गर्ने,
- कार्यालयको वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने, आर्थिक प्रशासन शाखासंग समन्वय गरी बजेट तर्जुमा गर्ने र अन्य शाखाहरूसंग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्ने,
- नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरूको सूचकांक र Standard Operating Procedure तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने,
- राष्ट्रिय योजना आयोग र सम्बन्धीत मन्त्रालयसंग समन्वय गरी नीति कार्यान्वयन पक्षको नीति परिक्षण (Policy Auditing) नीति कार्यान्वयनको प्रभावकारिता अध्ययन (Impact Study) गर्ने,
- नेपाल सरकारको आवधिक तथा वार्षिक योजना, कार्यक्रम, परियोजनाहरूको अनुगमन तथा मुल्यांकन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने,
- नेपाल सरकारको मन्त्रालय/निकाय/कार्यालयहरूबाट सम्पादित कार्यहरू तथा प्रदान भईरहेको सेवाहरूको अनुगमन तथा मुल्यांकन गरी विद्यमान कमी कमजोरी र गरिनुपर्ने सुधार समेत खुलाई प्रतिवेदन पेश गर्ने,

- अत्यावश्यक उपभोग्य वस्तुहरूको नियमित र सन्तुलित आपूर्ति व्यवस्थाको अनुगमन मुल्यांकन गरी प्रतिवेदन गर्ने,
- मन्त्रिपरिषद्द्वारा स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन गर्ने,
- नेपाल सरकारको विशेष प्राथमिकता प्राप्त योजना तथा कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मुल्यांकनमा पहिलो प्राथमिकता दिने,
- विभिन्न विषयगत महाशाखा/शाखाहरूसँग समन्वय गरी कार्यालयको वार्षिक तथा आवधिक योजना तर्जुमा गर्ने, र
- अनुगमन मुल्यांकन सम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।

४) मन्त्रिपरिषद् बैठक तथा संवैधानिक निकाय महाशाखा

क) मन्त्रिपरिषद् बैठक शाखा

- नेपाल सरकारको कार्य विभाजन र मन्त्रालयहरूको गठन विघटन तथा संगठन संरचना हेरफेर सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रिपरिषद्मा पेश हुन आउने प्रस्तावहरू सङ्कलन गर्ने, सडलित प्रस्तावहरू रीतपूर्वक भए नभएको अध्ययन गर्ने, रीत नपुगेका प्रस्तावहरूको रीत पुर्याउने,
- मन्त्रिपरिषद्को बैठकमा पेश गरिने कार्यसूची तयार गर्ने र सो स्वीकृत भएपछि कार्यक्रमको विवरणसहित सबै मन्त्रीहरूलाई पठाउने,
- मन्त्रिपरिषद्को बैठककालागि बैठककक्ष लगायत आवश्यक कर्मचारी तथा भौतिक सुविधाहरू सामान्य प्रशासन शाखासँग समन्वय गरी प्रबन्ध गर्ने,
- मन्त्रिपरिषद्को बैठकका निर्णयको तयारीमा सहयोग पुऱ्याउने, भएका निर्णयको अभिलेख राख्ने, निर्णयहरू सम्बन्धित महाशाखामा सञ्चार गर्ने,
- मन्त्रिपरिषद्ले गरेका राजनैतिक नियुक्तिको अभिलेख राख्ने र नियुक्त भएका त्यस्ता पदाधिकारीहरूका विवरण अद्यावधिक गर्ने,
- मन्त्रीहरू विभिन्न कामका लागि विदेश भ्रमणमा जाँदा वा विदामा रहँदा निजहरूको अनुपस्थितिमा वैकल्पिक कार्यभार सम्हाल्ने व्यवस्था मिलाउन सहयोग गर्ने र सो को सूचना सञ्चार माध्यमबाट प्रकाशित तथा प्रसारण गर्ने साथै सो सूचना नेपाल राजपत्रमा समेत प्रकाशन गर्ने,
- मन्त्रीहरूको शपथ-ग्रहणसम्बन्धी कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने,
- मन्त्रिपरिषद्को तर्फबाट जारी गर्नुपर्ने प्रेस सूचना, विज्ञप्ति, समाचार आदि प्रकाशन गर्ने ।
- संसद सचिवालय तथा संसदका विभिन्न समितिबाट माग भई आएका मन्त्रिपरिषद्का निर्णय, मन्त्रिपरिषद् सदस्य सम्बन्धी विवरण तथा अन्य सम्बद्ध कागजात उपलब्ध गराउने,

- अदालत तथा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट मुद्दाको छलफलको सिलसिलामा आवश्यक भई माग हुने नेपाल सरकारका मन्त्रपरिषदका निर्णय उपलब्ध गराउने,
- प्रमाणिकृत सरकारी कागजातहरूको मुलप्रति अभिलेख राख्ने,
- नेपाल सरकार सचिव बैठक संचालन सम्बन्धी काम गर्ने,
- बैठकको माइन्ट तयार गर्ने, जानकारी तथा कार्यान्वयनकोलागि सम्बन्धी निकायमा पठाउने र अभिलेख व्यवस्थित रूपमा राख्ने, र
- मन्त्रपरिषद् सम्बन्धी अन्य आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।

ख) मन्त्रपरिषद् समिति तथा संबैधानिक निकाय शाखा

- राष्ट्रपति तथा उप-राष्ट्रपति कार्यालयसंग सम्बद्ध कार्यहरू गर्ने,
- मन्त्रपरिषद् समितिमा पेश हुन आउने प्रस्तावहरू सङ्कलन गर्ने,
- मन्त्रपरिषद् समितिको बैठकमा पेश गरिने कार्यसूची तयार गर्ने र सो स्वीकृत भएपछि कार्यक्रमको विवरणसहित सबै सदस्य तथा सम्बन्धीतहरूलाई पठाउने,
- बैठकको माइन्ट तयार गर्ने, जानकारी तथा कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धी निकायमा पठाउने र अभिलेख व्यवस्थित रूपमा राख्ने,
- संबैधानिक निकाय अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, महालेखा परीक्षक, निर्वाचन आयोग, लोक सेवा आयोग, राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोग, महान्यायाधिवक्ता, राष्ट्रिय योजना आयोग आदि का पदाधिकारीको नियुक्तिको लागि सम्बन्धित उम्मेदवारको Roster राख्ने, योग्य व्यक्तिहरूको सार्वजनिक सुनुवाईको व्यवस्था गर्ने र नियुक्ति सम्पन्न गरी सोको अभिलेख राख्ने,
- संबैधानिक परिषद्को बैठक बोलाउने, बैठकको व्यवस्थापन गर्ने, निर्णय लेखन कार्यमा सघाउ पुऱ्याउने र निर्णय प्रवाह गर्ने,
- संबैधानिक परिषद् नियुक्ति गर्न सिफारिश गरेपछि सो बमोजिम नियुक्ति गर्न प्रधानमन्त्री समक्ष पेश गर्ने,
- संबैधानिक निकायका पदाधिकारीहरूको नियुक्ति/राजिनामा/अवकाश सम्बन्धमा आवश्यक सम्पूर्ण प्रशासनिक कार्यहरू गर्ने,
- संबैधानिक निकायसम्बन्धी अन्य आवश्यक कार्य गर्ने प्रयोजनको लागि संबैधानिक परिषद् सचिवालयले गर्ने कार्यहरू गर्ने,
- संबैधानिक निकायहरूले पेश गर्ने प्रतिवेदनहरू तथा कागजातहरू संसदमा पेश गर्ने, र निर्णयहरूको कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउन,
- संसदीय सुनुवाई समितिले दिएको निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने,
- निकायहरूको नीति विश्लेषण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- सम्माननीय प्रधानमन्त्रीबाट विभिन्न निकायमा नियुक्ति हुने विभिन्न पदहरूको लागि उपयुक्त उम्मेदवारको विवरण (Roster) तयार गर्ने,

- त्यस्ता पदमा नियुक्ति हुने व्यक्तिको नियुक्ति पत्र, राजिनामा, अवकास, सुविधा निर्धारण लगायतका कार्यहरू गर्ने,
- आफ्नो शाखासँग सम्बन्धित नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित गर्नुपर्ने सूचनाहरू कानून शाखासँग समन्वय गरी प्रकाशन गर्ने व्यवस्था मिलाउने, र
- शाखासँग सम्बन्धीत अन्य कार्यहरू गर्ने ।

५) शासकीय सुधार महाशाखा

क) शासकीय सुधार तथा शान्ति समन्वय शाखा

- देशको शान्ति, सुव्यवस्था र प्रशासनिक गतिविधिहरूको अध्यावधिक जानकारी लिई प्रतिवेदन गर्ने,
- नेपाल सरकारको वार्षिक, मध्यकालीन र दीर्घकालीन लगायत अन्य विभिन्न नीतिहरूको विश्लेषण गर्ने,
- प्रशासन सुधारसम्बन्धी सम्पर्क शाखाकोरूपमा कार्य गर्ने,
- शासकीय सुधार तथा शान्ति सुरक्षा सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमको विश्लेषण, समीक्षा गरी परिमार्जन तथा सुधारको लागि सुझाव पेश गर्ने,
- नेपाल सरकारको शासकीय सुधार तथा शान्ति, सुरक्षासँग सम्बद्ध मन्त्रालय तथा निकायहरू सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, स्थानीय विकास मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय, रक्षा मन्त्रालय, शान्ति तथा पुनर्निर्माण मन्त्रालय तथा अर्न्तर्गतका निकायहरू र राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रबाट सम्पादित कार्यको सुपरिवेक्षण तथा समन्वय गर्ने,
- स्थानीय स्वायत्त शासन र राज्य पुनसंरचना सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने,
- शान्ति पुनस्थापना र द्वन्द व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरूको समन्वय गर्ने,
- विषयगत मन्त्रालयसँग सम्बन्धित विषयमा विभिन्न विज्ञ, पदाधिकारी एवं संघसंस्थाहरूबाट समयसमयमा प्रधानमन्त्री र मुख्यसचिवसमक्ष प्रस्तुत विचार, राय सुझावको अध्ययन गरी सुधार गर्ने गराउने,
- अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको प्रतिवेदनमा औल्याईएका विषयहरू फछ्यौट गर्ने ब्यवस्था मिलाउने,
- लोकसेवा आयोगको प्रतिवेदनमा औल्याइएका विषयहरू फछ्यौट गर्ने ब्यवस्था मिलाउने,
- समय समयमा मुलुकको प्रशासनीक, आर्थिक, बैदेशिक सम्बन्धलगायतका क्षेत्रका नीति/रणनीति सम्बन्धमा सम्बन्धीत विशेषज्ञ तथा सल्लाहकारहरू सम्मिलित बैठक आयोजना गरी उपयुक्त निष्कर्ष निकाल्ने,
- मुलुकको शान्ति सुव्यवस्थाका सम्बन्धमा यस कार्यालयको Focal Point को रूपमा कार्य गर्ने,
- भ्रष्टाचार नियन्त्रण सम्बन्धमा यस कार्यालयको Focal Point को रूपमा कार्य गर्ने,
- समय समयमा भएका शान्ति सम्झौता र सहमतिहरू अद्यावधिक राख्ने,

- प्राकृतिक प्रकोप उद्धार कोष सम्बन्धित कार्यको समन्वय गर्ने र यस कार्यालयको Focal point को रूपमा कार्य गर्ने र
- शासकीय सुधार सम्बन्धी यस कार्यालयबाट सम्पादन हुनुपर्ने अन्य कार्यहरू ।

ख) जनगुनासो व्यवस्थापन शाखा

हेलो सरकार कक्ष निर्देशिका, २०६८ अनुसार २०७० श्रावण १ देखि २०७१ असार मसान्तसम्मको प्रगति यस प्रकार रहेकोछ ।

१. Online पठाइने गुनासोलाई उच्च प्राथमिकता, प्राथमिकता र साधारण गरी ३ वर्गमा वर्गीकरण गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउने र सोही बमोजिम तथ्याङ्कहरू उपलब्ध हुने गरी Software मा व्यवस्था मिलाएको ।
२. गुनासो व्यवस्थापनको पोर्टल <http://gunaso.opmcm.gov.np> लाई २०६८ मंसिर १५ गतेदेखि वेब पोर्टल मार्फत सञ्चालन गरिएको ।
३. मन्त्रालयहरूले आफू मातहतका निकायहरूलाई User Name र Password उपलब्ध गराउन सक्ने व्यवस्था मिलाएको ।
४. जनगुनासो व्यवस्थापनको प्रगति विवरण इमेल मार्फत पठाउने व्यवस्था मिलाएको ।
५. प्राप्त गुनासोहरू मध्ये विषयवस्तुसंग सम्बन्धित निकायहरूमा कारवाहीको लागि पठाइएको । सो को सङ्ख्या तथा कारवाही विवरण अनुसूची-५ मा दिइएको छ ।
६. शाखामा टोल फ्रि टेलिफोन, SMS, इ-मेल, फ्याक्स, आफैँ उपस्थित भएर तथा विभिन्न पदाधिकारीलाई सम्बोधन गरेर प्राप्त भएका गुनासो हेलोसरकार कक्षबाट सम्बोधन गरिएका ५६४ र ७२०३ वटा निवेदन, ज्ञापनपत्र तथा गुनासोहरू निम्नानुसार व्यवस्थापन गर्न सम्बन्धित निकायमा पठाइएको थियो ।
७. प्रतिवेदन अवधिमा ४४ वटा विभिन्न गुनासाहरू तत्काल सम्बन्धित निकायहरूमा सम्पर्क गरी कक्षबाट सम्बोधन गरिएको मध्ये तत्कालै सम्बोधन गरी फछ्यौँट गरिएका उच्च प्राथमिकताप्राप्त महत्वपूर्ण प्रतिनिधि गुनासोहरू अनुसूची-६ यस प्रकार रहेका छन् ।

ग) हेलो सरकार कक्ष

- सवै मन्त्रालय तथा निकायमा प्राप्त हुने विभिन्न किसिमका जनगुनासो, माग र सुझावहरूको उचित सुनवाई गर्ने ।
- सवै मन्त्रालय तथा केन्द्रीय निकायसँग विद्युत संञ्जाल मार्फत जनगुनासो प्रेषित गर्ने तथा कार्यान्वयन अवस्थाको जानकारी लिने ।

गुनासो आउने माध्यमहरू

- टोल फ्रि टेलिफोन नम्बर ११११ मा टेलिफोन गरी कक्षामा कर्मचारीलाई टिपाएर ।
- कक्षको फ्याक्स नम्बर ११०० मा फ्याक्स गरेर ।
- कक्षको 1111@nepal.gov.np मा इ-मेल गरेर ।
- कक्षको ११११ नम्बरमा sms गरेर ।

- कार्यालयको website www.opmcm.gov.np को complaints and suggestions बाट पठाएर ।
- कक्षमा पत्र पठाएर ।
- आफै उपस्थित भएर जानकारी दिएर ।
- फेसवुक पेजबाट गुनासो राखेर ।
- जनगुनासोको प्राथमिकताक्रम निर्धारण गरी सम्बन्धित निकायमा विद्युतीय संञ्जालमार्फत प्रेषित गर्ने ।
- निवेदन उपर आवश्यक कागजात झिकाउने ।
- सम्बन्धित निकायका नोडल अफिसरहरुको मासिक बैठकबाट कार्यान्वयन अवस्थाको अध्यावधिक जानकारी लिने र गुनासो सम्बोधनको व्यवस्थापकिय पक्षलाई चुस्त बनाउने
- गुनासोकर्ताको गोपनीयता र सवुत प्रमाणका पक्षमा सावधानी अपनाउदै सेवा प्रवाहमा चुस्तता कायम गर्ने ।
- गुनासोकर्ता, सम्बन्धित निकाय र हेलो सरकार बीच सेवा प्रवाहको सन्तुलन कायम राख्न आवश्यक कार्यहरु गर्ने ।

घ) सदाचार प्रवर्द्धन तथा भ्रष्टाचार निगरानी शाखा

- भ्रष्टाचार तथा अनियमितता सम्बन्धि उजुरी व्यवस्थापन गर्ने गराउने ।
- अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग तथा भ्रष्टाचार नियन्त्रण सम्बन्धमा यस कार्यालयका focal point को रूपमा कार्य गर्ने ।
- सुशासन (व्यवस्था तथा संचालन) ऐन २०६४ वमिजम यस कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्ने ।
- नेपाल सरकारको वार्षिक, मध्यकालिन र दीर्घकालीन भ्रष्टाचार सम्बन्धि नीतिको विश्लेषण गरी आवश्यक परिमार्जनका लागि सहयोग गर्ने ।
- विषयगत मन्त्रालयसँग सम्बन्धित विषयमा विभिन्न विज्ञ, पदाधिकारी एवं संघसंस्थाहरुबाट समयसमयमा भ्रष्टाचार तथा अनियमित कार्य नियन्त्रण सम्बन्धमा प्रधानमन्त्री र मुख्यसचिवसमक्ष प्रस्तुत विचार, राय सुझावको अध्ययन गरी भ्रष्टाचार तथा अनियमित कार्य नियन्त्रण/न्युनिकरण गर्ने सम्बन्धमा सुधार गर्न गराउन सहयोग गर्ने ।
- अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको प्रतिवेदनमा औल्याइएका विषयहरु फछ्यौट गर्न सहयोग गर्ने ।
- निकायगत बेरुजु/लगत फछ्यौट गर्न सहयोग गर्ने ।
- सदाचार पद्धति स्वतः लागु हुन सक्ने (Self propelling Mechanism) विकास गरी लागु गर्न सहयोग गर्ने ।
- विदेशी सहयोगको परिचालनमा भ्रष्टाचार मौलाउन सक्नेतर्फ आवश्यक नियन्त्रणका लागि ध्यान दिन सहयोग गर्ने ।
- भ्रष्टाचार उपरको दण्ड व्यवस्थापनको कठोर कार्यान्वयनमा सम्बद्ध निकायलाई सहयोग गर्ने ।

- सामाजिक एवं सांस्कृतिक मुल्य मान्यतामा सुधार ल्याउन सहयोग गर्ने ।
- नागरिक समाजलाई भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने दायित्व बोध गराउदै आफ्ना विभिन्न रुपहरु मार्फत सक्रिय हुन सहयोग गर्ने ।
- नागरिक समाजबाट प्राप्त उपयुक्त राय सुझाव अध्ययन गरी सुधार गर्न सहयोग पुर्याउने ।

ड) प्रशासन पुनर्संरचना शाखा

- सबै निकायमा आआफुले गर्नुपर्ने प्रशासन पुनःसंरचनाका विषयवस्तु, प्रक्रिया, संगठनात्मक रुपका बारेमा अध्ययन गर्ने गराउने ।
- प्रशासन पुनःसंरचनाका क्षेत्रहरु पहिचान गर्ने, मार्गदर्शन दिने र प्रशासन पुनःसंरचनाको कार्य गराउने ।
- समग्र प्रशासन पुनःसंरचनाका कार्य (वित्तिय, रक्षा, सुरक्षा, वैदेशिक मामला समेत) मा समन्वय र एकरूपता कायम गर्ने ।
- प्रशासनिक पुनःसंरचना एवं संक्रमणकालीन व्यवस्थापनको ढाँचा, कार्य पद्धति र प्रक्रियाका बारेमा पुनःसंरचना कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने र कार्यान्वयनमा देखा परेका समस्या समाधान गर्ने उपायहरु पहिचान गरी राज्य पुनःसंरचना निर्देशन समितिमा पेश गर्ने ।
- पुनःसंरचनाका लागि आवश्यक पर्ने साधन श्रोतको अनुमान तयार गरी राज्य पुनःसंरचना निर्देशन समितिमा प्रस्तुत गर्ने ।
- पुनःसंरचनाका लागि पहिचान गरिएका अन्य क्षेत्रहरुमा पुनःसंरचनाको कार्य गराउने ।
- वित्तिय संघीयताको ढाँचा तयार गर्ने, संविधान सभाले निर्देश गरे बमोजिम सरकारका तहहरुबीच वित्तिय सन्तुलन र समन्वयको तयारी गर्ने ।
- नेपाल सरकारका निकायहरु, दातृसंस्थाहरु र अन्य सरोकारवालाहरुले वित्तिय संघीयताका सम्बन्धमा गरेका अध्ययन संकलन गरी व्यवहारिक सुझाव तयार गर्ने गराउने ।

च) विपद् व्यवस्थापन शाखा

- विपद् प्रभावितहरुका लागि पुनर्लाभ योजना तर्जुमा सहयोग पुर्याउने ।
- विपद् बाट प्रभावितहरुको उद्धार राहत र पुनस्थापना कार्यहरुको लगत संकलन र पुननिर्माणका लागि समन्वय गर्ने ।
- विपद्संग सम्बन्धित गुनासो, उजुरी सुझाव, माग पत्र, ज्ञापन पत्र तथा निवेदनहरु आवश्यक कारवाहीका लागि सम्बन्धित निकायमा पठाउने ।
- विपद् व्यवस्थापनको कार्यमा संलग्न निकायहरुबीचमा समन्वयको कार्य गर्ने ।

६) कानून तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन महाशाखा

क) कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा

- नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्)को स्वीकृतिका लागि प्राप्त हुन आएको विधेयक, नियम र गठन आदेशको मस्यौदा उपर राय परामर्श दिने,
- नेपाल सरकारको स्वीकृतिका लागि पेश भएका प्रस्तावहरूमा निहित कानूनी प्रश्न समावेश भएका विषयहरूमा राय परामर्श दिने,
- प्रधानमन्त्री वा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय विरुद्ध परेका रिटहरूमा लिखित जवाफ तयार गरी सम्बन्धित अदालतमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय मार्फत पेश गर्ने र मुद्दाको पैरवी गर्न सघाउ पुऱ्याउने,
- प्रधानमन्त्री वा मन्त्रिपरिषद् वा यस कार्यालयलाई कानूनी विषयमा आवश्यक राय उपलब्ध गराउने,
- प्रधानमन्त्री वा मन्त्रिपरिषद् वा यस कार्यालयको तर्फबाट कुनै अदालतमा बहस पैरवी एवं प्रतिरक्षा गर्नका लागि कानून व्यवसायीको सेवा लिने कार्यमा राय परामर्श दिने,
- अदालतबाट भएका फैसला वा आदेशको कार्यान्वयन गर्नमा सघाउ पुऱ्याउने,
- संसदमा पेश हुने विधेयक वा नेपाल सरकारबाट जारी भएका अध्यादेशको अभिलेख राख्ने ,
- सर्वोच्च अदालत, न्याय परिषद्, न्याय सेवा आयोग आदि न्यायिक निकायसँग कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय मार्फत सम्पर्क राखी कार्य गर्ने,
- नेपाल पक्ष भएको अन्तरराष्ट्रिय सन्धि सम्झौताको कार्यान्वयन गर्नमा सरकारी निकायबीच समन्वय र सहजकर्ताको भूमिका निभाउने,
- न्यायिक जाँचबुझको काममा न्यायाधिशलाई खटाउन आवश्यक कार्य गर्ने,
- संकटकालिन अवस्थाको घोषणा तथा आदेश जारी गर्ने विषयमा राय परामर्श उपलब्ध गराउने तथा सहयोग गर्ने र अदालतको फैसला/आदेशले दिएको सजाय माफी दिने सम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने,
- डकुमेन्टेशन एकाईसँग समन्वय गरी नेपाल पक्ष भएका अन्तरराष्ट्रिय सन्धि, सम्झौता, आलेख, प्रतिवद्धता आदि एकीकृत गर्ने सुरक्षित राख्ने, राख्न लगाउने र
- सम्बद्ध निकायहरूको नीति विश्लेषण, प्रगति समीक्षा लगायतका अन्य कार्य गर्ने ।

ख) मानव अधिकार प्रवर्द्धन शाखा

- मानव अधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धनका विषयमा नेपाल सरकारको सम्पर्क तथा समन्वय बिन्दुको रूपमा कार्य गर्ने,
- विभिन्न सरकारी निकायहरूमा रहेका मानवअधिकार एकाइहरूबीच समन्वय गर्ने,
- मानव अधिकार प्रवर्द्धनका लागि विभिन्न क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्न विभिन्न निकायहरू बीच आवश्यक समन्वय गर्ने,

- मानव अधिकार सम्बन्धी विद्यमान सरकारी नीति तथा योजनाहरूको समीक्षा गरी सुझावहरू पेश गर्ने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना तर्जुमा गर्ने र मानव अधिकार आयोगको प्रतिवेदनमा उल्लिखित सुझाव कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनाको कार्यान्वयन गर्ने र सोको अनुगमन र पृष्ठपोषण गर्ने,
- मानव अधिकारसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय संघ संस्थाहरूसँग आवश्यकतानुसार परराष्ट्र मन्त्रालयसँग समन्वय गरी सहयोग आदान प्रदान गर्ने,
- मानव अधिकार सम्बन्धी अन्तरराष्ट्रिय सन्धि सम्झौतामा पक्ष बन्ने सम्बन्धमा राय परामर्श उपलब्ध गराउने,
- मानव अधिकारसम्बन्धी अन्तरराष्ट्रिय सन्धि सम्झौतामा नेपाल पक्ष भएपछि सिर्जना हुने दायित्व कार्यान्वयनमा सघाउ पुऱ्याउने र समन्वय गर्ने,
- मानव अधिकारको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्नमा आवश्यक नीति, कार्यक्रम निर्माण गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने,
- डकुमेन्टेशन एकाईसँग समन्वय गरी नेपाल पक्ष भएका मानव अधिकारसम्बन्धी सन्धि, सम्झौता, प्रतिबद्धता लगायतकाकागजपत्र एकीकृत र सुरक्षित राख्ने, राख्न लगाउने र,
- कानून तथा मानवअधिकार सम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।

मुख्य सचिवको सचिवालय

- मुख्य सचिवको सचिवालय र विभिन्न शाखाहरूको कार्यमा समन्वय कायम गर्ने,
- मुख्य सचिवलाई कार्य सम्पादनको सीलसिलामा आवश्यक पर्ने विभिन्न प्रकारका सूचना तथा अभिलेख उपलब्ध गराउने,
- मुख्य सचिवको सचिवालयमा आवश्यक कम्प्युटर, विद्युत, टेलिफोन, फर्निचर लगायतका भौतिक सुविधाहरूको सम्बन्धित शाखासँग समन्वय कायम गरी व्यवस्थापन गर्ने,
- मुख्य सचिवको विभिन्न व्यक्ति, पदाधिकारी, प्रतिनिधिहरूसँगको सम्पर्क तथा भेटघाटलाई व्यवस्थित बनाउने,
- विदेशी व्यक्ति वा नियोगका प्रतिनिधिहरूको मुख्य सचिवज्यूसँगको भेटघाटको व्यवस्थापन गर्ने,
- मुख्य सचिवको कार्यक्षमा हुने बैठक, भेटघाटको आवश्यकता अनुसार टिपोट, माईन्यूट तयार गर्ने,
- मुख्य सचिववाट भएको निर्णयको संचार तथा कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित शाखा/महाशाखामा पठाउने,
- सचिवालयको पत्राचार तथा संचारको दर्ता, चलानी र अभिलेख ब्यवस्थित गर्ने गराउने,
- मुख्य सचिववाट सम्पादन हुने काममा आवश्यक सहयोग गर्ने,
- मुख्य सचिवको भ्रमण कार्यक्रममा सुरक्षा लगायत अन्य व्यवस्थाको लागि सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने र
- आवश्यकता अनुसार मुख्य सचिवको जनसम्पर्क सम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने।

परिच्छेद ३

आर्थिक व्यवस्थापन

सरकारी कोषहरूको संचालन, बजेट तर्जुमा, निकाशा तथा खर्चको लेखा राख्ने, वित्तीय विवरणहरू तयार गर्ने, आन्तरिक नियन्त्रणको व्यवस्था मिलाउने, लेखा परिक्षण गराउने, बेरुजुको लागत राख्ने, बेरुजु फछ्यौट र तहसिल गर्ने/गराउने आदी कार्यहरू आर्थिक व्यवस्थापन भित्र सम्पन्न हुने गर्दछन् । वित्तीय प्रतिवेदनको निष्पक्षता, शुद्धता र कुशल व्यवस्थापनबाट आर्थिक अनुशासन कायम गर्न सहयोग पुग्दछ । स्वच्छ आर्थिक प्रशासन सुशासनको मेरुदण्ड हो । चुस्त वित्तीय अनुशासन, पारदर्शिता एवं विधिको पालनाको माध्यमबाट प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई सुशासनको नेतृत्वदायी तथा उत्कृष्ट निकाय बनाउने क्रममा नियमित कामहरूका अतिरिक्त विभिन्न सुधारका कार्यहरू समेत गरिदै आएको छ । आर्थिक प्रशासन तर्फ आ.व. ०७२/७३ को अवधिमा गरिएका प्रमुख कार्यहरू लाई निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ ।

प्रमुख कामहरू:-

- रु.२५ हजार भन्दा माथिका खर्चलाई कार्यालयको वेभसाइटमा राखी खर्च सार्वजनिकरण को निर्णयलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- आफ्नो र मातहत निकायहरूको आ.व. ०७२/७३ खर्च गर्ने अख्तियारी श्रावण ७ गते भित्र तयार गरी पठाइएको थियो श्रावण १५ गते भित्रै आफ्नो र मातहत निकायहरूको वार्षिक कार्यक्रम योजना आयोगबाट स्वीकृत गराई आवश्यक कारवाही गरिएको ।
- आ.व. ०७२/७३ को प्रथम, दोस्रो र तेस्रो चौमासिकका खर्चहरू सार्वजनिक गरिएको छ ।
- आ.व. २०७२/०७३ को वार्षिक बजेट तथा खर्च

ब.उ.शी.नं.	वार्षिक बजेट	खर्च				खर्च प्रतिशत
		प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक	कुल खर्च	
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय चाल	7,314,417.00	45,442.00	7,198,834.00	57,029.00	7,301,305.00	99.82
मन्त्रिपरिषद् चालु	169,315.00	27,478.00	64,445.00	74,478.00	166,401.00	98.28
सूचना प्रविधि विकास आयोजना चालु	2,130.00	157.00	887.00	534.00	1,578.00	74.08

कुल जम्मा चालु	7,485,862.00	73,077.00	7,264,166.00	132,041.00	7,469,284.00	99.78
खर्च प्रतिशत		0.98	97.04	1.76	99.78	
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय पूँजिगत	37,6350.00	1,337.00	1,469.00	33,861.00	36,667.00	97.43
सूचना प्रविधि विकास आयोजना पूँजिगत	40,000.00	-	2,350.00	2,028.00	4,378.00	10.95
कुल जम्मा पूँजिगत	77,635.00	1,337.00	3,819.00	35,889.00	41,045.00	52.87
खर्च प्रतिशत		1.72	4.92	46.23	52.87	

- क्षेत्रगत मन्त्रालय बजेट सूचना प्रणाली (Line Ministry Budget Information System-LMBIS) सफ्टवेयर तयार गराई प्रयोगमा ल्याएको र यसै सफ्टवेयर मार्फत आ.व. ०७२/७३ को बजेट तयार गरि राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयमा छलफल गरि बजेटलाई अन्तिम रूपमा प्रस्तुत गरिएको ।
- TDS लाई आन्तरिक राजस्व विभागले तयार गरेको online मार्फत posting गरि प्रमाणित गराउने कार्य गरिएको छ ।
- आफ्नो र मातहत निकायहरूको आ.व. ०७२/७३ को लागि जिम्मेवारी सरेको कुल बेरजु रु. ६४ करोड ४८ लाख १९ हजार मध्ये प्रतिवेदन अवधिमा ५७ करोड ३ लाख १९ हजार फछ्यौट भई ८८.४६ प्रतिशत प्रगति हासिल भएको छ ।

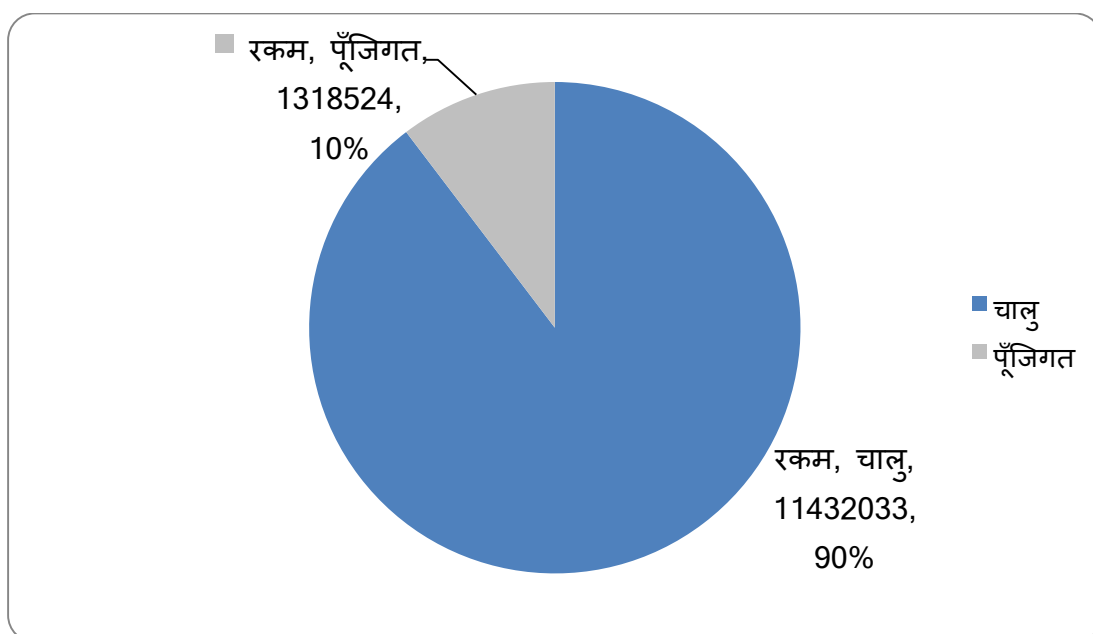
तालिका १

यस कार्यालय र मातहत निकायहरूलाई दिएको बजेट अख्तियारी

रु. हजारमा

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	कार्यक्रम/आयोजना	आ.व. २०७२/७३ को विनियोजित बजेट		
			चालु	पूँजिगत	जम्मा
१	३०१०११	मन्त्रिपरिषद्	१६९३१५	०	१६९३१५
२	३०१०१३	प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को	७३१४४१७	३७६३५०	७६९०६६७

		कार्यालय			
३	३०१०१५	गरिबी निवारण कोष	३५६८६७५	०	३५६८६७५
४	३०१०२०	सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालय	४७८०७	१२४००	६०२०७
५	३०१०२२	नेपाल ट्रष्टको कार्यालय	३४२५८	९७००	४३९५८
६	३०१०२५	राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्र	९२७४५	६०६००	१५३३४५
७	३०१०३०	क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय	७९८९०	३७९५	८३६८५
८	३०१०३१	लगानी बोर्डको कार्यालय	३३४७२	७५३३०	१०८८०२
९	३०११०१	सूचना प्रविधि विकास आयोजना	४५५९२	७७८३९५	८२३९८७
१०	३०११०२	कर्णाली विकास आयोग	२०६२४	४४०	२१०६४
११	३०११०३	सुदूरपश्चिम विकास आयोग	१७१४०	४१४	१७५५४
१२	३०११०५	पुनर्निर्माण प्राधिकरण	८०९८	१२००	९२९८
		जम्मा	११४३२०३३	१३१८५२४	१२७५०५५७

तालिका २

यस कार्यालयलाई प्राप्त बजेट अख्तियारी र खर्च विवरण

रु.
हजारमा

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	वार्षिक बजेट	आ.ब. ०७२/७३ खर्च	कैफियत
१	३०१०११३	मन्त्रिपरिषद्	169315	166400	
२	३०१०१३३	प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	7314417	7301304	
३	३०१०१३४	प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	37635	36666	
४	३०११०१३	सूचना प्रविधि विकास आयोजना	2130	1578	
५	३०११०१४	सूचना प्रविधि विकास आयोजना	40000	4378	
६	६०१०१४३	अर्थ वजेट संचित विदा	3413	3413	
७	३०१०१८३	अर्थ वजेट औषधी उपचार	4704	4704	
८	६०२०११३	अर्थ वजेट भ्रमण खर्च	6296	6266	
९	६०२०१५३	अर्थ वजेट औषधी उपचार	15848	15848	
१०	०१३५००१	धरौटी	3274	०	
		कुल जम्मा	7597032	7540557	

तालिका ३

बेरुजु फछ्यौटको विवरण

केन्द्रिय बजेट तर्फ - प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको मात्र

विवरण	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट गर्नुपर्ने शुरु बेरुजु (रु. हजारमा)	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट (रु. हजारमा)	आ.व.०७२/७३ मा फछ्यौट गर्नुपर्ने बाँकी बेरुजु (रु. हजारमा)	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट भएको प्रगति प्रतिशत	कैफियत
आ.व. ०५९/६० सम्मको	५२१	५८	४६३	००	
आ.व. ६०/६१ - आ.व. ०६८/६९	२२	००	२२	००	
आ.व. ०६९/७०	०	००	०	००	
आ.व. ०७०/७१	८१		८१		
जम्मा	६२४	००	५६५	००	

समिति तर्फ - प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको मात्र

विवरण	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट गर्नुपर्ने शुरु बेरुजु (रु. हजारमा)	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट (रु. हजारमा)	आ.व.०७२/७३ मा फछ्यौट गर्नुपर्ने बाँकी बेरुजु (रु. हजारमा)	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट भएको प्रगति प्रतिशत	कैफियत
आ.व. ०६२/६३- आ.व. ०६९/७० सम्मको	१८०	००	१८०	००	
आ.व. ०७०/७१	०	००	०	००	
जम्मा	१८०	००	१८०	००	
केन्द्र तथा समिति दुबैको जम्मा	८०४	००	८०४	००	

केन्द्रिय बजेट तर्फ - प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र मातहत निकायहरु समेतको

विवरण	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट गर्नुपर्ने शुरु बेरुजु (रु. हजारमा)	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट (रु. हजारमा)	आ.व.०७२/७३ मा फछ्यौट गर्नुपर्ने बाँकी बेरुजु (रु. हजारमा)	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट भएको प्रगति प्रतिशत	कैफियत
आ.व. ०५९/६० सम्मको	५५०	५८	४९२	००	
आ.व. ६०/६१ - आ.व. ०६९/७०	३३४५७	१०४३६	२२१७८	००	
आ.व. ०७०/७१	६१०८१२	५५९१८२	५०२८३	८८.३५	
जम्मा	६४४८२०	५६९६७६	७२९५३	८८.३५	

समिति तर्फ - प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र मातहत निकायहरु समेतको

विवरण	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट गर्नुपर्ने शुरु बेरुजु (रु. हजारमा)	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट (रु. हजारमा)	आ.व.०७२/७३ मा फछ्यौट गर्नुपर्ने बाँकी बेरुजु (रु. हजारमा)	आ.व. ०७२/७३ मा फछ्यौट भएको प्रगति प्रतिशत	कैफियत
आ.व. ०६२/६३- आ.व. ०६८/६९ सम्मको	५५९९२	००	५५९९२	००	
जम्मा	५५९९२	००	५५९९२	००	
केन्द्र तथा समिति दुबैको जम्मा	७००७३२	५६९६७६	१२८८६८	८१.२९	

परिच्छेद -४
मुख्य उपलब्धिहरू

१. सार्कस्तरीय मुख्यसचिवहरूको सम्मेलन सञ्चालन

दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (सार्क) को मुख्यसचिव स्तरिय चौथो सम्मेलन जुन ९ देखि १०, २०१६ (तदनुसार २०७३, जेठ, २७-२८) मा काठमाडौंमा सम्पन्न गरिएको छ। सार्क सदस्य राष्ट्रका मुख्य सचिव तथा मन्त्रिपरिषद्का सचिवहरूको सहभागिता रहेको उक्त सम्मेलनमा सदस्य मुलुकको कर्मचारीतन्त्र भित्रका उत्कृष्ट अभ्यासहरूको आदान प्रदान भएको थियो । यसले हरेक मुलुकको कर्मचारीतन्त्र भित्रका राम्रा विषयहरू अनुसरण हुने विश्वास सदस्य राष्ट्रहरूको रहेको छ।

२. पूर्व मुख्यसचिवहरूको सम्मेलन

मुलुकको निजामती सेवामा रही नेपाल सरकारका सेवा निवृत्त मुख्यसचिवहरूले पुर्याउनु भएको विशिष्ट योगदान र अनुभवलाई संस्थागत गर्ने साथै मुलुकको समग्र शासकीय प्रणाली तथा प्रशासनिक व्यवस्थापनमा सुधार गरि सुशासनको प्रत्याभूति गर्न निजामती प्रशासनका विविध एवं समसामयिक विषयमा छलफल गर्ने अभिप्रायले विगत चार वर्ष देखि बार्षिक सम्मेलनको रूपमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको आयोजनामा हुदै आएको नेपाल सरकारका सेवा निवृत्त मुख्यसचिवहरूको सम्मेलन को निरन्तरता स्वरूप यस पटक नेपाल सरकारका सेवा निवृत्त मुख्यसचिवहरूको चौथो सम्मेलन- २०७२, चैत्र २६ गते आयोजना गरिएको। उक्त सम्मेलनमा संक्रमणकालिन व्यवस्था र संघीयता, सार्वजनिक सेवा वितरणलाई प्रभावकारी बनाउने र सुशासन प्रवर्द्धन तथा भ्रष्टाचार निवारणमा सार्वजनिक प्रशासनको प्रभावकारिता बढाउने उपायहरूका सम्बन्धमा छलफल भई सेवा निवृत्त मुख्यसचिवज्यूहरूबाट विभिन्न सुझावहरू प्राप्त भएको छ। प्राप्त सुझावहरूलाई समेटेर प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

३. “खुला सरकार सहकार्य” समितिको गठन

राम्रो सरकार र असल शासनका लागि अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा काम गर्ने "खुला सरकार सहकार्य" (Open Government Partnership) विश्व संगठनमा नेपालको सदस्यता प्राप्ति एवं सहभागिताका सम्बन्धमा अध्ययन गरी सिफारिस सहितको प्रतिवेदन तयार गर्न मिति २०७२।९।८ मा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट भएको निर्णय अनुसार समिति गठन भएकोमा समितिको सिफारिस सहितको प्रतिवेदन प्राप्त भई प्रतिवेदन उपर अर्थ मन्त्रालय, परराष्ट्र मन्त्रालय, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयको राय समेत प्राप्त भएको र थप निर्णयका लागि पेश गरिएको।

४. हेलो सरकार कार्यक्रमको विस्तार एवं बजारीकरण

हेलो सरकार लाई क्षेत्रिय स्तरमा विस्तार गर्ने कार्यक्रम अनुसार पाचै विकास क्षेत्रमा संचालनमा आइ गुनासो सम्बोधनको कार्यलाई विकेन्द्रीत गरिएकोछ। साथै २०७२ जेष्ठ २५ देखि हेलो सरकार फेसबुक पेज र २०७२ पौष २७ देखि हेलो सरकारलाइ थप प्रभावकारी पार्ने उदेश्यले टवीटरमा @Hello_Sarkar खाता खोलेर गुनासा लिन थालिएको छ हेलो सरकारको बजारीकरणका लागि वृत्तचित्र निर्माण समेत गरिएकोछ । आ.ब.२०७२/०७३को अवधिमा परेका गुनासोहरुको फछ्यौटको दर ८२ प्रतिशत रहेको छ । त्यस्तै कार्यालयका महत्वपूर्ण सूचना प्रवाहका लागि १६१८०७०७०११११ को अडियो नोटिस बोर्डको संचालन गरिएकोछ।

५. संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना सम्बन्धी कार्य

सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा उच्चस्तरीय संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना निर्देशक समिति र नेपाल सरकारका मुख्यसचिवज्यूको संयोजकत्वमा संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना समन्वय समिति गठन भई कार्यान्वयनमा आएकोछ। विभिन्न मन्त्रालय/निकायहरुले सम्पादन गरेको संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना सम्बन्धी मौजुदा अवस्थाको जानकारी (Stock-Taking) लिई एकिकृत विवरण तयार गरिएकोछ । संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना समन्वय समितिको निर्णय अनुरूप गठित समूहगत कार्यदलको कार्यविधि स्वीकृत भई २०७४ जेठ मसान्त सम्ममा यस सम्बन्धी सबै कार्यहरु सम्पन्न गर्ने कार्ययोजना निर्माण गरी कार्य आरम्भ भैसकेका छन्।

६. राष्ट्रिय सूचना तथा सञ्चार प्रविधि परिषदको गठन

सूचना तथा सञ्चार प्रविधि सम्बन्धी आवश्यक विषयहरूमा नेपाल सरकारलाई नीतिगत मार्ग दर्शन र राय सल्लाह दिन तथा यस क्षेत्रका विभिन्न निकायहरू बीच समन्वय समेत गर्नको लागि नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्बाट राष्ट्रिय सूचना तथा सञ्चार प्रविधि परिषद्को गठन गरिएको छ ।

७. बोनस वितरणका मापदण्ड तर्जुमा

सरकारी स्वामित्व भएको प्रतिष्ठानले वितरण गर्ने बोनसको प्रतिशत र बोनस सम्बन्धी अन्य कुराको मापदण्ड निर्धारण गर्ने तथा बोनस ऐन, २०३० र बोनस नियमावली, २०३९ लाई समसामायीक बनाउन विस्तृत प्रतिवेदन तयार हुनुका साथै मन्त्रिपरिषद्बाट बोनस वितरणका स्पष्ट आधारहरू तर्जुमा भएका छन् ।

८. तयारी पोशाक निर्यातमा प्रदान भएको सहूलियतको प्रभावकारी उपयोग

संयुक्त राज्य अमेरिकामा नेपाली तयारी पोशाकलाई प्रदान गरिएको सहूलियतलाई प्रभावकारी उपयोग गर्ने सन्दर्भमा सिमरामा रहेको विशेष आर्थिक क्षेत्रमा तयारी पोशाक प्रोसेसिङ्ग क्षेत्र स्थापना गर्नका लागि उद्योग मन्त्रालयले अर्थ मन्त्रालयबाट सहमति प्राप्त गरी रु १९ करोडको बहुवर्षीय ठेक्का प्रक्रिया आरम्भ गरेको छ ।

९. राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरूको निर्माणमा प्रभावकारी समन्वय/सहजीकरण

राष्ट्रिय गौरवका आयोजना प्रमुखहरू एवं सम्बद्ध मन्त्रालयका योजना महाशाखा प्रमुख बीच अन्तर्कृया तथा छलफल कार्यक्रम सम्पन्न गरी आयोजनाका समस्याहरू समाधान गर्न सहजीकरण एवं समन्वय हुदै आएकोछ ।

१०. मन्त्रिपरिषद तथा मन्त्रिपरिषदका समितिहरूको बैठक र निर्णय कार्यान्वयन

२०७२ श्रावण देखि २०७३ असार महिनासम्म मन्त्रिपरिषद बैठकबाट.....वटा प्रस्ताव उपर निर्णय भई कार्यान्वयनका लागि तत् निकायहरूमा पठाइएकोछ। साथै मन्त्रिपरिषदका विभिन्न समितिहरूमध्ये आर्थिक तथा पूर्वाधार समितिको १६ वटा बैठकबाट ४३ निर्णय, विधेयक समितिको २९ बैठकबाट ४१ निर्णय, प्रशासन समितिको बैठकबाट १ निर्णय र सामाजिक समितिको १५वटा बैठकबाट २१ वटा निर्णयहरू भई तत् निकायहरूमा कार्यान्वयनका लागि पठाइएका छन् ।

११. सचिव बैठकका निर्णयहरूको कार्यान्वयन

आ.व.०७२/७३ मा मुख्यसचिव डा.सोमलाल सुवेदीज्यूको अध्यक्षतामा १४ (चौध) वटा सचिव बैठक बसी १११ (एक सय एघार) वटा निर्णय भएको। आ.व.०७२/०७३ मा सचिव बैठकबाट भएका निर्णयहरूको वार्षिक समिक्षा समेत गरिएको।

१२. देशभरका तुइनहरूको विस्थापन गरी झोलुङ्गे पुलहरूको निर्माण

विभिन्न नदीहरूमा रहेका तुइनलाई विस्थापित गरी झोलुङ्गे पुल निर्माण गर्ने सम्बन्धमा सरोकारवाला निकायहरूबीच बैठक बसी कार्य प्रक्रिया अगाडी बढाउन निर्देशन भएकोमा हालसम्म ६ वटा तुइनहरूलाई झोलुङ्गे पुलले विस्थापन गरेको, ४१ वटा झोलुङ्गे पुलहरू निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको र ५४ वटा झोलुङ्गे पुलहरूको खरिद सम्बन्धी काम प्रक्रियामा रहेका छन्।

१३. भूकम्प प्रभावित संरचनाहरूको पुननिर्माणमा सहजीकरण

भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुननिर्माण सम्बन्धी ऐन बमोजिम बनाउनु पर्ने कार्यविधिहरू भूकम्पबाट प्रभावित व्यक्तिको नाममा जग्गा दर्ता गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुननिर्माण सम्बन्धी सार्वजनिक खरिद कार्यविधि, भूकम्पबाट प्रभावित व्यक्तिको पुनर्वास तथा स्थानान्तरणको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुननिर्माण सम्बन्धी नियमावली, २०७२, भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुननिर्माणको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्यविधि र जग्गा प्राप्ति सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएका छन्।

१४. कार्यालयको जिन्सी तथा कार्यालय परिसरको व्यवस्थापन

सबै शाखा/महाशाखा/सचिवालयका शाखा/कार्यक्षमता जिन्सी सामानको विवरण अद्यावधिक गरी फ्रेममा राखी सबै शाखा/कार्यक्षमता टाँस गरिएको। साथै हरेक सचिवालय/महाशाखा/शाखाहरूमा भित्तामा कागज टाँस्ने परिपाटीको अन्त्य गर्दै सूचना पाटीको व्यवस्था गरिएको। सिंहदरबार सरसफाइ तथा बगैँचा व्यवस्थापन कार्यक्रम अन्तर्गत रोज, हर्बल र साइटिस गार्डेन निर्माण गर्ने कार्य वनस्पति विभागसँगको समन्वयमा सम्पन्न गरिएको। कार्यालयमा काम नलाग्ने अवस्थामा रहेका कागजातहरू कागजात धुल्याउने नियम, २०२७ बमोजिम धुल्याउने कार्य सम्पन्न गरिएको।

१५. e-Governance लाई प्रभावकारी बनाउने

नेपाल सरकारका निकायहरूको अनुभवहरू साटासाट गरी सूचना प्रविधिको विकासमा एकिकृत सोचको विकास गर्ने, ICT Policy 2015 को उद्देश्य बमोजिम ICT Development Index र E-Government Ranking मा नेपालको अवस्था सुधार गर्न सुधारका आवश्यक क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने, Single Portal System को स्थापना सम्बन्धमा भएका प्रयास, यसका व्यवधान र भावी कार्यक्रमहरूको पहिचान गर्ने गोष्ठीबाट सूचना तथा सञ्चार पूर्वाधार, साईबर सुरक्षा,

जनशक्ति व्यवस्थापन, प्रणाली एकीकरण, विद्युतिय भुक्तानी, विद्युतिय सुशासन र सुचना तथा सञ्चार प्रविधि नीतिका सम्बन्धमा भविष्यको रणनीति तर्जुमा गरिएकोछ।

१६. चिकित्सा शिक्षा सम्बन्धी कानूनहरूको कार्यान्वयनको अनुगमन

चिकित्सा शिक्षा सम्बन्धी नीति तर्जुमा उच्चस्तरीय कार्यदलको प्रतिवेदन २०७२ सम्बन्धमा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद् सामाजिक समितिबाट भएका निर्णयहरू कार्यान्वयनको अनुगमन गरिएको ।

१७. पोखरा उपत्यकाभिन्नका तालतलैयाहरूको संरक्षण/सम्बर्धन

फेवाताल र रूपातालको अतिक्रमण नियन्त्रण, प्रदुषण न्युनीकरण, संरक्षण र विकासका लागि वन तथा भूसंरक्षण मन्त्रालय, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन गरिएको ।

१८. मानव अधिकारको प्रभावकारी संरक्षण

संयुक्त राष्ट्रसंघका सदस्य राष्ट्रहरूमा मानव अधिकार संरक्षण र सम्बर्धनको कार्यलाई अझ बढी सशक्त तथा प्रभावकारी तुल्याउन सदस्य राष्ट्रहरूले आफूले मानव अधिकारको सम्बन्धमा स्वीकार गरेको दायित्व साकार पार्न गरेका काम कारवाहीहरूको प्रस्तुति गर्ने माध्यमको रूपमा विकास भएको Universal Periodic Review-UPR को Second Cycle अन्तर्गत सन् २०१५ मा जेनेभामा हुने नेपालको पुनरावलोकनको प्रयोजनका लागि नेपालको राष्ट्रिय प्रतिवेदन तयार गरी नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७२।४।८ को बैठकबाट स्वीकृत गरी संयुक्त राष्ट्रसंघको मानव अधिकार परिषद् समक्ष पेश गरिएको । संयुक्त राष्ट्रसंघको मानव अधिकार परिषद् समक्ष मानव अधिकारको विश्वव्यापी आवधिक समिक्षाको दोस्रो चक्र अन्तर्गत नेपालले पेश गरेको दोस्रो प्रतिवेदनउपर मानव अधिकार परिषद्को २३ औं सेसनमा यही नोभेम्बर ४ तारेखमा छलफल भएको र उक्त छलफलमा परराष्ट्रमन्त्रीको नेतृत्वमा नेपाली प्रतिनिधिमण्डलले भाग लिई विभिन्न राष्ट्रहरूबाट प्राप्त १९५ वटा सिफारिसहरूमध्ये १४७ वटा सिफारिसहरूलाई कार्यान्वयन गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गरिएको । नेपाल सरकारका मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीको नेतृत्वमा जेनेभा गएको प्रतिनिधि मण्डलले संयुक्त राष्ट्रसंघ अन्तर्गत मानव अधिकार परिषद्को ३१औं सत्रमा सहभागी भई दोश्रो विश्वव्यापी आवधिक समिक्षा सम्बन्धी प्रतिवेदन पारित गर्ने बैठकमा नेपालको मानव अधिकार स्थितिको बारेमा विभिन्न राष्ट्रहरूबाट उठाइएका विषयहरू तथा प्राप्त सिफारिसहरूका

सम्बन्धमा नेपालको आधिकारिक धारणा प्रस्तुत गरिएको । सोही क्रममा नेपालको मानव अधिकारको पछिल्लो स्थितिको बारेमा मानव अधिकार सम्बन्धी उप-उच्चायुक्तसंग नेपाली प्रतिनिधिमण्डलको छलफल भई नेपालका संविधानका प्रावधान, आर्थिक रुपान्तरण र मानव अधिकारको प्रवर्द्धन गर्ने विषयहरूमा समेत स्पष्ट पारिएको ।

१९. भ्रष्टाचार विरुद्धको कार्य

भ्रष्टाचार विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय महासन्धिको कार्यान्वयनसम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीति तथा कार्ययोजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन समितिले सकृयतापूर्वक कार्य गरिरहेको ।

२०. जनतासंग प्रधानमन्त्री कार्यक्रमको थालनी

मिति २०७३/०९/११ देखि नेपाल टेलिभिजनद्वारा प्रत्येक शनिवार प्रशारण हुँदै आएको 'प्रधानमन्त्री सँग सीधा कुरा' कार्यक्रमको अभिलेखिकरण गरी तिनको प्रगति अनुगमन गरिएको । गुनासाहरूको कार्यान्वयन अवस्था सम्बन्धमा हरेक हप्ता सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूलाई जानकारी गराइने गरिएको ।

२१. केन्द्रीय अनुगमन समितिको बैठक र निर्णय कार्यान्वयनको समिक्षा

केन्द्रीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिका आठ (८) वटा बैठक सम्पन्न भई पैतालिस (१५) वटा निर्णयहरू कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित निकायमा पठाई तिनको प्रगति अनुगमन गरिएको ।

२२. विभिन्न सार्वजनिक तथा सरकारी निकायमा पदाधिकारी नियुक्तिको मापदण्ड निर्धारण

विभिन्न सरकारी निकायहरूमा पदाधिकारी नियुक्त गर्दा निश्चित मापदण्डको आधारमा नियुक्ति गर्नुका साथै अब उप्रान्त ऐन नियमावली र गठन आदेश निर्माण गर्दा नै नेपाल सरकार वा मन्त्रालय/निकायले गर्नुपर्ने हो सो बारेमा स्पष्ट खुलाई आवश्यक कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था गर्न/गराउन सबै मन्त्रालय/आयोग/सचिवालयलाई निर्देश गरिएको ।

क्षेत्रगत उपलब्धिहरू

१. मुख्यसचिवको सचिवालय

- मन्त्रिपरिषद् बैठकसँग सम्बन्धित प्रगति विवरण
 - ✓ नेपाल सरकारका मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीज्यूबाट सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री के. पी. शर्मा ओलीज्यूको अध्यक्षतामा २०७३ वैशाख महिनादेखि आषाढ मसान्तसम्म बसेका १७ वटा मन्त्रिपरिषद्को बैठकमा प्रस्तुत भएका विभिन्न निकायका प्रस्तावहरूमाथि छलफल गराइ नीतिगत, कार्यक्रमगतलगायतका जम्मा ४७८ वटा निर्णयहरू प्रमाणित भएका छन् ।
 - ✓ नेपाल सरकारका मुख्य सचिवले चालु आर्थिक वर्षको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको प्रगति र कार्यान्वयनका चुनौती सम्बन्धमा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट माननीय अर्थ मन्त्री, माननीय उपाध्यक्ष राष्ट्रिय योजना आयोग, प्रधानमन्त्रिज्यूका प्रमुख सल्लाहकार र राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत र नेपाल सरकारका सम्पूर्ण सचिवज्यूहरूको उपस्थितमा बसेको बैठकमा भएका निर्देशन ग्रहण गर्दै सबै सचिवहरूलाई पूँजीगत खर्चको प्रगति बढाउन सम्बन्धित सचिवहरूलाई विशेष पहल गर्न निर्देशनको कार्यान्वयनमा तदारुकताका साथ लाग्न निर्देशन ।
- सचिव बैठक, प्रमुख निर्णयहरू:
 - ✓ नेपाल सरकारका मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीज्यूको अध्यक्षतामा कार्तिक देखि पुष महिनासम्म जम्मा ३ वटा सचिव बैठकहरू बसी देहाय बमोजिमका निर्णय गरी कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकायहरूमा पठाईएको र त्यसको प्रगति विवरण माग गरी हरेक सचिव बैठकमा समीक्षा गरिएको छ ।
 - ✓ दुर्गम क्षेत्र र Front Line Service Points मा काम गर्ने कर्मचारीहरूको दरवन्दी रिक्त नहुने गरी पदपूर्ति/सरुवा गर्ने । (भाद्र १४ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्नु पर्ने र निरन्तरता दिनुपर्ने)
 - ✓ हेलो सरकार मार्फत प्राप्त गुनासोहरूको उच्च प्राथमिकताका साथ फछ्यौट गर्ने र सोको लागि Focal Person तोकी प्रगति मासिक रूपमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयको शासकीय सुधार महाशाखामा पठाउने । (भाद्र १४ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्नु पर्ने र निरन्तरता दिनुपर्ने)
 - ✓ रा.प तृतीय श्रेणी र सो भन्दा माथिल्लो तहको निजामती कर्मचारीले सम्पादन गरेको कामको मासिक प्रगति महिना व्यतित भएको ७ दिन भित्र सम्बन्धित सुपरिवेक्षक समक्ष

- पेश गर्ने र सोही आधारमा का.स.मू गर्ने । (भाद्र १४ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्नु पर्ने र निरन्तरता दिनुपर्ने)
- ✓ प्रत्येक निकायहरुबाट सम्पादित कामहरु मासिक प्रगति विवरण तोकेको ढाचामा प्र.म तथा म.पको कार्यालयमा पठाउने । (भाद्र १४ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्नु पर्ने र निरन्तरता दिनुपर्ने)
 - ✓ आ-आफ्नो निकायबाट प्रदान गरिने सेवाका सम्बन्धमा सेवाग्राहीलाई जानकारी दिन Audio Notice Board को उपयोग गर्ने । । (भाद्र १४ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्नु पर्ने र निरन्तरता दिनुपर्ने)
 - ✓ सेवा प्रवाह गर्ने अग्र पङ्क्तिमा रहने कर्मचारीहरु र कार्यालय प्रमुखहरु अनुपस्थित भएमा छानविन गरी कारवाही गर्ने । (भाद्र १४ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्नु पर्ने र निरन्तरता दिनुपर्ने)
 - ✓ प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अनुमती नलिई जिल्ला छोड्ने कार्यालय प्रमुखहरुको अभिलेख लिई विभागिय कारवाही गर्ने । कार्यालय प्रमुख बाहेकका अन्य अधिकृतस्तरका कर्मचारीहरुलाई जिल्ला छोड्ने अनुमती दिदा अनिवार्य रुपमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई जानकारी गराउने । (भाद्र १४ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्नु पर्ने र निरन्तरता दिनुपर्ने)
 - ✓ सरकारी कार्यालयहरुले आ-आफ्नो कार्यालय परिसरमा नियमित सरसफाईको कार्य गर्ने । लिलाम नभई थन्किएका पुराना सवारी साधनहरुको तत्काल लिलाम गर्ने । (असोज २९ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्ने र निरन्तरता दिने)
 - ✓ अग्रभागमा रहेका सेवाप्रदायक निकायहरुमा कर्मचारी दरवन्दी रिक्त नहुने गरी व्यवस्थापन गर्ने एवं केन्द्रीय निकायमा काजमा रहेका कर्मचारीहरुलाई दरवन्दी रहेकै निकायमा फिर्ता गर्ने । (कार्तिक २४ को निर्णय २ महिना भित्र कार्यान्वयन गर्ने र निरन्तरता दिने)
 - ✓ विभागिय प्रमुख र कार्यालय प्रमुखसँग कार्यसम्पादन करार गर्ने । (कार्तिक २४ को निर्णय १ महिना भित्र कार्यान्वयन गर्ने र निरन्तरता दिने)
 - ✓ जिल्लामा कार्यालय रहेका प्रत्येक मन्त्रालयले सबै जिल्लाहरुमा कर्मचारीहरुको उपस्थितिको अनुगमन गरी कर्मचारीलाई नियमित उपस्थित गराउने प्रबन्ध मिलाउने । (कार्तिक २४ को निर्णय निरन्तर)
 - ✓ क्षेत्रीयस्तरमा क्षेत्रीय प्रशासकले रा.प अनं र श्रेणी विहिन कर्मचारीहरुको जिल्लान्तर सरुवा गर्न र काज खटाउन साथै जिल्लास्तरमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले अवधि पुगेका

- राजपत्र अनङ्कित र श्रेणी विहिन कर्मचारीहरूको रिक्त पदमा सरुवा र काज खटाउन पाउने व्यवस्था मिलाउने । (पुष ६ को निर्णय १५ दिन भित्र कार्यान्वयन गरिसक्ने)
- ✓ क्षेत्रीय प्रमुखहरूले कार्यक्षेत्र छाड्दा क्षेत्रीय प्रशासक र कार्यालय प्रमुखले जिल्ला छाड्दा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको स्वीकृत लिनुपर्ने व्यवस्थाको कडाईका साथ कार्यान्वयन गर्ने । (पुष ६ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्ने)
 - ✓ सम्बन्धित क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालयले क्षेत्रीय निर्देशनालयहरू र जिल्ला प्रशासन कार्यालयले जिल्लास्तरका कार्यालयहरूको निरीक्षण गरी सोको एकिकृत प्रतिवेदन क्षेत्रीय प्रशासकले चौमासिक बैठकमा पेश गर्ने । (पुष ६ को निर्णय तत्काल र निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने)
 - ✓ क्षेत्र एवं जिल्लास्तरमा कार्यालय रहेका निकायहरूले अग्रभागको सेवा प्रवाहमा कार्यालय प्रमुख लगायतका कर्मचारीहरूको उपस्थिति एवं सेवा प्रवाह स्थितिको बारेमा प्रतिवेदन पेश गर्ने । (पुष ६ को निर्णय १५ दिन भित्र कार्यान्वयन गरिसक्ने)
 - ✓ जनताको संविधान जनताको माझमा अभियान र सरसफाई अभियानलाई सफल पार्न मातहत निकायलाई सहजिकरण, सहयोग एवं समन्वयका लागि परिपत्र गर्ने । (पुष ६ को निर्णय ७ दिन भित्र कार्यान्वयन गरिसक्ने)

मुख्य सचिवज्यूको अध्यक्षतामा बसेको नेपाल सरकारका सचिवज्यूहरूको नियमित बैठकको एक झलक

- ✓ नेपाल सरकारका मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीज्यूको अध्यक्षतामा माघ देखि पुष महिनासम्म जम्मा ४ वटा सचिव बैठकहरू बसी देहाय बमोजिमका निर्णय गरी

कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकायहरूमा पठाईएको र त्यसको प्रगति विवरण माग गरी हरेक सचिव बैठकमा समीक्षा गरिएको छ ।

- ✓
- ✓ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका माननीय प्रमुख आयुक्तज्यूको समुपस्थितिमा भएको नेपाल सरकारका विशिष्ट श्रेणीका पदाधिकारीहरूको बैठकमा भएको प्रतिवद्धता बमोजिम विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा हरतरहले लागि पर्ने र सो क्रममा असल नियत राखी काम गर्दा कुनै जटिलता आईपरेमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगसँग समन्वय गरी अगाडी बढ्ने । (लिखित निर्णय नभई अलिखित प्रतिवद्धताका रूपमा रहेको)
- ✓ नेपाल सरकारका मन्त्रालय तथा निकायहरूसँग विभिन्न विषयमा माग गरिएका राय/परामर्श सम्बन्धित मन्त्रालय/निकायहरूले ७ दिनसम्म पनि उपलब्ध नगराएमा सहमति रहेको मानी कार्य अगाडि बढाउने । (चैत्र १५ को निर्णय तत्काल र निरन्तर कार्यान्वयन गर्नु पर्ने)
- ✓ वर्तमान सरकारको ६ महिनाको कार्यप्रगतिको विवरण सबै मन्त्रालय/निकायले २०७२ चैत्र १८ भित्र प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पठाउने । (चैत्र १५ को निर्णय चैत्र १८ भित्र कार्यान्वयन गर्नु पर्ने)
- ✓ आगामी आ.व. को बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अधुरा आयोजना तथा कार्यक्रम सम्पन्न गर्ने तर्फ ध्यानदिई सोही बमोजिम बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने । (चैत्र १५ को निर्णय आगामी आ.वको बजेट तर्जुमाका क्रममा कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ आफू मातहतका निर्माणाधित राष्ट्रिय गौरव/प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाका लागि आवश्यक इन्धनको परिमाण एकिन गरी आपूर्ति मन्त्रालयसँग माग गर्ने र सो बमोजिम आपूर्ति मन्त्रालयले उपलब्ध गराउने । (चैत्र १५ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्नुपर्ने र निरन्तरता दिनुपर्ने)
- ✓ पूँजीगत खर्च बढाउन प्रभावकारी उपायहरू अबलम्बन गर्दै मासिक प्रगति प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पठाउने । (चैत्र १५ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्नु पर्ने र निरन्तरता दिनुपर्ने)
- ✓ विभिन्न मन्त्रालय/निकायले अन्य मन्त्रालयसँग विविध विषयमा राय परामर्श माग गरेको अवस्थामा राय परामर्श पठाउनुपर्ने निकायले सम्बन्धित मन्त्रालयलाई सुशासन नियमावली २०६४ ले निर्धारण गरेको समयावधी भित्र राय परामर्श दिन ढिलाई गर्ने कर्मचारीलाई र सोको निरीक्षणको जिम्मेवारी पाएको अधिकारीलाई सोही नियमावलीको नियम ४४ बमोजिम विभागीय कारवाही गर्ने । (फागुन ३ को निर्णय तत्काल र निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने)

- ✓ इविडिड सम्बन्धि प्रक्रियाको संचालन गर्दा खरिद सूचना प्रकाशन भएको मिति देखि नै टेण्डर कागजातहरू Upload भई अध्यावधिक हुने गरी आ-आफना पोर्टल र वेबसाईटको सक्षमता अभिवृद्धि गर्ने । (फागुन ३ को निर्णय निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ अख्तिया दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका प्रमुख आयुक्तजूको अपिललाई आत्मसात गरी सुशासन प्रबर्धन मार्फत आमजनताको आधारभूत हक प्रत्याभूत गराउन सबै निकाय क्रियाशिल हुने । । (फागुन ३ को निर्णय निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ क्षेत्रीयस्तरमा स्थापित र स्थापनाको चरणमा रहेका कार्यालयहरूको काममा सघाउन मातहत निकायहरूलाई परिपत्र गर्ने । । (फागुन ३ को निर्णय तत्काल र निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयबाट शुरू गरिएको e-Gp नमूना आयोजनाको विस्तार कार्यलाई सबै निकायले सहयोग पुऱ्याउने । (फागुन ३ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्नुपर्ने र निरन्तरता दिनुपर्ने)
- ✓ राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण र नवगठित मन्त्रालयहरूको कार्यसञ्चालनमा आवश्यक मानव संशाधन र साधनस्रोत सहित सहजीकरण गर्ने । (फागुन ३ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ आगामी बैशाख २ देखि रु.५०००/- भन्दा बढीको भुक्तानी र कर्मचारी तलब सुविधा भुक्तानीमा खर्च लेख्ने र को.ले.नि.काले आफ्नो तथ्याङ्काधार मा अनिवार्य राख्ने व्यवस्था गर्ने । (फागुन ३ को निर्णय २०७३ बैशाख शुरू देखि लागु गर्ने)
- ✓ सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा रहेको Prepare Project बाट भएको Functional Analysis लाई आधार मानेर क्षेत्रगत निकायहरूले विद्यमान एकात्मक स्वरूपको संघीयकरण एवं प्रशासनिक पुनसंरचनामा ध्यान दिने । (फागुन ३ को निर्णय निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ यसै वर्ष सम्पन्न गर्न सकिने उच्च प्राथमिकता प्राप्त जलविद्युत आयोजनाहरू वा निकट भविष्यमा सम्पन्न गर्न सकिने उच्च महत्वका जलविद्युत सम्बन्धी आयोजनाहरूलाई सहज रूपमा इन्धन उपलब्ध गराउने । (माघ ११ को निर्णय निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ संसद भवनको निर्माण, सिंहदरवार पुरानो भवनको मर्मत एवं रेट्रोफिट, राष्ट्रियपति/उपराष्ट्रपति, सैनिक, सर्वोच्च अदालत, राष्ट्र बैंक समेतको मर्मत र रेट्रोफिट गर्ने कार्ययोजना पेश गर्ने । (माघ ११ को निर्णय १५ दिन भित्र कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ वैदेशिक सहायताबाट संचालित आयोजनाहरूको पुस मसान्त भित्र Audited Project Account र असोज मसान्त भित्र Unaudited Project Account को प्रतिवेदन महालेखा परिक्षकको कार्यालय र सम्बन्धित दातृ निकायमा पठाइसक्नु पर्नेमा हालसम्म प्रतिवेदन नपठाउने निकायहरूले तुरुन्त प्रतिवेदन पठाइ सोको जानकारी महालेखा नियन्त्रक

कार्यालय र प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई दिने। (माघ ११ को निर्णय १५ दिन भित्र कार्यान्वयन गर्ने)

- ✓ विभिन्न निकायहरूमा रहेका विविध प्रकारका कोषहरूको अद्यावधिक विवरण तयार गरी कोष उपयोगको स्थिति विश्लेषण सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार गरी पेश गर्ने। (माघ ११ को निर्णय १ महिनामा कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ मन्त्रालयका सचिव र विभागीय प्रमुख वा कार्यालय प्रमुख बीच कार्यसम्पादन करार गर्न बाँकी रहेका निकायहरूले कार्यसम्पादन करार गर्ने। साथै करार बमोजिम कार्य भइरहेको/नभइरहेको सन्दर्भमा सम्बन्धित सचिवले अनुगमन गर्ने गराउने। (माघ ११ को निर्णय ३ महिनामा कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ बेरुजु फछ्यौटमा प्रगति गर्न नसकेका निकायहरूले प्रगति पुऱ्याइ सोको विवरण आगामी बैठक पूर्व पेश गर्ने।
- ✓ आगामी आ.व. को लागि बजेट सिलिङ्ग निर्धारण गर्दा सुत्रमा आधारित रहेर जिल्लागत तथा निकायगत वितरण गर्न सबै मन्त्रालयले सूचक तयार गर्ने र राष्ट्रिय योजना आयोगले समग्र समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउन अनुरोध गर्ने (फागुन ३ को निर्णय निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने)

मुख्य सचिवज्यूको अध्यक्षतामा बसेको नेपाल सरकारका सचिवज्यूहरूको नियमित बैठकको एक झलक

- मुख्य सचिवज्यूबाट भएका निर्देशनहरू
 - ✓ प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने विकास निर्माणसँग सम्बन्धित आयोजनाको प्रस्ताव स्वीकृतिको सरलीकृत र संक्षेपिकरण प्रक्रियाका लागि वातावरण संरक्षण नियमावली, २०५४ मा आवश्यक सुधार र

परिमार्जन गर्ने प्रक्रिया अघि बढाउने विषयमा जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालयलाई निर्देश ।

- ✓ सार्वजनिक यातायात व्यवस्थापन, संचालन तथा अनुगमन सम्बन्धमा भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयलाई दिईएका निर्देशनहरूः
 - ✓ आफ्नो सवारी साधन चलाउनु पूर्व सधैं चेक जाच गरी दुरुस्त राख्ने सवारी साधन र सीटहरू सधैं सफा राख्ने ।
 - ✓ लामो दुरीमा चल्ने यातायातका साधनमा अनिवार्य आलोपालो चलाउने गरी दुई चालक राख्ने ।
 - ✓ सवारी साधन बाटोमा बिग्रिएमा तुरुन्त अर्को वैकल्पिक व्यवस्था मिलाउने ।
 - ✓ जुन प्रयोजनको निम्ति सवारी साधन स्वीकृत भएको छ सोही प्रयोजनमा मात्र चलाउने र क्षमता भन्दा बढी नबोक्ने ।
 - ✓ तोकिएको बस बिसौनी बाहेक अन्यत्र जथाभावी सवारी साधन नरोक्ने, जथाभावी पार्किङ नगर्ने र लेन अनुशासन पालना गर्ने ।
 - ✓ सवारी साधन भित्र नियमित सरसफाई गरी फोहर जम्मा गर्न डस्टविन राख्ने र उक्त फोहर निर्दिष्ट ठाँउमा मात्र विसर्जन गर्ने ।
 - ✓ सवारी साधनको नियमित सवारी प्रदुषण जाँचपास गराई प्रदुषण मुक्त राख्ने ।
 - ✓ सार्वजनिक सवारी वाहक सवारी साधनहरूमा अनिवार्यरूपमा प्राथमिक उपचारका साधन (First Aid Box) राख्ने ।
 - ✓ यात्रुलाई खाना तथा खाजा खुवाउन रोक्ने गरिएको होटल, रेष्टुरैण्टको खानाको गुणस्तर तथा शौचालय र सफाईको अवस्था राम्रो भए नभएको हेरी सफा र गुणस्तर राख्न लगाउने ।
 - ✓ सवारी साधन रोक्दा र यात्रुलाई दिशा पिशावको सुविधा दिँदा शौचालय र पानीको व्यवस्था भएको ठाँउमा रोक्ने, खुला दिशा पिसाव गर्न गराउन नदिने ।
 - ✓ काठमाडौँ उपत्यकामा बढ्दो सवारी संख्यालाई दृष्टिगत गरी नयाँ सवारी साधन दर्ता गर्ने सीमा र मापदण्ड तयार गरी लागू गर्ने ।
- ✓ भूकम्प पश्चातको पुर्ननिर्माणको कार्ययोजना एवं कार्यक्रम पठाउन ढिलाई गर्ने ६ मन्त्रालयहरूलाई सो कार्य तत्काल गर्न निर्देश ।
- ✓ नेपाल सरकारका मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीज्यूको अध्यक्षतामा माघदेखि पुष महिनासम्म जम्मा ४ वटा सचिव बैठकहरू बसी देहाय बमोजिमका निर्णय गरी कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकायहरूमा पठाईएको र त्यसको प्रगति विवरण माग गरी हरेक महिनामा हुने सचिव बैठकमा समीक्षा गरिएको छ ।

- ✓
- ✓ सरकारी स्तरबाट नागरिक समक्ष प्रवाह गर्नु पर्ने कल्याणकारी विज्ञापन, आधारभूत सूचना र जानकारी स्वास्थ्य मन्त्रालय, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय, जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय तथा महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालयले आपसमा समन्वय गरी सम्प्रेषण गर्ने व्यवस्था मिलाउने (वैशाख ०६ गतेको निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्नुपर्ने र निरन्तरता दिनुपर्ने)
- ✓ संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनर्संरचना सम्बन्धमा सम्बन्धी मौजुदा अवस्थाको जानकारी (stock taking) को विवरण सम्बन्धित मन्त्रालयहरूले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पठाउने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने। (वैशाख ०६ को निर्णय वैशाख ०७ गतेभित्र कार्यान्वयन गर्नु पर्ने)
- ✓ परामर्शदाताको रूपमा क्षेत्रगत/विषयगत विज्ञ नियुक्ति गर्दा अनुभव र क्षमता हेरी सचिव/ सहसचिवको मातहतमा रहने गरी व्यवस्था गर्ने। (वैशाख ०६ गतेको निर्णय निरन्तरकार्यान्वयन गर्नु पर्ने)
- ✓ पूँजीगत खर्चको अवस्था सन्तोषजनक नदेखिएको सन्दर्भमा खर्चको प्रगति बढाउन सम्बन्धित सचिवहरूले विशेष पहल गर्ने। साथै, चालू आ. व. को अन्त सम्म जिल्लास्थित कार्यालय तथा आयोजना प्रमुखहरूको सरुवा नगर्ने। (वैशाख ०६ गतेको निर्णय तत्कालबाट कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ गरिवी न्यूनीकरणका लागि संचालन गरिएका लघु वित्त परिचालन कार्यक्रमको प्रभावकारिता अभिवृद्धिका लागि सम्बन्धित मन्त्रालयहरूले ब्याजदर पुनरावलोकन गर्ने लगायतका उपायहरू अवलम्बन गर्ने व्यवस्था मिलाउने। (वैशाख ०६ गतेको निर्णय तत्कालबाटै कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ जिल्लास्थित कार्यालयहरूले वार्षिक विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको चौमासिक र वार्षिक प्रगति समीक्षा गर्दा हेलो सरकारका निर्देशनहरूको प्रगतिको समेत समीक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाउने (जेठ १२ गतेको निर्णय तत्कालबाटै निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ वर्षायाममा आउन सक्ने सम्भावित विपद् व्यवस्थापनको लागि सबै निकायहरूले पूर्व तयारी कार्ययोजना बनाई केन्द्रीय दैवी प्रकोप उद्धार समितिमा पठाउने। गृह मन्त्रालयले सोको एकीकृत कार्ययोजना ७५ वटै जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति तथा यस कार्यालयको विपद् व्यवस्थापन शाखालाई समेत पठाउने। (जेठ १२ गतेको निर्णय १५ दिनभित्र कार्यान्वयन गर्ने)।

- ✓ यस आर्थिक वर्षको असार सम्म विकास आयोजनाहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको सरुवा नगर्ने भन्ने यस पूर्व भएको निर्णयको पालना गर्ने । (जेठ १२ गतेको निर्णय निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने) ।
- ✓ भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त संरचना पुनर्निर्माण गर्ने सम्बन्धमा क्षेत्रगत मन्त्रालयहरूले राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणसँग समन्वय गरी आ- आफ्ना क्षेत्रगत लक्ष्य बमोजिमको कार्य प्राथमिकतामा राखी गर्ने । (जेठ १२ गतेको निर्णय निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने) ।
- ✓ मन्त्रिपरिषद्मा पेश भई निर्णय हुने र कानूनमा उल्लेख भएको प्रावधान बमोजिम हुने निर्णयका अतिरिक्त विषयगत मन्त्रालय अन्तर्गतका सार्वजनिक निकायमा हुने नियुक्तिको निर्णयलाई दिगो एवं एकरूपता कायम गर्न विषयगत मन्त्रालयले मापदण्ड बनाई नियमानुसार स्वीकृति गरी गराई कार्यान्वयन गर्ने । (जेठ १२ गतेको निर्णय निरन्तर कार्यान्वयन गर्ने) ।
- ✓ आगामी आर्थिक वर्षको कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा चैत्र मसान्तसम्म जिल्ला/क्षेत्र/स्थानीयस्तरका निकायहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई आफ्नो कार्यस्थल छाड्ने गरी केन्द्रीय र क्षेत्रीय निकायहरूले गोष्ठी, सेमिनार, अन्तरक्रिया लगायतका कार्यक्रम नराख्ने । (जेठ २४ को निर्णय तत्काल कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ मन्त्रालयहरूले आफ्नो मातहतका सार्वजनिक संस्थान/ बोर्ड/ प्रतिष्ठान/ समिति/ परिषद लगायतका सार्वजनिक निकायहरूमा गरिने पदाधिकारीहरूको नियुक्तिलाई व्यवस्थित गर्न योग्यता, अनुभव, जवाफदेहिता, नतिजामूलक सेवा प्रवाह लगायतका अन्य सान्दर्भिक विषयहरू समेतलाई निकायको प्रकृति अनुरूप विशिष्टिकृत गरी मापदण्ड बनाई सम्बन्धित मन्त्रालयहरूले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पेश गर्ने, स्वीकृत भएपछि आ-आफ्नो वेभसाईडमा राख्ने । (जेठ २४ को निर्णय जेठ मसान्तभित्र कार्यान्वयन भई सक्ने)
- ✓ बेरूजू फछ्यौटमा विशेष ध्यान दिई पेशकी नियन्त्रण गर्ने पद्धतिको विकास गर्न सबै मन्त्रालय/आयोग/सचिवालय/कार्यालय/केन्द्रले कार्य गर्ने । (असार २ को निर्णय निरन्तर सुधारमा लाग्ने)
- ✓ कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनका आधारहरू तयार गरी मातहतका निकायहरूमा प्रेशित गर्ने र अव उप्रान्त गरिने मूल्याङ्कन सबै मन्त्रालय/आयोग/सचिवालय/कार्यालय/केन्द्र सोही आधारमा गर्ने । (असार २ को निर्णय १५ दिन भित्रमा कार्यान्वयन गर्ने)
- ✓ स्थानीय निकाय पुनसंरचना आयोगका कार्यलाई सहयोग पुऱ्याउन स्थानीय प्राविधिक समितिलाई क्रियाशिल बनाउने, माग भएका तथ्याङ्क सूचना तत्काल उपलब्ध गराउने, आयोगको अवधिसम्म स्थानीय विकास अधिकारीहरूको सरुवा नगर्ने । (असार २ को

निर्णय संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले तत्काल कार्यान्वयन शुरु गर्ने र आयोगको अवधिसम्म निरन्तरता दिने)

मुख्य सचिवज्यूको अध्यक्षतामा बसेको नेपाल सरकारका सचिवज्यूहरूको नियमित बैठकको एक झलक

• विविध बैठकहरू र भएका निर्णयहरू:

- ✓ सिंहदरवार पुनःनिर्माण आयोजनाले सिंहदरवार भित्र भुकम्पले प्रभावित भवनहरू(संसद, सिंहदरवार मूलभवन, सर्वोच्च अदालत र अन्य संरचना)को पुनःनिर्माण रेट्रोफिट गर्ने सम्बन्धमा गर्नुपर्ने कामको खाका माघ २० भित्र पेश गर्ने ।
- ✓ सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागले राष्ट्रपति भवन, उपराष्ट्रपति भवन, सैनिक भवन लगायतका संरचनाको निर्माण/मर्मत सम्बन्धी खाका माघ २० भित्र पेश गर्ने ।
- ✓ रेट्रोफिट र पुनः निर्माण गर्नुपर्ने भवनको प्राविधिक अध्ययन कार्य फागुन महिना भित्र सम्पन्न गर्नेगरी तत्काल काम शुरु गर्ने ।
- ✓ नेपाल राष्ट्रबैकबाट गरिएको रेट्रोफिट र पुनः निर्माणको काम सम्बन्धमा गरेको निर्णयको जानकारी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयलाई गराउने ।
- ✓ नेपालको संविधान बमोजिम जिल्ला अदालतमा कार्यबोझ बढेको आधारमा कर्मचारी दरबन्दी स्वीकृत गर्न अर्थमन्त्रालयमा लेखी पठाउने ।
- ✓ अदालतको राजपत्रअनङ्कित पदमा नियुक्ति गर्न प्रवीणता प्रमाणपत्र तह वा उच्च माध्यमिक तहमा कानून संकाय नभएको कारण कठिन भएको समस्या हल गर्न आगामी शैक्षिक शत्रबाट कानून विषयमा समेत उक्त तहको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालनको आवश्यक व्यवस्था मिलाउन शिक्षा मन्त्रालय लाई लेखी पठाउने ।

- ✓ मुलुकको विभिन्न जिल्लामा उत्पादित धान लगायतका खाद्यान्नहरू स्वदेश भित्र नै खरिद बिक्री सुनिश्चित हुने गरी मूल्य निर्धारण गराई खाद्यसंस्थानले आफ्नो म्याण्डेटभित्र रही खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाउन कृषि विकास मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय र वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।
- ✓ त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलसँगै जोडिएका हवाईउडान सुरक्षाका दृष्टिकोणबाट संवेदनशील क्षेत्रमा निर्माण भएका भवनहरूको स्वीकृत नक्सा विपरीत निर्माण भएका भवनहरूको स्थलगत अध्ययन गरी २०७२ पुष १५ गते भित्र त्यस्ता संरचनाहरू काठमाडौं महानगरपालिका, काठमाडौं उपत्यका विकास प्राधिकरण एवं नागरिक उड्डयन प्राधिकरण समेतको समन्वयमा नियमानुसार कारवाही गर्ने ।
- ✓ काठमाडौं उपत्यकामा Dedicated lane को प्रयोग गरी यातायात व्यवस्थापन गर्न गठित समितिले माईतिघर सूर्यविनायक खण्ड र चक्रपथको कलंकी कोटेश्वर खण्डमा Dedicated lane विस्तार एवं विकास कार्य तत्काल आरम्भ गर्नका लागि आवश्यक थप अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न एक कार्यदल गठन गर्ने र एक महिना भित्र सो लेन सञ्चालनको सम्पूर्ण पूर्वाधार सहितको कार्ययोजना तयार गर्न लगाउने ।
- ✓ काठमाडौं उपत्यकाको यातायात व्यवस्थालाई प्रभावकारी तुल्याउने सम्बन्धमा विगतका अध्ययनहरूलाई समेत मनन गरी एकीकृत Mass Transportation Master Plan तयार गर्ने ।
- ✓ चालु आर्थिक वर्षको लागि तय भएका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको पूँजीगत खर्च बढाई लक्षित भौतिक र वित्तीय प्रगति हासिल गर्न विशेष पहल गर्ने ।
- ✓ भौतिक पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई द्रुत गतिमा अगाडि बढाउन आवश्यक प्राविधिक तयारीका कार्यहरू तोकिएको अवधि र गुणस्तरमा जिम्मेवारी तोकिएको सम्पन्न गर्ने ।
- ✓ विभागीय प्रमुख तथा आयोजना प्रमुखहरूसँग कार्यसम्पादन करार गरी विकास आयोजनाहरूको प्राविधिक, प्रशासनिक र वित्तीय उत्तरदायित्व सुनिश्चित गर्न थप जोड दिने ।
- ✓ देशको उत्तर-दक्षिण सीमा नाकासम्मको यातायात व्यवस्था सहज र प्रभावकारी तुल्याउन सडक लगायतका भौतिक पूर्वाधार निर्माण र सञ्चालन कार्य विशेष प्राथमिकताका साथ गर्ने ।
- ✓ तुईन विस्थापन गर्ने कार्य समयसीमा भित्रै सम्पन्न गर्न सस्पेन्सन ब्रीज डिभिजनलाई प्रयास दक्ष जनशक्ति र भौतिक एवं वित्तीय स्रोत साधनको विशेष व्यवस्था संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले मिलाउने ।
- ✓ एलपी ग्याँस एवं पेट्रोलियम पदार्थ बिक्रीमा स्वचालित मूल्यप्रणाली समायोजन गरी लागु गर्न/गराउन गर्नुपर्ने थप कार्यहरू सम्बन्धमा २०७२ फागुन १० भित्र आपूर्ति मन्त्रालयले आवश्यक गृहकार्य गरी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पेश गर्ने ।

- ✓ एल पी ग्यास एवं पेट्रोलियम पदार्थको माग, आपूर्ति एवं वितरणको अवस्थालाई आपूर्ति मन्त्रालय र नेपाल आयल निगमले सबै सर्वसाधारण उपभोक्ताको जानकारीमा ल्याउने उद्देश्यले नियमित ढङ्गले सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- ✓ पूँजीगत खर्च बढाउन प्रत्येक मन्त्रालयका सचिवले १५/१५ दिनमा योजना महाशाखाका प्रमुख र विभागीय प्रमुखसँग बैठक गरी खर्चको समीक्षा गर्ने एवं खर्च बृद्धि तथा कार्यको गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने उपायहरू पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्ने र सोवको प्रतिवेदन मासिक रूपमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयको आर्थिक पूर्वाधार तथा विकास महाशाखामा पठाउने व्यवस्था गर्ने ।
- ✓ यस आर्थिक वर्षको बेरूजू फछ्यौटको लक्ष्य पूरा गर्न कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने/गराउने व्यवस्था मिलाउने ।
- ✓ बैशाख ३० गते मुख्य सचिवज्यूको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले World Development Report, 2016 का सम्बन्धमा नेपाल सरकारका सचिवहरू र विश्व बैंकका पदाधिकारीहरूसँग अन्तरक्रिया गर्दै ICT को प्रयोग बढाई यसबाट उच्चतम प्रतिफल लिने तर्फ सबै लाग्ने निर्णय गऱ्यो ।
- ✓ जेठ १२ गते मुख्य सचिवज्यूको अध्यक्षतामा नेपाल सरकारका सचिवहरूको उपस्थितिमा बसेको बैठकले संसदमा पेश गर्नुपर्ने जिल्लास्तरीय कार्यक्रमहरू जेठ १३ को कार्यालय समयभित्र पेश गरिसक्ने निर्णय गऱ्यो ।
- ✓ गरिवी निवारणका लागि लघुवित्त परिचालन गर्दा निश्चित सीमा भित्रको व्याजदर लिन पाउने प्रावधानलाई नीति, कानून, संरचना र प्रक्रियाहरू मार्फत व्यवस्थित गर्न अर्थ मन्त्रालयको सह सचिवको संयोजकत्वमा प्र.म कार्यालय, रा.यो.आ., सं.मा.तथा स्था.वि.म, सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालयका सह-सचिव र नेपाल राष्ट्र बैंकका कार्यकारी निर्देशक तथा गरिवी निवारण कोषका कार्यकारी निर्देशक सदस्य रहने समिति गठन गरी १५ दिन भित्र प्रधानमन्त्री कार्यालयमा प्रतिवेदन पेश गर्ने निर्णय ।
- ✓ बैशाख ८ गते नेपाल सरकारका मुख्य सचिवज्यूको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले ठूला जलाशययुक्त आयोजना प्रभावित क्षेत्र किटान गरी उर्जा मन्त्रालयले सूची भौतिक, सिंचाई, शहरी, अर्थ, स्थानीय मन्त्रालय र राष्ट्रिय योजना आयोगमा पठाउने र त्यस्ता क्षेत्रमा पूर्वाधार निर्माण गर्दा समन्वय कायम गरी स्रोत साधनको उच्चतम उपयोग हुने व्यवस्था मिलाउने ।
- ✓ महत्वपूर्ण खानीजन्य स्थानसम्म पुग्न पहुँच मार्ग निर्माण गर्दा उद्योग मन्त्रालयले भौतिक मन्त्रालयसँग समन्वय गरेर मात्र कार्य अगाडी बढाउने । आ.व २०७३/०७४ को बजेटमा समावेश गर्ने ।
- ✓ राष्ट्रिय उर्जा संकट निवारण तथा विद्युत विकास दशक सम्बन्धी अवधारणा पत्र तथा कार्ययोजना २०७२ लाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न आयोजनाहरूको प्राथमिकरण गरी २०७३/०७४ को बजेटमा समावेश गर्ने ।

- मुख्य सचिवबाट तत्काल सुधार कार्ययोजना बमोजिमको मन्त्रालयगत प्रगति अनुगमन/निरीक्षण

- ✓ नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ देखि २०७४/०७५ सम्मका लागि सरकारले गर्ने प्राथमिकताका कार्यहरु समेटिएको तत्काल सुधार कार्ययोजना बमोजिम कार्य अगाडी बढे नबढेको हेर्न मुख्य सचिव स्वयं यो अवधिमा अर्थ मन्त्रालय र सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पुगी अनुगमन र निरीक्षण गरी आवश्यक निर्देशन दिनुभयो ।
- ✓ नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ देखि २०७४/०७५ सम्मका लागि सरकारले गर्ने प्राथमिकताका कार्यहरु समेटिएको तत्काल सुधार कार्ययोजना बमोजिम कार्य अगाडी बढे नबढेको हेर्न मुख्य सचिव स्वयं यो अवधिमा शिक्षा मन्त्रालयमा पुगी अनुगमन र निरीक्षण गरी आवश्यक निर्देशन दिनुभयो ।

- मुख्य सचिवज्यूसंग भएका विदेशी व्यक्तित्वहरुसंगको भेटः

Chief Secretary of Government of Nepal, Dr. Somlal Subedi at Courtesy call by Ambassador of Germany to Nepal – H.E. Mr. Matthias Meyer

- यो अवधिमा श्रीमान् मुख्य सचिवज्यू कास्की, लमजुङ्ग, चितवन जिल्लामा पुगी स्थानीय स्तरमा भए गरेका कामको जानकारी लिई सम्बन्धित निकायहरूलाई आवश्यक निर्देशन समेत दिनुभयो ।
- नेपाल सरकारका श्रीमान् मुख्यसचिवज्यूको सचिवालयबाट फागुन देखि वैशाख महिनासम्मको अवधिमा सम्पादित प्रमुख कार्यहरूको विवरण
 - ✓ दैनिक करिब २५० देखि ३०० फोन सम्पर्क व्यवस्थापनका दरले यो अवधिमा जम्मा करिब १९००० टेलिफोन सम्पर्क व्यवस्थापन ।
 - ✓ यस अवधिमा भएका ३ वटा सचिव बैठकको व्यवस्थापनका लागि नेपाल सरकारका हरेक सचिवज्यूहरू रहने निकायबाट एजेण्डा संकलन, त्यसको समष्टिकरण, मुख्य सचिवज्यू समक्ष पेश, अन्तिमिकरण, उक्त अन्तिम एजेण्डा सचिवज्यू रहने हरेक निकायहरूमा पत्राचार, बैठकको लागि हरेक निकायमा पत्राचार, बैठक व्यवस्थापन, निर्णयको ड्राफ्ट, अन्तिमिकरण, निर्णय कार्यान्वयनका लागि सबै निकायहरूमा पत्राचार, कार्यान्वयन प्रगतिको विवरण माग संकलन, कार्यान्वयनको एकिकृत प्रगति तयारी, महत्वपूर्ण निर्णय कार्यान्वयन र सम्बन्धित निकायहरूबाट भएको कार्यान्वयनको follow up गर्ने लगायतको कार्यमा समन्वय र सहजिकरण र संलग्नता ।
 - ✓ वागमती सफाईका लागि नियमित एस एम एस र अन्य विविध विषयमा भएका दर्जनौं बैठकको लागि पत्राचार, एस.एम.एस, बैठक व्यवस्थापन, निर्णय ड्राफ्ट र अन्तिमिकरण र सम्बन्धित निकायहरूमा निर्णयको पत्राचार र कार्यान्वयनका लागि आवश्यक समन्वय ।
 - ✓ औषतमा दैनिक १५/१६ व्यक्ति/संस्थाहरूसंगको भेटघाट व्यवस्थापन (Appointment Management) का दरले यस अवधिमा करिब १५०० भेटघाट व्यवस्थापनका कार्यहरू ।
 - ✓ दैनिक करिब ४/५ वटा गुनासोका दरले यस अवधिमा करिब ९०० गुनासो उपर सम्बन्धित निकायमा टेलिफोन गरी व्यवस्थापनमा समन्वय र सहयोग ।
 - ✓ मुख्यसचिवज्यूबाट भएका भ्रमण/अवलोकनका क्रममा सम्पर्क अधिकारीका रूपमा आवश्यक सहजिकरण र सहयोग गरिएको ।
 - ✓ सचिवालयको प्रगति विवरण र अन्य सूचनाहरू सम्बन्धित शाखा महाशाखामा उपलब्ध गराईएको ।
 - ✓ सचिवालयका आवश्यक कागजात अद्यावधिक गरी राखिएको ।
 - ✓ मुख्यसचिवज्यूको आदेश/निर्देशानुसार सेवाप्रवाह एवं नागरिकका गुनासो उपर आवश्यक कार्य गरिएको ।

- ✓ विभिन्न व्यक्ति/संस्थाहरुबाट मुख्यसचिवज्यु समक्ष अनुरोध भई यस अवधिमा प्राप्त करिव ३० शुभकामना/मन्तव्य/सिफारिस आदिको ड्राफ्ट तयार गर्ने र मुख्यसचिवज्यूबाट अन्तिमिकरण भएपछि सम्बन्धित निकाय/व्यक्ति समक्ष पु-याउने कार्य भएको ।
- ✓ विभिन्न पत्रपत्रिकामा प्रकाशित सार्वजनिक सरोकारका विषयहरुमा प्रकाशन भएका समाचार पत्रहरुको सम्बन्धमा यथार्थ के हो सत्यतथ्य छनविन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने सम्बन्धमा निर्देशन भए अनुसारको पत्रचार, त्यसको प्रतिउत्तरको अभिलेखन, समन्वय गर्ने कार्य दिनमा करिव ३/४ वटाका दरले यो अवधिमा करिव २५० जति पत्रहरु लेखने, सम्बन्धित निकायहरुमा पठाउने र त्यसको ताकेता गर्ने कार्य गरिएको ।
- ✓ यो अवधिमा करिव ४० वटा विदेशी प्रतिनिधि मण्डलहरुलाई भेटघाट व्यवस्थापन (संचार, समन्वय, बैठक, सत्कार) गराईएको ।
- ✓ मुख्य सचिवज्यू प्रमुख अतिथि भई सहभागी हुने कार्यक्रमको लागि Talking Points बनाई पेश गर्ने गरेको ।

● मुख्य सचिवज्यूबाट भएका स्वदेश/विदेश भ्रमण

यो अवधिमा श्रीमान मुख्य सचिवज्यू कास्की, तनहुँ, जनकपुर जिल्लामा पुगी स्थानीय स्तरमा भए गरेका कामको जानकारी लिई सम्बन्धित निकायहरुलाई आवश्यक निर्देशन समेत दिनुभयो

धनुषा जिल्लाको जनकपुर स्थित जनकपुर नगरपालिका भवनको शिलान्यास र उपस्थित जनसमुदायलाई संबोधन गर्नुहुँदै मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदी

यही अवधिमा मानव अधिकार सम्बन्धी Universal Periodic Review मा सहभागी हुन स्वीटजरल्याण्डको जेनेभा मार्च १२ मा त्यस तर्फ जानुभई कार्यक्रममा सहभागिता जनाई मार्च १८ मा नेपाल फर्किनु भएको थियो ।

नेपाल सरकारका सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको फागुन ७ देखि १२ सम्मको भारत भ्रमण र चैत्र ७ देखि १४ सम्म भएको चीन भ्रमणमा सहभागिता जनाई मुलुकको सर्वोच्च प्रशासनिक निकायबाट गर्नुपर्ने भूमिका निर्वाह गर्नुभएको थियो ।

• नेपाल सरकारका श्रीमान् मुख्यसचिवज्यूको सचिवालयबाट सम्पादित प्रमुख कार्यहरूको विवरण

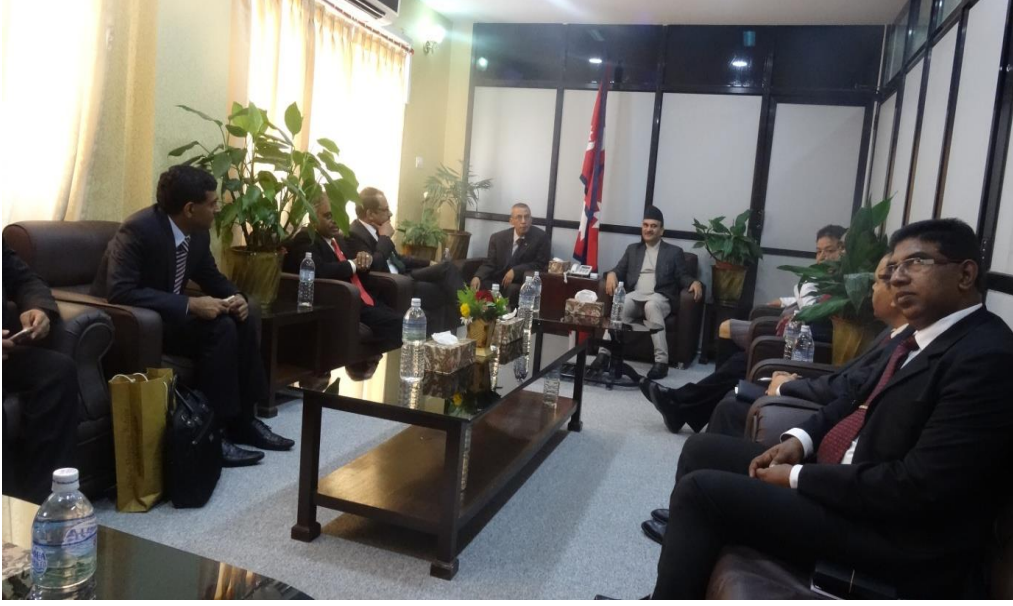
- ✓ दैनिक करिव २५० देखि ३०० फोन सम्पर्क व्यवस्थापनका दरले यो अवधिमा जम्मा करिव १९००० टेलिफोन सम्पर्क व्यवस्थापन गरेको ।
- ✓ यस अवधिमा भएका ४ वटा सचिव बैठकको व्यवस्थापनका लागि नेपाल सरकारका हरेक सचिवज्यूहरू रहने निकायबाट एजेण्डा संकलन, त्यसको समष्टिकरण, मुख्य सचिवज्यू समक्ष पेश, अन्तिमिकरण, उक्त अन्तिम एजेण्डा सचिवज्यू रहने हरेक निकायहरूमा पत्राचार, बैठकको लागि हरेक निकायमा पत्राचार, बैठक व्यवस्थापन, निर्णयको ड्राफ्ट, अन्तिमिकरण, निर्णय कार्यान्वयनका लागि सबै निकायहरूमा पत्राचार, कार्यान्वयन प्रगतिको विवरण माग संकलन, कार्यान्वयनको एकिकृत प्रगति तयारी, महत्वपूर्ण निर्णय कार्यान्वयन र सम्बन्धित निकायहरूबाट भएको कार्यान्वयनको follow up गर्ने लगायतको कार्यमा समन्वय र सहजिकरण र संलग्नता ।

- ✓ वागमती सफाईका लागि नियमित एस एम एस र अन्य विविध विषयमा भएका दर्जनौं बैठकको लागि पत्राचार, एस.एम.एस, बैठक व्यवस्थापन, निर्णय ड्राफ्ट र अन्तिमिकरण र सम्बन्धित निकायहरूमा निर्णयको पत्राचार र कार्यान्वयनका लागि आवश्यक समन्वय ।
- ✓ औषतमा दैनिक १५/१६ व्यक्ति/संस्थाहरूसँगको भेटघाट व्यवस्थापन (Appointment Management) का दरले यस अवधिमा करिब १५०० भेटघाट व्यवस्थापनका कार्यहरू ।
- ✓ दैनिक करिब ४/५ वटा गुनासोका दरले यस अवधिमा करिब ९०० गुनासो उपर सम्बन्धित निकायमा टेलिफोन गरी व्यवस्थापनमा समन्वय र सहयोग ।
- ✓ मुख्यसचिवज्यूबाट भएका भ्रमण/अवलोकनका क्रममा सम्पर्क अधिकारीका रूपमा आवश्यक सहजिकरण र सहयोग गरिएको ।
- ✓ सचिवालयको प्रगति विवरण र अन्य सूचनाहरू सम्बन्धित शाखा महाशाखामा उपलब्ध गराईएको ।
- ✓ सचिवालयका आवश्यक कागजात अद्यावधिक गरी राखिएको ।
- ✓ मुख्यसचिवज्यूको आदेश/निर्देशानुसार सेवाप्रवाह एवं नागरिकका गुनासो उपर आवश्यक कार्य गरिएको ।
- ✓ विभिन्न व्यक्ति/संस्थाहरूबाट मुख्यसचिवज्यू समक्ष अनुरोध भई यस अवधिमा प्राप्त करिब २० शुभकामना/मन्तव्य/सिफारिस आदिको ड्राफ्ट तयार गर्ने र मुख्यसचिवज्यूबाट अन्तिमिकरण भएपछि सम्बन्धित निकाय/व्यक्ति समक्ष पु-याउने कार्य भएको ।
- ✓ विभिन्न पत्रपत्रिकामा प्रकाशित सार्वजनिक सरोकारका विषयहरूमा प्रकाशन भएका समाचार पत्रहरूको सम्बन्धमा यथार्थ के हो सत्यतथ्य छनविन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने सम्बन्धमा निर्देशन भए अनुसारको पत्राचार, त्यसको प्रतिउत्तरको अभिलेखन, समन्वय गर्ने कार्य दिनमा करिब ३/४ वटाका दरले यो अवधिमा करिब २३० जति पत्रहरू लेख्ने, सम्बन्धित निकायहरूमा पठाउने र त्यसको ताकेता गर्ने कार्य गरिएको ।
- ✓ यो अवधिमा करिब २५ वटा विदेशी प्रतिनिधि मण्डलहरूलाई भेटघाट व्यवस्थापन (संचार, समन्वय, बैठक, सत्कार) गराईएको ।
- ✓ मुख्य सचिवज्यू प्रमुख अतिथि भई सहभागी हुने कार्यक्रमको लागि Talking Points बनाई पेश गर्ने गरेको ।
- ✓ आन्तरिक र विषयगत निकायहरूसँगको समन्वयमा आदेशानुसार सहजिकरण गरिएको ।
- ✓ सचिवालयबाट उत्पादन हुने कार्य परिणामको अभिलेख राख्ने काम भएको ।
- ✓ सचिवालय प्रशासन सञ्चालनको काम भएको ।
- ✓ सचिव बैठकबाट भएका निर्णयहरूको जिल्लास्तरमा कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गरी प्रतिवेदन दिएको र त्यसको कार्यान्वयनको लागि सहजीकरण भएको ।
- ✓ सचिवालयको नियमित सरसफाई एवं हरियाली व्यवस्थापन गरिएको साथै logistic सम्बन्धी व्यवस्थापन गरिएको ।

- ✓ करिव ५०० पत्र र ७५ टिप्पणीहरूको e-registration, forward र necessary action मार्फत निपटारा लगाउने कार्य भएको ।
 - ✓ फ्याक्स मार्फत प्राप्त पत्रहरू सम्बन्धित शाखा महाशाखामा प्रेशित गरिएको ।
 - ✓ मुख्य सचिव, महाशाखा प्रमुखले समयसमयमा दिने गरेका निर्देशानुसारको कार्य उच्च प्राथमिकताका साथ गरेको ।
- मुख्य सचिवज्यूबाट सार्वजनिक महत्वका विषयमा सरोकारवाला सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीहरूलाई दिनुभएका निर्देशनहरू
 - ✓ गृह मन्त्रालयका सचिव र सबै क्षेत्रीय प्रशासकहरूलाई सेवा प्रवाहको अग्रभागमा कर्मचारीहरूको उपस्थितिलाई नियमित गराई सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन क्षेत्र भरिका क्षेत्रीयस्तरका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको मासिक हाजिरी विवरण क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालयहरूले संकलन गरी एकिकृत हाजिरी विवरण निर्धारित ढाँचामा चौमासिक रूपमा मुख्य सचिवको सचिवालयमा पठाउने व्यवस्था मिलाउने । (वैशाख १२, २०७३ को निर्देशन)
 - ✓ बजेट कार्यान्वयनको प्रगति बढाउन, पूँजीगत खर्च बृद्धि गर्न र बेरूजू फछ्यौटलाई तीव्रता दिन सचिव, महानिर्देशक, कार्यालय प्रमुख, लेखा प्रमुख जस्ता जिम्मेवार पदाधिकारीले गरेको पूँजीगत खर्च, भौतिक उपलब्धी, सेवाको गुणस्तर, बेरूजू फछ्यौट र वित्तीय अनुशासनलाई कार्यासम्पादनका आधार बनाई कार्यसम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाउने । (वैशाख १३, २०७३ को निर्देशन)
 - ✓ नेपाल सरकारका सबै सचिवहरू/केन्द्रीय स्तरमा रहेका सो सरहको हैसियतमा रहेका पदाधिकारीहरूलाई चालु आर्थिक वर्षका लागि तोकिएको बेरूजू फछ्यौटको लक्ष्य हासिल गर्न र आगामी अन्तिम लेखा परीक्षणमा बेरूजू कम हुनने गरी आर्थिक अनुशासन र नियन्त्रण कायम गर्न गराउन निर्देशन । (असार २, २०७३ को निर्देशन)
 - ✓ नेपाल सरकारका सबै सचिवहरू/केन्द्रीय स्तरमा रहेका सो सरहको हैसियतमा रहेका पदाधिकारीहरूलाई बजेट र नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न श्रावणको पहिलो साता भित्रै कार्यस्थलमा स्वीकृत कार्यक्रम र अख्तियारी दिई कार्यक्रम कार्यान्वयन व्यवस्था गर्न साथै सचिवहरूले स्यवं सक्रियता लिई संघीयता कार्यान्वयनका सन्दर्भमा तर्जुमा गर्नुपर्ने कानून तर्जुमा सम्बन्धमा मन्त्रिपरिषदबाट सैद्धान्तिक सहमति लिन २०७३ असार मसान्तभित्र मन्त्रिपरिषदमा पेश गर्ने, संविधान कार्यान्वयनका लागि गर्नुपर्ने पुनसंरचना, अधिकार सूची विश्लेषण एवं मिलान, साझा अधिकारको सूची कार्यान्वयनलाई प्राथमिकता दिने, खरिद योजना, गुरु योजना तयार गरी २०७३ भाद्र महिना भित्र खरिद कार्यको बोलपत्र सम्बन्धी सूचना प्रकाशन

गरिसक्ने, बजेट कार्यान्वयन गर्न आवश्यक संस्थागत तथा कर्मचारी व्यवस्था र कार्यविवरण तयार गरी २०७३ श्रावण महिनाभित्र गरिसक्ने ।

- मुख्य सचिवज्यूबाट भएका स्वदेश/विदेश भ्रमण / भेटघाट

मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीज्यू सार्क राष्ट्रका मुख्य सचिवहरूसँग आफ्नै कार्यक्षमा शिष्टाचार भेट गर्नुहुँदै ।

नेपालका लागि जापानी राजदूत H.E. Mr. Masashi Ogawa मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीज्यू ।

• बागमती सफाईसम्बन्धी बैठक:

मिति २०७३ साल आषाढ २८ गते प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा बागमती सफाई अभियानका आगामी कार्यक्रमहरूलाई थप प्रभावकारी र व्यवस्थित गर्न मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीज्यूको अध्यक्षतामा सो अभियानसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने मन्त्रालयहरू, सुरक्षा निकायका पदाधिकारीहरू र अभियन्ताहरूको सहभागितामा बैठक बसी सम्बन्धित मन्त्रालय एवं निकायहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिनुभयो ।

बागमती सफाई अभियान सम्बन्धी बैठक संचालन गर्दै मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीज्यू ।

• मुख्य सचिवबाट तत्काल सुधार कार्ययोजना बमोजिमको मन्त्रालयगत प्रगति अनुगमन/निरीक्षण/ताकेता

नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ देखि २०७४/०७५ सम्मका लागि सरकारले गर्ने प्राथमिकताका कार्यहरू समेटिएको तत्काल सुधार कार्ययोजना बमोजिम कार्य अगाडी बढे नबढेको मुख्य सचिव स्वयंले सचिव बैठक र अन्य बैठकमा निरन्तर ताकेता गरी आ.व २०७३/७४ को बजेटमा समेत उच्च प्राथमिकताका साथ समावेश गर्न निर्देशन दिनुभएको छ ।

• नेपाल सरकारका श्रीमान् मुख्यसचिवज्यूको सचिवालयबाट सम्पादित प्रमुख कार्यहरूको विवरण

- ✓ दैनिक करिव २७५ देखि ३२५ फोन सम्पर्क व्यवस्थापनका दरले यो अवधीमा जम्मा करिव २०००० टेलिफोन सम्पर्क व्यवस्थापन गरेको ।
- ✓ यस अवधिमा भएका ४ वटा सचिव बैठकको व्यवस्थापनका लागि नेपाल सरकारका हरेक सचिवज्यूहरू रहने निकायबाट एजेण्डा संकलन, त्यसको समष्टिकरण, मुख्य सचिवज्यू समक्ष पेश, अन्तिमिकरण, उक्त अन्तिम एजेण्डा सचिवज्यू रहने हरेक निकायहरूमा पत्राचार,

बैठकको लागि हरेक निकायमा पत्राचार, बैठक व्यवस्थापन, निर्णयको ड्राफ्ट, अन्तिमिकरण, निर्णय कार्यान्वयनका लागि सबै निकायहरूमा पत्राचार, कार्यान्वयन प्रगतिको विवरण माग संकलन, कार्यान्वयनको एकिकृत प्रगति तयारी, महत्वपूर्ण निर्णय कार्यान्वयन र सम्बन्धित निकायहरूबाट भएको कार्यान्वयनको follow up गर्ने लगायतको कार्यमा समन्वय र सहजिकरण र संलग्नता ।

- ✓ वागमती सफाईका लागि नियमित एस एम एस र अन्य विविध विषयमा भएका दर्जनौं बैठकको लागि पत्राचार, एस.एम.एस, बैठक व्यवस्थापन, निर्णय ड्राफ्ट र अन्तिमिकरण र सम्बन्धित निकायहरूमा निर्णयको पत्राचार र कार्यान्वयनका लागि आवश्यक समन्वय ।
- ✓ औषतमा दैनिक १८/२० व्यक्ति/संस्थाहरूसंगको भेटघाट व्यवस्थापन (Appointment Management)का दरले यस अवधिमा करिव १६०० भेटघाट व्यवस्थापनका कार्यहरू ।
- ✓ दैनिक करिव ६/७ वटा गुनासोका दरले यस अवधिमा करिव १००० गुनासो उपर सम्बन्धित निकायमा टेलिफोन गरी व्यवस्थापनमा समन्वय र सहयोग ।
- ✓ मुख्यसचिवज्यूबाट भएका भ्रमण/अवलोकनका क्रममा सम्पर्क अधिकारीका रूपमा आवश्यक सहजिकरण र सहयोग गरिएको ।
- ✓ सचिवालयको प्रगति विवरण र अन्य सूचनाहरू सम्बन्धित शाखा महाशाखामा उपलब्ध गराईएको ।
- ✓ सचिवालयका आवश्यक कागजात अद्यावधिक गरी राखिएको ।
- ✓ मुख्यसचिवज्यूको आदेश/निर्देशानुसार सेवाप्रवाह एवं नागरिकका गुनासो उपर आवश्यक कार्य गरिएको ।
- ✓ विभिन्न व्यक्ति/संस्थाहरूबाट मुख्यसचिवज्यु समक्ष अनुरोध भई यस अवधिमा प्राप्त करिव १५ शुभकामना/मन्तव्य/सिफारिस आदिको ड्राफ्ट तयार गर्ने र मुख्यसचिवज्यूबाट अन्तिमिकरण भएपछि सम्बन्धित निकाय/व्यक्ति समक्ष पु-याउने कार्य भएको ।
- ✓ विभिन्न पत्रपत्रिकामा प्रकाशित सार्वजनिक सरोकारका विषयहरूमा प्रकाशन भएका समाचार पत्रहरूको सम्बन्धमा यथार्थ के हो सत्यतथ्य छनविन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने सम्बन्धमा निर्देशन भए अनुसारको पत्राचार, त्यसको प्रतिउत्तरको अभिलेखन, समन्वय गर्ने कार्य दिनमा करिव ४/५ वटाका दरले यो अवधिमा करिव २५० जति पत्रहरू लेख्ने, सम्बन्धित निकायहरूमा पठाउने र त्यसको ताकेता गर्ने कार्य गरिएको ।
- ✓ यो अवधिमा करिव १५ वटा विदेशी प्रतिनिधि मण्डलहरूलाई भेटघाट व्यवस्थापन (संचार, समन्वय, बैठक, सत्कार) गराईएको ।
- ✓ मुख्य सचिवज्यू प्रमुख अतिथि भई सहभागी हुने कार्यक्रमको लागि Talking Points बनाई पेश गर्ने गरेको ।
- ✓ आन्तरिक र विषयगत निकायहरूसँगको समन्वयमा आदेशानुसार सहजिकरण गरिएको ।
- ✓ सचिवालयबाट उत्पादन हुने कार्य परिणामको अभिलेख राख्ने काम भएको ।

- ✓ सचिवालय प्रशासन सञ्चालनको काम भएको ।
- ✓ सचिव बैठकबाट भएका निर्णयहरूको जिल्लास्तरमा कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गरी प्रतिवेदनदिएको र त्यसको कार्यान्वयनको लागि सहजीकरण भएको ।
- ✓ सचिवालयको नियमित सरसफाई एवं हरियाली व्यवस्थापन गरिएको साथै logistic सम्बन्धी व्यवस्थापन गरिएको ।
- ✓ करिव ४५० पत्र र ७५ टिप्पणीहरूको e-registration, forward र necessary action मार्फत निपटारा लगाउने कार्य भएको ।
- ✓ फ्याक्स मार्फत प्राप्त पत्रहरू सम्बन्धित शाखा महाशाखामा प्रेषित गरिएको ।
- ✓ मुख्य सचिव, महाशाखा प्रमुखले समयसमयमा दिने गरेका निर्देशानुसारको कार्य उच्च प्राथमिकताका साथ गरेको ।

२. मन्त्रिपरिषद् बैठक तथा संवैधानिक निकाय व्यवस्थापन

क) २०७२ श्रावण देखि २०७३ असार महिनासम्मको प्रगति विवरण

क्र.स.	उपलब्धि
१.	मन्त्रिपरिषद् राजनैतिक समिति बैठक संख्या - ०
२.	मन्त्रिपरिषद् राजनैतिक समिति निर्णय संख्या - ०
३.	मन्त्रिपरिषद् आर्थिक तथा पूर्वाधार समिति बैठक संख्या - १६
४.	मन्त्रिपरिषद् आर्थिक तथा पूर्वाधार समिति निर्णय संख्या - ४३
५.	मन्त्रिपरिषद् विधेयक समिति बैठक संख्या - २९
६.	मन्त्रिपरिषद् विधेयक समिति निर्णय संख्या - ४१
७.	मन्त्रिपरिषद् प्रशासन समिति बैठक संख्या - १
८.	मन्त्रिपरिषद् प्रशासन समिति निर्णय संख्या - १
९.	मन्त्रिपरिषद् सामाजिक समिति बैठक संख्या - १५
१०.	मन्त्रिपरिषद् सामाजिक समिति निर्णय संख्या - २१

३. प्रधानमन्त्री सम्पर्क व्यवस्थापन

४. शासकीय सुधार

- शासकीय सुधार सँग सम्बन्धित विभिन्न किसिमका गुनासो, उजुरी, सुझाव, मागपत्र, ज्ञापनपत्र तथा निवेदन आवश्यक कारवाहीका लागि सम्बन्धित निकायमा प्रेषित गरि कार्यान्वयन प्रगतिको नियमित अनुगमन गरिएको।
- सुशासन ऐनले निर्दिष्ट गरे बमोजिम प्रत्येक महिना नेपाल सरकारका मुख्य सचिवको अध्यक्षतामा नेपाल सरकारका सचिवहरूको नियमित बैठकको तयारी, एजेण्डा निर्धारण, माईन्युटिड, बैठक आयोजना र निर्णय कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित मन्त्रालय निकायहरूमा प्रेषित गरिएको साथै निर्णय कार्यान्वयन प्रगति संकलन, वर्गिकरण, विश्लेषण र अनुगमन नियमितरूपमा गर्ने गरिएको। आ.व.०७२/७३ मा मुख्यसचिव डा.सोमलाल सुवेदीज्यूको अध्यक्षतामा १४ (चौध) वटा सचिव बैठक बसी १११ (एक सय एघार) वटा निर्णय भएको। आ.व.०७२/०७३ मा सचिव बैठकबाट भएका निर्णयहरूको वार्षिक समीक्षा समेत गरिएको।
- प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको उच्च व्यवस्थापन समूह (SMT) को बैठकको तयारी, एजेण्डा निर्धारण, माईन्युटिड, बैठक आयोजना र बैठकबाट भएका निर्णय कार्यान्वयनको प्रगति अनुगमन नियमितरूपमा गर्ने गरिएको छ। आ.व. ०७२/०७३ मा यस कार्यालयको उच्च व्यवस्थापन समूह (SMT) को आवश्यकतानुसारका विभिन्न ४ (चार) वटा बैठक बसेको र प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई Center of Excellency बनाउने समबन्धमा विभिन्न ३९ (उनान्चालिस) वटा निर्णय भएको।
- मुलुकको निजामती सेवामा रही नेपाल सरकारका सेवा निवृत्त मुख्यसचिवहरूले पुर्याउनु भएको विशिष्ट योगदान र अनुभवलाई संस्थागत गर्ने साथै मुलुकको समग्र शासकीय प्रणाली तथा प्रशासनिक व्यवस्थापनमा सुधार गरि सुशासनको प्रत्याभूति गर्न निजामती प्रशासनका विविध एवं समसामयिक विषयमा छलफल गर्ने अभिप्रायले विगत चार वर्ष देखि वार्षिक सम्मेलनको रूपमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको आयोजनामा हुदै आएको नेपाल सरकारका सेवा निवृत्त मुख्यसचिवहरूको सम्मेलन को निरन्तरता स्वरुप यस पटक नेपाल सरकारका सेवा निवृत्त मुख्यसचिवहरूको चौथो सम्मेलन- २०७२, चैत्र २६ गते आयोजना गरिएको। उक्त सम्मेलनमा संक्रमणकालिन व्यवस्था र संघीयता, सार्वजनिक सेवा वितरणलाई प्रभावकारी बनाउने र सुशासन प्रवर्द्धन तथा

भ्रष्टाचार निवारणमा सार्वजनिक प्रशासनको प्रभावकारिता बढाउने उपायहरूका सम्बन्धमा छलफल भई सेवा निवृत्त मुख्यसचिवज्यूहरूबाट विभिन्न सुझावहरू प्राप्त भएको छ। प्राप्त सुझावहरूलाई समेटेर प्रतिवेदन तयार गरिएको छ।

- दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (सार्क) को मुख्यसचिव स्तरिय चौथो सम्मेलन जुन ९ देखि १०, २०१६ (तदनुसार २०७३, जेठ, २७-२८) मा काठमाडौंमा सम्पन्न गरिएको छ। सार्क सदस्य राष्ट्रका मुख्य सचिव तथा मन्त्रिपरिषद्का सचिवहरूको सहभागिता रहेको उक्त सम्मेलनमा सदस्य मुलुकको कर्मचारीतन्त्र भित्रका उत्कृष्ट अभ्यासहरूको आदान प्रदान भएको थियो । यसले हरेक मुलुकको कर्मचारीतन्त्र भित्रका राम्रा विषयहरू अनुसरण हुने विश्वास सदस्य राष्ट्रहरूको रहेको छ।
- निजामती सेवा नियमावली २०५० मा रहेको नेतृत्व मूल्याङ्कन समितिलाई क्रियाशील बनाउने सम्बन्धी अवधारणा पत्रको मस्यौदा तयार गरि सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको राय समेत प्राप्त भई थप निर्णयका लागि पेश गरिएको छ ।
- मुलुकको सार्वजनिक प्रशासनलाई जनमुखी, जनउत्तरदायी, जवाफदेही, पारदर्शी, समावेशी तथा जनसहभागितामुलक बनाई कानूनको शासन, भ्रष्टाचारमुक्त प्रशासन र सार्वजनिक श्रोतको कुशल व्यवस्थापन मार्फत सर्वसाधारणलाई छिटो छरितो तथा कम खर्चिलो ढंगबाट बस्तु तथा सेवा पाउने व्यवस्था गरि सुशासन पाउने नागरिकको अधिकारलाई व्यवहारमा स्थापित गर्न राज्यले आफुले सम्पन्न गरेका काम कारबाहीहरूलाई आम नागरिक समक्ष पेश गरि सूचित गराई आम जनताले सुशासनको अनुभूत गर्ने तहमा स्थापित गर्ने उद्देश्यलाई हासिल गर्न सुशासन (संचालन तथा व्यवस्थापन) ऐन, २०६४ को दफा ४१ मा भएको व्यवस्था अनुरूप आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ को शासकीय सुधार तथा सुशासनको बार्षिक प्रतिवेदन तयार गरि सार्वजनिक गरिएको छ। प्रतिवेदनमा नेपाल सरकारका विभिन्न निकायहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ मा सम्पादन गरिएका कामहरूको लेखाजोखा गर्दै सुशासनको क्षेत्रमा पुर्याएको योगदानको बारेमा चर्चा गरिएको छ। साथै भावी दिनहरूमा गर्नुपर्ने कामको प्राथमिकता पहिल्याउने प्रयत्न गरिएको छ। यो प्रतिवेदन प्रत्येक वर्ष प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले तयार गरि प्रधानमन्त्रीले व्यवस्थापिका संसद समक्ष पेश गर्ने व्यवस्था छ।
- आ.व. ०७२/०७३ मा सार्वजनिक सरोकार एवं शासकीय सुधारसँग सम्बन्धित विविध विषयमा विभिन्न पत्रपत्रिकामा प्रकाशित समाचारका सम्बन्धमा सम्बन्धित मन्त्रालयहरूको

ध्यानाकर्षण गराई आवश्यक कारवाहीका लागि लेखि पठाइएको। आ.व. ०७२/०७३ मा १५ वटा विविध विषयहरूका सम्बन्धमा कारवाहीका लागि पत्राचार गरिएको छ।

- नेपाली सेनाले देशको विद्यमान परिस्थितिमा शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने तथा दैनिक उपभोग्य बस्तुको आपूर्ति व्यवस्था सहज र प्रभावकारी बनाई राख्ने लगायत देशको समसामयिक गतिविधिहरूलाई विश्लेषण गरी यस कार्यालयमा प्राप्त हुने विशेष जाहेरी अध्ययन गरी विषयको गम्भीरता अनुसार सम्बन्धित निकायको ध्यानाकर्षण गराई आवश्यक कारवाहीका लागि प्रेषित गरिएको र कार्यान्वयन प्रगतिको नियमित अनुगमन गरिएको।
- सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ मा भएको व्यवस्था अनुसार प्रत्येक मन्त्रालय/कन्द्रीय निकाय/आयोग/केन्द्र/कार्यालयहरूमा शासकीय सुधार इकाई गठनका लागि पत्राचार गरी सो बमोजिम गठन भएको शासकीय सुधार इकाईको सम्पर्क व्यक्ति (Focal Person) को पूर्ण विवरण एकिकृत गर्ने कार्य गरिएको।
- नेपाल सरकारका मन्त्रालयहरूमा प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षता/संरक्षकत्वमा रहेका निकायहरूको विवरण अद्यावधिक गरिएको।
- नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालय निकाय अन्तरगत रहेका बोर्ड प्राधिकरण निगम वा अन्य संस्थाका विवरण माग गरि अद्यावधिक गरिएको।
- विगत केहि समय अघि देशले भोगेको इन्धन समस्या समाधान गर्न, दिर्घकालिन रूपमा इन्धन/उर्जा आपूर्तिमा आत्मनिर्भरतर्फ उन्मुख हुन इन्धनमा बैकल्पिक उपायहरूका सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायका पदाधिकारी सम्मिलित बैठक आयोजना गरि भएका निर्णय कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकायमा प्रेषिस गरि कार्यान्वयन प्रगतिको नियमित अनुगमन गरिएको।
- राम्रो सरकार र असल शासनका लागि अन्तरराष्ट्रियस्तरमा काम गर्ने "खुला सरकार सहकार्य" (Open Government Partnership) विश्व संगठनमा नेपालको सदस्यता प्राप्ति एवं सहभागिताका सम्बन्धमा अध्ययन गरी सिफारिस सहितको प्रतिवेदन तयार गर्न मिति २०७२।९।८ मा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट भएको निर्णय अनुसार समिति गठन भएकोमा समितिको सिफारिस सहितको प्रतिवेदन प्राप्त भई प्रतिवेदन उपर अर्थ मन्त्रालय, परराष्ट्र मन्त्रालय, कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयको राय समेत प्राप्त भएको र थप निर्णयका लागि पेश गरिएको।

- शासकीय क्षेत्रहरूको पहिचान गरि सुधारका ऐजेण्डा तय गर्ने सम्बन्धमा बर्दिया जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयका कार्यालय प्रमुखहरूसँग एकदिने गोष्ठी तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गरि प्रतिवेदन गरिएको ।
- सुशासन कायम गर्ने सन्दर्भमा सरकारी कार्यालयहरूले प्रदान गर्ने सार्वजनिक सेवाप्रवाहका सम्बन्धमा जिल्लास्थित कार्यालयहरूको प्रत्यक्ष अनुगमन गरि जानकारी लिने, निर्देशन दिने र भविष्यका लागि नीति तर्जुमा र परिमार्जन गर्ने उद्देश्य बमोजिम प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार सुशासन तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहका सम्बन्धमा विभिन्न जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयहरूको अनुगमन गरि प्रतिवेदन गरिएको छ। साथै अनुगमनका क्रममा देखिएका समस्याहरूको निराकरणका लागि सम्बन्धित मन्त्रालयहरूलाई लेखि पठाईएको ।

५. प्रशासन पुनर्संरचना

- सामान्य प्रशासन मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको शासकीय सुधारको लागी प्रशासन सुधार तयारी आयोजना (PREPARE) सँग समन्वय गरी प्रशासन पुनःसंरचना सम्बन्धी कार्य भईरहेको तथा कार्यसम्पादन समूह (Quality Circle) बैठक राखी आवश्यक सुझाव दिने कार्य गर्दै आएको ।
- नेपाल सरकारका मुख्यसचिवज्यूको संयोजकत्वमा रहेको संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना समन्वय समितिको बैठक सम्पन्न (हालसम्म ३ वटा बैठक सम्पन्न) ।
- प्रधानमन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा गठित उच्चस्तरीय संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना निर्देशक समितिको बैठक सम्पन्न (हालसम्म एउटा बैठक सम्पन्न) ।
- तत्काल सुधार कार्ययोजना अनुरूप यस कार्यालय र अन्य मन्त्रालय/निकायहरूले सम्पादन गरेको कार्य प्रगति विवरण संकलन गरी एकिकृत कार्यप्रगति विवरण तयार गरेको ।
- विभिन्न मन्त्रालय/निकायहरूले सम्पादन गरेको संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना सम्बन्धी मौजुदा अवस्थाको जानकारी (Stock-Taking) लिई एकिकृत विवरण तयार गरिएको ।
- संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रशासन पुनःसंरचना समन्वय समितिको निर्णय अनुरूप गठित समूहगत कार्यदलको कार्यविधि तर्जुमा गरी स्वीकृत भै कार्यरम्भ भएको ।

६. गुनासो व्यवस्थापन तथा हेलो सरकार कक्ष

- जनताका समस्या बुझ्न निरन्तर प्रयत्नशील रहेको,
- हेलो सरकार कार्यक्रम विस्तारै संस्थागत हुँदै गएको
- जनताको विश्वास आर्जन गर्दै अगाडि बढेको
- सेवा प्रवाहमा सकारात्मक प्रभाव परेको ।
- हेलो सरकार लाई पाचवटै विकास क्षेत्रमा विस्तार गर्दै स्थानियकरण गरिएको ।
- गुनासो व्यवस्थापन शाखाबाट सम्पादित कार्यको मासिक प्रगति प्रतिवेदनहरू तयार गरि मासिक रूपमा सार्वजनिक गर्ने गरिएको ।
- गुनासो सुन्ने नोडल अधिकारिहरूसग गुनासो व्यवस्थापनका सम्बन्धमा समय समयमा अन्तर्क्रिया तथा छलफल आयोजना गरिएको ।
- शाखाको मासिक प्रगति प्रतिवेदन मासिक रूपमा तयार गरि सो बारेमा प्रेस रिलिज गरी सार्वजनिक गर्ने गरिएको ।
- हेलो सरकार लाई क्षेत्रिय स्तरमा विस्तार गर्ने कार्यक्रम अनुसार पाचै विकास क्षेत्रमा संचालनमा आइसकेको । धनकुटा,पोखरा,हेटौडा र सुर्खेतमा उदघाटन भएको दिपायलमा उदघाटन हुन बाकी रहेको ।
- गुनासो व्यवस्थापन शाखाको पोर्टल अधावधिक गर्ने कार्य भैरहेको ।
- हेलो सरकारको बजारीकरण कार्यक्रम अन्तर्गत वृत्तचित्र निर्माण गरिएको ।
- हेलो सरकारको प्रचार प्रसार गर्ने उदेश्यले वार्षिक पुस्तिका प्रकाशन गरिएको ।
- हेलो सरकारलाई विधुतिय मैत्रि बनाउन मोबाइल एप तयार गरी संचालनमा ल्याउने गृहकार्य भै रहेको ।

तथ्याडकिय उपलब्धि

- २०६८ कार्तिक १७ बाट सञ्चालन भएपश्चात् हेलो सरकारमार्फत् २०७३ असार महिना सम्ममा(क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालयबाट प्राप्त गुनासो/सुझाव)समेत गरी कुल ४९१०८ वटा गुनासो, सुझाव तथा सूचनाहरू प्राप्त भएका छन् जसमध्ये ४१७६९ फछ्यौट भई ७३३९ वटा फछ्यौट हुन बाकि रहेका छन् । हालसम्मको गुनासो फछ्यौट दर ८५ प्रतिशत रहेको छ ।
- हेलो सरकार कक्षमा ०७३ बैशाख मसान्त देखि ०७३ असार मसान्त सम्म ४३७१ वटा गुनासा प्राप्त भएको तथा जसमा ३२५३ वटा गुनासाहरू फछ्यौट भै १११८

गुनासाहरु फछ्यौट हुन बाकि रहेका । जसमा गुनासो फछ्यौटको दर ७४ प्रतिशत रहेको छ ।

- २०७२ जेष्ठ २५ देखि संचालित हेलो सरकार फेसबुक पेज मार्फत ०७३ असार मसान्त सम्ममा १३१६ वटा गुनासाहरु प्राप्त हुन आएका छन् ।
- २०७२ पौष २७ देखि हेलो सरकारलाइ थप प्रभावकारी पार्ने उदेश्यले टवीटरमा @Hello_Sarkar खाता खोलेर गुनासा लिन थालिएकोमा ०७३ असार मसान्त सम्ममा २५३१ वटा गुनासाहरु प्राप्त हुन आएका छन् ।
- २०७३ असार महिनामा हेलो सरकार कक्षमा १४८० गुनासा र २३ वटा सुझावहरु आएका र तीमध्ये ८३१ अर्थात् ५६.१५ प्रतिशत फछ्यौट भएका छन् ।
- हेलो सरकार कक्षमा ०७२ श्रावण १ देखि ०७३ असार मसान्त सम्म १०१९५ वटा गुनासा प्राप्त भएको तथा जसमा ८३२३ वटा गुनासाहरु फछ्यौट भै १८७२ गुनासाहरु फछ्यौट हुन बाकि रहेका । जसमा गुनासो फछ्यौटको दर ८२ प्रतिशत रहेको छ ।

७. सदाचार प्रवर्धन तथा भ्रष्टाचार निगरानी

- गोगंवु नयाँ बसपार्कभित्रको सरकारी जग्गा र सो जग्गामा निर्मित व्यापारिक भवनहरुको व्यवस्थापन एवं संरक्षणका लागि अ.द.अ.आ.वाट विगतमा भएका निर्णयको कार्यान्वयनका लागि सहजीकरण गर्ने सन्दर्भमा विष्णुमती कोरिडोर निर्माण गर्ने क्रममा रहेको र अन्य सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माण (लोत्से बहुउद्देश्यीय प्रा.लि.ले लिएको भन्दा अतिरिक्त जग्गामा) गर्ने विषयमा के कति जग्गा उपयोग हुन जाने हो ? सो समेत एकीन गरी बाँकी रहेको जग्गाको सम्बन्धमा थप भाडा वा शुल्क निर्धारण गर्न उपयुक्त देखिएकाले काठमाडौँ महानगरपालिकाले तत्काल जग्गा एकीन गर्नका लागि महानगरपालिका कार्यालयलाई निर्देश गरिएको ।
- निजामती कर्मचारी अस्पतालले आ. व. ०७१/७२ मा संचालन गरेको फर्मासिष्ट पदको परीक्षा रद्द गरी परीक्षा सञ्चालन सवन्धी विनियमावलीको समग्र पुनरावलोकन गरी परीक्षा बोर्डमा निजामती कर्मचारी अस्पतालका तर्फबाट आफ्नो मात्र प्रतिनिधित्व गराउने विशेषाधिकारबाट मुक्त गराउने विषयको उजुरी निवेदन छानविन गर्दा निजामती कर्मचारी अस्पताल पदपूर्ति समितिले उल्लेखित पदमा स्थायी पदपूर्तिको लागि विनियम ३१ को उपविनियम (१) मा व्यवस्था भए अनुसार उप विनियम (२) वमोजिम सवन्धित सवै उम्मेदवारहरुलाई सूचना प्रकाशित गरी सूचना दिएको । साथै उक्त विनियमावलीको उपविनियम (४) मा व्यवस्था भए वमोजिम पदपूर्ति समितिले लिखित परीक्षा उत्तीर्ण हुनका लागि पुर्णाङ्कको ६० प्रतिशत निर्धारण गरेको र उजुरकर्ता परीक्षार्थीले लिखित

परीक्षामा उत्तीर्णाङ्क ६० प्रतिशत भन्दा कम प्राप्ताङ्क प्राप्त गरेकाले उक्त विनियमावलीको विनियम ३१ को उपविनियम (६) बमोजिम निजको करार सेवा स्वतः भंग भएको र यस विषयमा कुनै अनियमित कार्य नगरिनुका साथै विनियमावलीले व्यवस्था गरे बमोजिम कार्य सम्पादन गर्नु अस्पताल प्रशासनको दायित्व भएको समेतका व्यहोरा उल्लेख भएको निजामती कर्मचारी अस्पताल, मीनभवनको पत्र साथै राखि सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट प्राप्त जवाफबाट निवेदकले निवेदन व्यहोरामा उठाए बमोजिमका कार्य भएकै हो भन्ने नदेखिएकाले सोही व्यहोरा जनाई फछ्छौट गरिएको ।

- कार्यालयको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार शाखामा कार्यरत अधिकृत द्वय पुण्यप्रसाद भट्टराई र रोहित दहालको नेतृत्वमा गएको टोलीले संखुवासभा जिल्ला सदरमुकाममा मिति २०७२/११/१८ गतेका दिन सदाचार प्रवर्धन तथा भ्रष्टाचार निगरानी विषयक एक दिवसिय अन्तक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरी प्रतिवेदन पेश गरेकोछ। उक्त अन्तक्रिया कार्यक्रममा खटिएका अधिकृतहरुबाट भ्रष्टाचारजन्य प्रशासनिक अनियमितता नियन्त्रण र सदाचार प्रवर्धनका लागि केन्द्रबाट गरिएका प्रयासका वारेमा सहभागीहरुलाई जानकारी गराइएको ।
- गरिबी निवारण कोषद्वारा गत 15 Sep.2015 मा विज्ञापन प्रकाशित गरी नियुक्त गरिएका Consultant Portfolio Manager पदको नियुक्ति लगायत भर्ना प्रक्रिया पारदर्शी नहुनुका साथै माग संख्याको तुलनामा ठूलो मात्रामा बैकल्पिक उम्मेदवारलाई उत्तीर्ण गराई निजहरुलाई नै पछि नियुक्ति गरिएकाले छानविन गर्न माग सहित परेको उजुरीका सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही गर्न आयोगबाट लेखि आए बमोजिम कोषबाट भएको उक्त पदको समग्र परीक्षा सञ्चालनदेखि अन्तीम नतिजा प्रकाशनसम्मका लागि अवलम्बन गरिएको स्वीकृत विधि /मापदण्ड तथा विज्ञापनमा माग गरिएको रीक्त संख्याको शतप्रतिशतकै संख्यामा बैकल्पिक उम्मेदवार उत्तीर्ण गराई दरवन्दी रीक्त नहुदै बैकल्पिक मध्येवाटै ठूलो संख्यामा नियुक्त गर्नुपर्नाको कारण अवस्था र औचित्य समेतका पुष्ट्याईका आधारहरु अध्ययन गर्दा आयोगबाट प्राप्त उजुरकर्ताको उजुरी व्यहोरा यथार्थमा आधारित रहेको नदेखिएकाले सोही व्यहोरा जनाई मिति २०७२/१२/१५ को निर्णयानुसार अभिलेख राखिएको ।
- अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट प्राप्त सुझावहरु मध्येको सार्वजनिक क्षेत्रमा सदाचार पद्धतिको विकास गर्नका लागि राष्ट्रिय नैतिकता एवं निष्ठा नीति (National Ethics and Integrity Policy) को मस्यौदा तयारपार्ने सम्बन्धमा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, कानून मन्त्रालय र राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रका पदाधिकारी समेत संग प्रारम्भिक छलफल भएको ।
- देशमा आयात भएका विटुमिनको गुणस्तर कायम गर्ने सम्बन्धमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट भएको निर्णय कार्यान्वयनको पछिल्लो कार्यप्रगतिका सम्बन्धमा सम्बद्ध निकायका पदाधिकारीहरु सम्मिलित समन्वय बैठक सम्पन्न भएको । बैठकमा

आयात हुने विटुमिनको उत्पादकवाट प्राप्त हुने प्रमाणपत्रको अलावा भन्सार प्रवेशविन्दुमा समेत Sample लिई अनिवार्य परीक्षण गराउने व्यवस्थाका लागि भन्सार प्रशासनसंग समन्वय गर्न र आवश्यक पूर्वाधार तयार गर्नुपर्ने वारेमा समेत छलफल भई कार्यान्वयनका लागि सम्बद्ध निकायलाई निर्देशन दिइएको थियो ।

- राष्ट्रिय कृषि अनुसन्धान तथा विकास कोषका सदस्यसचिव सुरेशवावु तिवारीले कृषि परियोजना प्रस्ताव PCN (Project Concept Note) स्वीकृत गर्दा स्वच्छ प्रतिस्पर्धा नगराई आफुखुसि एकाधिकार कायम गरी मोटो रकम असुली प्रस्ताव स्वीकृत गरी भ्रष्टाचार गर्नुका साथै अकुत सम्पत्ति आर्जन गरेको हुदाँ छानविनका लागि परेको निवेदनमा कृषि विकास मन्त्रालयवाट गठीत छानविन टोलीले दिएको प्रतिवेदनका आधारमा हाललाई प्रस्तुत उजुरी उपर केही गरिरहनु नपर्ने देखिएकाले सोही व्यहोरा जनाई फछ्छौट गरिएको ।
- सिंहदरवार परिसरमा रहेका पुराना सवारी साधनहरूको व्यवस्थापन गर्न तथा सरकारी साधन श्रोतको उचित, मितव्ययी र प्रभावकारी रूपमा सञ्चालनका लागि सरकारी सवारी साधनहरू आवश्यकिय कार्यका लागि बाहेक सार्वजनिक विदाका दिनहरूमा नीजि प्रयोजनका लागि प्रयोग नगर्ने नगराउने व्यवस्था कडाइकासाथ पालना गराउन सबै केन्द्रीय निकायहरूलाई सचेत गराइएको छ । साथै प्रयोग नगरि नहुने अवस्थामा मात्र मिति स्थान तोक्यो केन्द्रीय तहमा सचिवस्तरको स्वीकृति गराई अनुमति पास दिइने र सोही बमोजिम अनुगमन गर्न नियामक निकायलाई निर्देश गरिएकोछ ।
- आयोगवाट विभिन्न मितिमा सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गाको अतिक्रमण, नियन्त्रण र संरक्षणका लागि सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूलाई सकृयतापूर्वक आआफना जिम्मेवारी निर्वाह गर्न कार्ययोजना बनाई १ बर्षभित्र निर्णय कार्यान्वयनका लागि लेखि आएको सन्दर्भमा समय समयमा सम्बद्ध निकायहरूका पदाधिकारी सहितको बैठक आयोजना गरी सहजिकरण/समन्वय गरिदै आइएकोछ ।
- डिल्लिवजारस्थित मालपोत कार्यालय र नापी कार्यालय हाताभित्र सरकारी स्वामित्वको जग्गामा गैरसरकारी संघसंस्थाको भवन निर्माण भएकाले तत्कालीन सम्झौता रद्द गरी यस्तै प्रकृतिका अन्य सरकारी स्वामित्वको जग्गामा गैरसरकारी संघसंस्थाको भवन निर्माण गर्न नदिने व्यवस्था मिलाउने । निर्णयानुसार सम्झौता रद्द गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयमा पत्राचार गर्नुका साथै यस्तै प्रकृतिका अन्य सरकारी स्वामित्वको जग्गा कुनैपनि व्यक्ति / संस्थालाई मन्त्रपरिषद्को निर्णय वेगर नदिन, दिएको भए विवरण पेश गर्न र कानुन बमोजिम कारवाही शुरु गर्न नेपाल सरकार मातहतका सबै मन्त्रालय/ सचिवालय/ आयोग र कार्यालयहरूलाई परिपत्र गरिएको छ ।

- वैदेशिक रोजगारका विषयमा देखिएका समस्याहरू समाधान गर्ने उद्देश्यले आयोगबाट केही गन्तव्य मुलुकहरूको स्थलगत अध्ययन तथा सम्बन्ध निकायहरूसंग भएको छलफल एवं आयोगमा परेका उजुरी समेतको आधारमा आयोगको मिति २०७२/६/२० गतेको बैठकले गरेको विभिन्न सुझावहरूको कार्यान्वयन गरेमा यस क्षेत्रमा देखिएका मुलभूत समस्याहरू समाधान हुने अपेक्षासहित आयोगबाट प्राप्त सुझाव कार्यान्वयन गर्न गराउन सम्बन्धित निकायहरूलाई निर्देश गरिएको ।
- २०७२ बैशाख १२ गते गएको विनासकारी भूकम्प पश्चात राहत सामाग्री संकलन खरिद तथा वितरण लगायतका आम सरोकार तथा मानवीय संवेदनशीलताका विषयमा आयोगको ध्यानाकर्षण भई उल्लेखित विषयहरूमा हुन सक्ने अनियमितता सम्बन्धमा प्राप्त प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुझावहरू कार्यान्वयनका लागि अर्थ, गृह, संघीय मामिला, स्वास्थ्य, वन, शिक्षा, कृषि, सहरी, उद्योग, भौतिक, वाणिज्य, सिचाई, र महिला बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालयलाई निर्देश गरिएको ।
- नेपाल सरकार मातहतका मन्त्रालय/सचिवालय /आयोग र मातहतका कार्यालयहरूमा देखिएको वेरुजु एवं पेशकी समेतलाई तत्काल समयसीमा तोकिएको फछ्छौटका लागि प्रभावकारी कदम चाल्ने सम्बन्धमा समयसमयमा नियमित लेखापरीक्षण गर्न, निकायगतरूपमा कायम भएका वेरुजुको समपरीक्षण गराउन, पेशकी रकमको कानूनको म्यादभित्र फछ्छौट गराउन तथा श्रोतभर्ना माग गर्नुपर्ने रकम तत्काल माग गर्न आफु कार्यरत मन्त्रालय/आयोग/सचिवालय तथा मातहतका निकायहरूका वेरुजुलाई फछ्छौटको कार्ययोजना बनाई कार्य सम्पादन गर्ने गराउने तथा असुल गर्नुपर्ने रकम कडाईका साथ असुल गरि आर्थिक सुशासन कायम गरी सोको प्रगति विवरण ३/३ महिनामा यस कार्यालयलाई जानकारी गराउन सबै केन्द्रीय निकायलाई लेखि गएको ।
- परराष्ट्र मन्त्रालय अन्तर्गत विभिन्न दुतावास एवं नियोगहरूमा कार्यरत राजदुत एवं पदाधिकारीहरू तोकिएको सेवावधि भन्दा बढी अवधि बसी तलब भत्ता खाएको भनि आयोगमा पर्न आएको उजुरीका सम्बन्धमा आवश्यक निर्णय भई कार्यान्वयनका लागि परराष्ट्र मन्त्रालय र यस कार्यालयलाई लेखि आएको मा आयोगको उपरोक्त निर्णय कार्यान्वयन गर्न परराष्ट्र मन्त्रालयलाई लेखि गएको ।
- निजामती कर्मचारीहरूको सरुवा गर्दा निजामती सेवा ऐन, नियमावली र नेपाल सरकार मन्त्रपरिषदबाट भएका यस सम्बन्धि निर्णय एवं कार्यविधि वमोजिम निश्चित विधि र मापदण्ड अनुसार प्रक्रिया पुरा गरी सरुवा गर्ने/गराउने व्यवस्था मिलाउन सबै मन्त्रालयलाई आवश्यक निर्देशन दिने व्यवस्थाका लागि नेपाल सरकारका मुख्यसचिव प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपरिषदको कार्यालयमा लेखि आएकोमा लेखिए अनुसार गर्ने गराउन व्यवस्थाका लागि सबै मन्त्रालयहरूमा लेखि गएकोछ ।

- अखितयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको २५औं वार्षिक प्रतिवेदनमा औल्याइएका ४२ बुदे सुझाव कार्यान्वयनका लागि तत् निकायहरूमा पठाई सोको कार्यान्वयनको अवस्था वारेमा जानकारी लिने कार्य भइरहेको ।

द. सामान्य प्रशासन

- यस कार्यालयका कर्मचारीहरूको आ.व. २०७१/७२ को का.स.मु. फारामसम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यहरू गरिएको ।
- यस कार्यालयमा कार्यरत तथा यस कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेगरी तोकिएका निकाय/पदाधिकारीहरूको सम्पत्ति विवरण संकलन गरिएको तथा निजामती कर्मचारीहरूको विवरण निजामती किताबखानामा दर्ता गराइएको ।
- यस कार्यालयका कर्मचारीहरूको आ.व. २०७२/७३ को तलबी प्रतिवेदन निजामती किताबखाना बाट पारित गराइएको ।
- आ.व. २०७२/७३ को लागि मौजुदा सूची दर्ताका लागि प्राप्त व्यक्ति/फर्म/कम्पनीहरूको आवेदन उपर छानविन सम्पन्न गरी सूचिकृत गरिएको ।
- आ.व. २०७२/७३ को लागि कार्यालयमा आवश्यक स्टेशनरी सामानहरूको खरिद प्रकृया पूरा गरी खरिद कार्य सम्पन्न गरिएको ।
- राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणको दरबन्दीसहितको साङ्गठानिक संरचना तयार गर्ने कार्य गरिएको ।
- सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट सिंहदरबार परिसरमा विशेष प्रजातिका विरुवा वृक्षारोपण गरी सरसफाई तथा हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम २०७२ शुभारम्भ गरिएको र सो कार्यलाइ निरन्तरता दिइएको ।
- सबै शाखा/महाशाखा/सचिवालयका शाखा/कार्यकक्षगत जिन्सी सामानको विवरण अद्यावधिक गरी फ्रेममा राखी सबै शाखा/कार्यकक्षमा टाँस गरिएको । साथै हरेक सचिवालय/महाशाखा/शाखाहरूमा भित्तामा कागज टाँस्ने परिपाटीको अन्त्य गर्दै सूचना पाटीको व्यवस्था गरिएको ।
- यस कार्यालयका लागि आर्थिक वर्ष २०७२।०७३ मा आवश्यक पर्ने देहायका खरिद कार्य सम्झौता/सम्पन्न गरिएको ।

- ✓ Supply, Delivery and Installation of Servers, Storage, Network equipment and other equipment
- ✓ Supply, Deliver and Installation of CCTV Surveillance System
- ✓ Cabinet Automation System Development
- ✓ Supply, Deliver and Installation of Hand Baggage X-Ray (HBIX)

- ✓ Four Wheel Drive SUV थान १ र Hatch Back Car थान २
- ✓ Hello Sarkar Portal Up gradation
- सिंहदरबार सरसफाइ तथा बगैँचा व्यवस्थापन कार्यक्रम अन्तर्गत रोज, हर्बल र साइटिस गार्डेन निर्माण गर्ने कार्य वनस्पति विभागसँगको समन्वयमा सम्पन्न गरिएको ।
- कार्यालयमा काम नलाग्ने अवस्थामा रहेका कागजातहरू कागजात धुल्याउने नियम, २०२७ बमोजिम धुल्याउने कार्य सम्पन्न गरिएको ।
- सचिव बैठक कक्षमा Mobile Signal Jammer जडान गरिएको ।
- यस आ.व.को स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार क्षमता विकास कार्यक्रम अन्तर्गत २२ जना कर्मचारीहरूलाई हलुका सवारीचालक तालिम प्रदान गरिएको तथा विभिन्न १० समूह बनाई आन्तरिक अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
- परिवर्तित संघीय संरचना अनुरूप यस कार्यालयको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण सम्पन्न गरी नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) मा प्रस्ताव लैजान सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा लेखी पठाइएको ।
- यस कार्यालयको सामान्य प्रशासन शाखाबाट सम्पादन हुने कर्मचारी प्रशासनसम्बन्धी विदा अभिलेख अद्यावधिक, रमाना, अवकास आदिको सम्बन्धित निकायमा पत्राचार र दैनिक कार्यहरू सम्पादन गरिएको ।
- यस कार्यालयमार्फत म.प.मा पेश गर्नुपर्ने प्रस्तावहरू तयार गरी पेश गरिएको ।

९. आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमित कार्यहरू

१०. कानून तथा फैसला कार्यान्वयन

- यस आ.व. को असार मसान्त सम्ममा यस कार्यालयलाई विपक्षी बनाई सर्वोच्च अदालत, पुनरावेदन तथा जिल्ला अदालतहरूबाट म्याद तामेल भई दर्ता हुन आएका ३२२ थान मुद्दाहरूको लिखित जवाफ तथा प्रतिउत्तर पत्र तयार गरी सम्बन्धित अदालतमा पठाइएको ।
- नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद् समक्ष दर्ता हुन आएका प्रहरीको पुनरावेदनको निवेदनहरू मध्ये ३ थान निवेदन (प्रहरीको विभागिय कारवाहीका पुनरावेदन पत्र) उपर अध्ययन गरी राय सहितको प्रतिवेदन मन्त्रिपरिषद् समक्ष पेश गरिएको ।
- भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माण सम्बन्धी ऐन बमोजिम बनाउनु पर्ने कार्यविधिहरू भूकम्पबाट प्रभावित व्यक्तिको नाममा जग्गा दर्ता गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माण सम्बन्धी सार्वजनिक खरिद कार्यविधि,

भूकम्पबाट प्रभावित व्यक्तिको पुनर्वास तथा स्थानान्तरणको लागि वन क्षेत्रको जग्गा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माण सम्बन्धी नियमावली, २०७२, भूकम्पबाट प्रभावित संरचनाको पुनर्निर्माणको लागि प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्यविधि र जग्गा प्राप्ति सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरी नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आइसकेको ।

- अनुगमन तथा मूल्याङ्कनसम्बन्धी विधेयक तर्जुमा गर्न नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्बाट सैद्धान्तिक स्वीकृती प्राप्त भई विधेयक तर्जुमाको क्रममा रहेको ।
- लोक सेवा आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकारको सम्बन्धमा संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक व्यवस्थापिका संसदमा पेश गर्न स्वीकृति प्रदान भई व्यवस्थापिका संसदमा दर्ता हुने प्रक्रियामा रहेको ।
- प्रदेश लोक सेवा आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी आधार र मापदण्ड निर्धारण गर्ने विधेयक तर्जुमा गर्न सैद्धान्तिक स्वीकृति दिने विषयको प्रस्ताव नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्मा पेश भएको ।
- प्रेरणा राज्यलक्ष्मी सिंह विरुद्ध यस कार्यालय समेत भएको सम्बत् २०७१-WO-०६२८ को उत्प्रेषणयुक्त परमादेश रिट निवेदनमा सर्वोच्च अदालतबाट मिति २०७२।०३।०६ मा भएको फैसलाबाट नेपाल सरकारको हक हितमा असर पर्ने भएकोले सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट भएको आदेश उपर पुनरावालोकरन गर्ने निर्णय भई प्रक्रिया अगाडी बढेको ।
- विभिन्न विषयहरु मध्ये कानूनी जटिलता देखिएका विषयमा कानूनी राय माग हुँदा विभिन्न २१ वटा विषयमा राय प्रदान गरिएको ।
- यस कार्यालयको राजपत्रमा प्रकाशित गरिने ४३ थान सूचनाहरु प्रकाशनको लागि मुद्रण विभागमा पठाइएको ।
- कानूनको शासन एवं सर्वोच्च अदालतको आदेश कार्यान्वयन, मानव अधिकार तथा लैंगिक हिंसा विरुद्धको कार्ययोजना सम्बन्धी जिल्लास्तरीय एक दिवशिय अनुशिक्षण कार्यक्रम मिति २०७३।०१।२४, २६, २८ र २९ गते दैलेख, मुगु, जुम्ला र कालिकोट जिल्लामा र मिति २०७३।०२।३०, ३२ र २०७३।०३।१ गते क्रमशः रुकुम, सल्यान र दाङ जिल्लामा सम्पन्न भएको ।
- सर्वोच्च अदालतबाट सार्वजनिक सरोकारको विवादमा जारी आदेश कार्यान्वयनको एकिकृत प्रगति प्रतिवेदन २०७२/७३ तयार गरी प्रकाशन गरिएको ।

११. प्रेस तथा वैदेशिक सम्बन्ध

- आर्थिक वर्ष २०७२/२०७३ मा नेपालका लागि म्यान्मार, रुसी महासंघ, संयुक्त अधिराज्य, पाकिस्तान, फ्रेन्च रिपब्लिक, संयुक्त अरब इमरेट्स, श्रीलंका, स्वीट्जरल्याण्ड र कतार गरी जम्मा ९ देशको प्रस्तावित आवासीय राजदूत पदमा नियुक्तिका लागि सम्माननीय राष्ट्रपतिसमक्ष सहमति तथा सिफारिस गरिएको साथै मालदिभ्स, ग्रीस, जिम्बाबे, सर्बिया, चेक गणतन्त्र, गणतन्त्र सेसेल्स, पेरु, आयरल्याण्ड, मौरीटानिया, क्यूवा, कुवेत, मंगोलिया, ग्वाटेमाला, माली, मोरक्को, पनामा, युकेन, स्लोभानिया, हंगेरी, इथियोपिया, मोरिसस, ताजकिस्तान र पोर्चुगल गरी जम्मा २३ देशको नेपालका लागि प्रस्तावित गैरआवासीय राजदूतहरूको नियुक्तिका लागि सम्माननीय राष्ट्रपतिसमक्ष सहमति तथा सिफारिस गरिएको।
- कार्यालयबाट जारी भएका सबै प्रेस विज्ञप्तिहरू तयार गरी कार्यालयको वेबसाइट (www.opmcm.gov.np) मा राखिएको साथै प्रचार प्रसारका लागि मिडियाहरूमा समेत पठाइएको।
- कार्यालयका महत्वपूर्ण सूचना प्रवाहका लागि १६१८०७०७०११११ को अडियो नोटिस बोर्डको संचालन गरिएको।
- सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यू समक्ष विभिन्न संघ संस्थाहरूबाट माग भई आएका शुभकामना सन्देशको ड्राफ्ट तयार गरिएको।
- सूचना उपलब्ध गराई पाउँ भनी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सूचना अधिकारीलाई सम्बोधन गरी प्राप्त भएका निवेदनमा आवश्यक कारवाही गरी माग बमोजिमको सूचना उपलब्ध गराइएको र प्राप्त हुन आएका अन्य निकायसंग सम्बन्धित निवेदनहरू आवश्यक कारवाहीका लागि तत् तत् निकायमा लेखी पठाइएको।
- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) र नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसँग सम्बन्धित साउन/भदौ/असोज, कात्तिक/मंसिर/पौष, माघ/फागुन/चैत्र र वैशाख/जेष्ठ/असार महिनाको विवरण सार्वजनिक गरि सो विवरण कार्यालयको वेबसाइटमा राखिएको। साथै सो विवरण राष्ट्रिय सूचना आयोगमा समेत पठाइएको।
- यस शाखाबाट शाखाको वार्षिक कार्यक्रम अनुसार निम्नानुसार सूचनाको हकसम्बन्धी अनुगमन र अन्तर्क्रिया कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको।
 - ✓ मिति २०७२ साल फागुन १० गते देखि १३ गतेसम्म यस कार्यालयका सचिव महेश दाहालज्युबाट खोटाङ जिल्लाका सरकारी कार्यालयहरूका प्रमुख तथा सूचना अधिकारीहरूको लागि सूचनाको हकसम्बन्धी अभिमुखिकरण तालिम संचालन गरिएको।

- ✓ मिति २०७२ चैत्र ८ गते देखि १४ गतेसम्म सहसचिव श्री उत्तरकुमार खत्रीको नेतृत्वमा गएको टोलीद्वारा मुस्ताङ जिल्लाका कार्यालय प्रमुख तथा सूचना अधिकारीहरूसंग सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तर्क्रिया कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
- ✓ मिति २०७२ साल फागुन ३ देखि १० गतेसम्म यस शाखाका शाखाअधिकृत श्री जग्दिश चन्द्र नेपालीको नेतृत्वमा गएको टोलीले बागलुङ्ग जिल्लाका सरकारी कार्यालयहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम अनुगमन गरेको ।
- ✓ मिति २०७२ साल चैत्र २१ गते देखि २६ गतेसम्म यस शाखाका शाखा अधिकृत श्री पोषण लामिछानेको नेतृत्वको टोलीद्वारा ओखलढुंगा र सोलुखुम्बु जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी अनुगमन एवं अन्तरक्रिया कार्य सम्पन्न गरिएको ।
- ✓ यहि २०७३ जेष्ठ २ गते देखि ६ गतेसम्म यस शाखा अधिकृत श्री जग्दिश चन्द्र नेपालीको नेतृत्वमा गएको टोलीले अर्घाखाँची जिल्लाका सरकारी कार्यालयहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम अनुगमन साथै सरकारी कार्यालयका सूचना अधिकारीहरूसंग अन्तर्क्रिया कार्यक्रम गरिएको । । साथै सो अवसरमा जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयहरूमा पुराना सामान, सेवाग्राहीमैत्री वातावरण, सरसफाई तथा बगैचा ब्यवस्थापन सम्बन्धी अनुगमन गरिएको ।
- ✓ मिति २०७३ जेठ ३२ देखि असार ६ गतेसम्म यस शाखाका शाखा अधिकृत श्री पोषण लामिछानेको नेतृत्वको एक टोलीले धादिङ्ग जिल्लाका सरकारी कार्यालयहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम अनुगमन कार्य गरिएको ।
- ✓ मिति २०७३ साल असार १२ गते देखि १८ गतेसम्म यस शाखा अधिकृत श्री जग्दिश चन्द्र नेपालीको नेतृत्वमा गएको टोलीले गोरखा जिल्लाका सरकारी कार्यालयहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम अनुगमन साथै सरकारी कार्यालयका सूचना अधिकारीहरूसंग अन्तर्क्रिया कार्यक्रम गरिएको । साथै सो अवसरमा जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयहरूमा पुराना सामान, सेवाग्राहीमैत्री वातावरण, सरसफाई तथा बगैचा ब्यवस्थापन सम्बन्धी अनुगमन गरिएको ।
- विजया दशमी तथा दिपावली, २०७२ सालको शुभ अवसरमा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूले दिनुभएको शुभकामना कार्ड, संविधान निर्माण भएको उपलक्ष्यमा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट आयोजित जलपान कार्यक्रमको निमन्त्रणा कार्ड, सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूले तत्कालिन राष्ट्रपति डा. रामवरण यादव र उपराष्ट्रपति

परमानन्द झाको विदाई समारोहको निमन्त्रणा कार्ड, नयाँ बर्ष २०७३ सालको शुभ अवसरमा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूले दिनुभएको शुभकामना कार्ड साथै सो अवसरमा सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूको समुपस्थितिमा प्रधानमन्त्रीज्यूले आयोजना गर्नु भएको शुभकामना आदान प्रदान कार्यक्रमको निमन्त्रणा कार्डहरू वितरण गरिएको।

- यहि २०७३ साल जेठ २७ र २८ गते सम्पन्न पूर्व मुख्यसचिवको सम्मेलन र यही ०९-१०, जुन, २०१६ मा काठमाण्डौमा सम्पन्न Forth Meeting of SAARC Cabinet Secretaries मा यस शाखालाई तोकिएको कार्यहरू गरी सहयोग पुऱ्याईएको ।
- नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट मिति २०७२/०८/२४ मा स्वीकृत तत्काल सुधार कार्ययोजनाको पृष्ठ नं. १३ को बुँदा २.४ मा "सबै निकायहरूबाट महत्वपूर्ण दस्तावेजहरू (संबैधानिक निकाय तथा छानवीन समितिका प्रतिवेदनहरू) प्राप्त गरी अभिलेख गर्ने र प्राप्त विवरणको विद्युतीय रूप र हार्डकपी संरक्षण गर्ने " भन्ने उल्लेख भएको सन्दर्भमा विभिन्न निकायबाट जारी गरिएका महत्वपूर्ण प्रतिवेदनहरू एवं छानवीन समितिका प्रतिवेदनहरूको हार्डकपी र सफ्टकपी गरी जम्मा ४६ वटा प्रतिवेदन प्राप्त गरिएको र विभिन्न मन्त्रालयहरूसंग सम्बन्धित ८० वटा नीतिहरूको सफ्टकपी संकलन गरी कार्यालयको वेब साइट www.opmcm.gov.np मा उपलब्ध गराईएको ।

१२. आर्थिक तथा पूर्वाधार विकास शाखा

(क) आर्थिक तथा पूर्वाधार विकास शाखाबाट सम्पादित कार्यहरू :

- नेपाल सरकारद्वारा संचालित विकास आयोजनाका लागि आवश्यक पर्ने ढुंगा, गिट्टी, बालुवा जस्ता निर्माण सामग्रीहरूको आपूर्तीलाई व्यवस्थापन गर्न मिति २०७२/९/२९ गते मुख्यसचिवज्यूको अध्यक्षतामा सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूका पदाधिकारीहरू समेतको उपस्थितिमा बैठक बसि संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय र वातावरण तथा जनसंख्या मन्त्रालयलाई निर्देशन प्रदान गरिएकोमा सोहि बैठकका निर्णयहरू आधार लिई निर्माण सामग्रीको आपूर्ती व्यवस्थापनमा मिति २०७२/१०/२६ को मन्त्रिपरिषद्को निर्णयबाट सहजीकरण गरिएको ।
- २. बोनस ऐन २०३० को दफा ५ (३) बमोजिम सरकारी स्वामित्व भएको प्रतिष्ठानले वितरण गर्ने बोनसको प्रतिशत र बोनस सम्बन्धी अन्य कुराको मापदण्ड निर्धारण गर्ने अर्थ मन्त्रालयले आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाउने । यसैगरी अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको मिति २०७२।११।२० चनं १०३८ को पत्रबाट प्राप्त मिति ०७२।११।१९ को आयोगको निर्णयलाई कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा बोनस ऐन २०३० को समसामयिक संशोधनका लागि अर्थ मन्त्रालयले श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयसंग समन्वय गरी आवश्यक

प्रक्रिया अगाडि बढाउने भन्ने निर्णय मिति २०७२।११।२७ मा आर्थिक तथा पूर्वाधार विकास महाशाखाका सचिव श्री केदारबहादुर अधिकारीज्यूको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले गरेको । उक्त निर्णय कार्यान्वयन गर्नका लागि बोनस ऐन, २०३० र बोनस नियमावली, २०३९ मा गर्नुपर्ने संशोधनको मस्यौदा बनाई पेश गर्न अर्थ मन्त्रालयका सह-सचिव श्री चिरन्जीवी खनालको संयोजकत्वमा ८ सदस्यीय समिति गठन भएको र उक्त समितिले बोनस ऐन, २०३० र बोनस नियमावली, २०३९ लाई समसामायीक बनाउन विस्तृत प्रतिवेदन तयार गरी नेपाल सरकार समक्ष पेश गरेको । साथै मन्त्रपरिषद्बाट बोनस वितरणका स्पष्ट आधारहरू तर्जुमा भएको ।

- ३. मिति २०७२/९/२७ मा काठमाण्डौँ उपत्यकाको सडक विस्तार कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन सम्बन्धीत निकायहरूबीच बैठक बसि आयोजनाको कार्यान्वयनमा समन्वय र सहजीकरण गरिएको । जस अनुसार सडक विस्तारको कार्यले केही गति लिएको ।
- ४. भुक्तम्पबाट प्रभावित प्रशासनिक भवन, संसद भवन, सिंहदरबार मुल भवन, सर्वोच्च अदालत एवं अन्य संरचना पुनःनिर्माण र रेक्ट्रोफिट गर्ने सम्बन्धमा मिति २०७२/१०/१३ मा बैठक बसि सरोकारवाला निकायहरू बीच समन्वय कायम गरिसकेकोमा सिंहदरबार मुल भवनको रेक्ट्रोफिटको कार्य अघि बढेको छ । यसैगरी उक्त कार्यहरू गर्नका लागि शहरी विकास मन्त्रालयबाट कार्ययोजना पेश भएको छ ।
- मिति २०७२।१०।१७ गतेका दिन सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूका प्रमुख सल्लाहकार श्री विष्णु रिमालज्यूको संयोजकत्वमा सिंहदरबार भित्र खानेपानी वितरण, व्यवस्थापन गर्ने विषयमा बसेको बैठकको निर्णयानुसार सिंहदरवार परिसरभित्र खानेपानी वितरण मन्त्रालय, खानेपानी तथा सरसफाई मन्त्रालय, काठमाण्डौँ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडलाई पत्राचार गरी उक्त निर्णय कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था र आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाउन समन्वय गरेकोमा काठमाण्डौँ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडले वोलपत्र आव्हान गरी कन्क्राई/कालिका/गौतम शक्ति जे.भी.सँग संझौता सम्पन्न गरी निर्माण कार्य प्रक्रियामा गएको ।
- विभिन्न नदीहरूमा रहेका तुइनलाई विस्थापित गरी झोलुङ्गे पुल निर्माण गर्ने सम्बन्धमा सरोकारवाला निकायहरूबीच बैठक बसी कार्य प्रक्रिया अगाडी बढाउन निर्देशन भएकोमा हालसम्म ६ वटा तुइनहरूलाई झोलुङ्गे पुलले विस्थापन गरेको, ४१ वटा झोलुङ्गे पुलहरू निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको र ५४ वटा झोलुङ्गे पुलहरूको खरिद सम्बन्धी काम प्रक्रियामा रहेको भन्ने जानकारी स्थानीय पूर्वाधार तथा कृषि सडक विभाग अन्तर्गतको सस्पन्सन वृज डिभिजनबाट प्राप्त भएको ।

- ७. संयुक्त राज्य अमेरिकामा नेपाली तयारी पोशाकलाई प्रदान गरिएको सहूलियतलाई प्रभावकारी उपयोग गर्ने सन्दर्भमा सचिव बैठकबाट भएको निर्णयलाई कार्यान्वयन गर्न मिति २०७२/११/२ र मिति २०७२/११/६ मा अर्थ मन्त्रालय, उद्योग मन्त्रालय, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय र शिक्षा मन्त्रालयका पदाधिकारीहरूसँग छलफल गरी ८ वटा निर्णयहरू भएको छ । सोहि निर्णयहरूलाई कार्यान्वयन गर्ने क्रममा सिमरामा रहेको विशेष आर्थिक क्षेत्रमा तयारी पोशाक प्रोसेसिङ्ग क्षेत्र स्थापना गर्नका लागि उद्योग मन्त्रालयले अर्थ मन्त्रालयबाट सहमित प्राप्त गरी रु १९ करोडको बहुवर्षीय ठेक्का प्रक्रिया आरम्भ गरेको छ ।
- भन्सार विभाग अन्तर्गत संचालित Nepal National Single Window को समन्वयका लागि निर्देशक समितिको गठन गरिएको र सम्बद्ध मन्त्रालयहरूमा सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने कार्य भएको । यसैगरी NNSW को मूल्याङ्कन प्रक्रियामा स्वतन्त्र घरेलु परामर्शदातालाई प्राथमिकता दिन र Vendor Lock एवं Proprietor Lock नछुने व्यवस्था मिलाउन निर्देशन जारी भएको ।
- सूचनाको हक कार्यान्वयनका लागि मिति २०७२।११।२८ गते सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी केन्द्रीय समन्वय इकाइका संयोजक एवं प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिव श्री केदार बहादुर अधिकारीज्यूको अध्यक्षतामा विभिन्न निकायमा सूचना अधिकारीहरूको बैठक वसी सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनको कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धी गरेको निर्णय सबै मन्त्रालय/आयोग/कार्यालयहरूमा पठाइ निर्णय कार्यान्वयनको प्रगति विवरण तयार गरेको ।
- १०. सूचना प्रविधि विकास आयोजनाको समग्र स्थिति पत्र तयार भएको । राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापनको अवरूद्ध कार्यलाई अगाडी बढाउन आवश्यक सहयोगका लागि व्यवस्थापिका संसदको सार्वजनिक लेखा समितिमा अनुरोध गरिएकोमा लेखा समितिबाट सहजीकरण भई ठेक्का सम्झौताको प्रक्रिया अगाडि बढेको ।
- राष्ट्रिय विकास समस्या समाधान समितिको ३५ औं बैठकका निर्णयहरूको कार्यान्वयनका लागि विभिन्न मन्त्रालयलाई परिपत्र गरिएकोमा ११ वटा निकायहरूबाट प्रगती विवरण प्राप्त भएको ।
- मिति २०७२/११/२ र ३ मा राष्ट्रिय गौरवका आयोजना प्रमुखहरू एवं सम्बद्ध मन्त्रालयका योजना महाशाखा प्रमुख बीच अर्न्तकृया तथा छलफल कार्यक्रम सम्पन्न गरी आयोजनाका समस्याहरू समाधान गर्न सहजीकरण एवं समन्वय गरिएको ।
- १३. रु. ५०००।- भन्दा बढीको भुक्तानी गर्दा अनिवार्य PAN नं. राख्ने र सरकारका सबै A/C payee भुक्तानीलाई यस आ.व.०७३।७४ श्रावण १ गतेदेखि e-payment प्रणाली मार्फत भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउने सम्बन्धमा यस कार्यालयका सचिव श्री केदार बहादुर अधिकारीज्यूको अध्यक्षतामा विभिन्न मितिमा वसेको बैठकको निर्णयानुसार रु.

५०००।- भन्दा बढस्को भुक्तानी गर्न PAN नं. राखे व्यवस्था अवलम्बन भउका छन् । विद्युतीय भुक्तानी प्रणाली संचालन सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयका सचिव (राजश्व) को संयोजकत्वमा केन्द्रीय समन्वय समिति गठन भई सो समितिको विभिन्न मितिमा बैठक बसी सबै निकायहरूले कार्यान्वयन समिति गठन गरी सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने, आवश्यक पूर्वाधार तयार गर्ने, नेपाल राष्ट्र बैङ्कले विद्युतीय प्रणाली मार्फत राजस्व भुक्तानी/दाखिला गर्ने व्यवस्था मिलाउने । National payment Gateway को तयारी गर्ने तथा चरणबद्ध रूपमा विभिन्न निकायहरूले कार्यान्वयन गर्दै जाने निर्णय समेत गरेको छ । साथै मिति २०७३।०३।१४ को A/C payee cheque बाट गर्ने भुक्तानीको सीमा र NCHL को क्लियरिङ्ग शुल्का सम्बन्धमा बसेको बैठकको निर्णयानुसार आ.व. ०७३।७४ सुरु हुनु अगाडी को.ले.नि.का.ले निर्माण, मालसामान, सेवा, परामर्श प्राप्त गर्दा दिने भुक्तानी सम्बन्धित पक्षको बैंक खातामा सिधै भुक्तानी गर्नका लागि नेपाल क्लियरिङ्ग हाउस लिमिटेडको NCHL-IPS प्रणाली मार्फत भुक्तानी गर्न शुरु गरेको र परीक्षण कारोवारको लागि महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय र NCHL बीच आवश्यक समन्वय भएको ।

• राष्ट्रिय सूचना प्रविधि परिषद्को गठन :

- ✓ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि सम्बन्धी देहायका विषयहरूमा नेपाल सरकारलाई नीतिगत मार्ग दर्शन र राय सल्लाह दिन तथा यस क्षेत्रका विभिन्न निकायहरू बीच समन्वय समेत गर्नको लागि नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्बाट देहाय बमोजिम राष्ट्रिय सूचना तथा सञ्चार प्रविधि परिषद्को गठन गरिएको छ । साथै परिषद्को सचिवालयको काम प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले गर्ने व्यवस्था भएको छ ।

- (क) प्रधानमन्त्री - अध्यक्ष
- (ख) सूचना तथा सञ्चार मन्त्री/राज्यमन्त्री - सह अध्यक्ष
- (ग) विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री/राज्यमन्त्री - सह अध्यक्ष
- (घ) सदस्य, राष्ट्रिय योजना आयोग (सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्र हेर्ने) - सदस्य
- (ङ) मुख्य सचिव, नेपाल सरकार - सदस्य
- (च) सचिव, अर्थ मन्त्रालय - सदस्य
- (छ) सचिव, गृह मन्त्रालय - सदस्य
- (ज) सचिव, शिक्षा मन्त्रालय - सदस्य
- (झ) सचिव, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय - सदस्य

- (ञ) सचिव, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय - सदस्य
- (ट) सचिव, उद्योग मन्त्रालय - सदस्य
- (ठ) सचिव, सहरी विकास मन्त्रालय - सदस्य
- (ड) अध्यक्ष, नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण - सदस्य
- (ढ) सूचना तथा सञ्चार प्रविधिसँग सम्बन्धित संघ संस्था सम्बद्ध व्यक्तिहरुमध्येबाट नेपाल सरकारले तोकेका २ जना - सदस्य
- (ण) सूचना तथा सञ्चार प्रविधि सम्बन्धी अध्ययन/अध्यापन गराउने विश्वविद्यालय वा प्रतिष्ठानका सम्बन्धित प्राज्ञहरु मध्येबाट नेपाल सरकारले तोकेका २ जना - सदस्य
- (त) सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रका विशेषज्ञहरु मध्येबाट नेपाल सरकारले तोकेका २ जना - सदस्य
- (थ) सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रका काम गर्ने उद्यमी/व्यवसायी मध्येबाट नेपाल सरकारले तोकेका २ जना - सदस्य
- (द) नेपाल उद्योग बाणिज्य महासंघ, सूचना प्रविधि समितिको सभापति - सदस्य
- (ध) सचिव, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालय (सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्र हेर्ने) - सदस्य-सचिव

✓ उल्लेखित परिषद्को कार्यक्षेत्र देहाय बमोजिमको हुनेछ :-

- (क) सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रको व्यवस्था सम्बन्धी ।
- (ख) सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रको नीति तर्जुमा र परिमार्जन सम्बन्धी ।
- (ग) सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा अन्तरनिकाय, निजी क्षेत्र र दातृ निकायहरुको बीचमा समन्वय सम्बन्धी ।
- (घ) सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रको नीति तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन सम्बन्धी ।
- (ड) सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रको अध्ययन, अनुसन्धान तथा विकास सम्बन्धी ।

(च) सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको स्थानीयकरण र स्तरीकरण सम्बन्धी ।

✓ परिषद्मा २३ जना सदस्यहरू रहने व्यवस्था गरिएकोमा १५ जना सदस्यहरू पदेन रहने व्यवस्था छ भने ८ जना सदस्यहरू नेपाल सरकारबाट तोक्नुपर्ने व्यवस्था छ । सोही व्यवस्था अनुसार नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७३।०२।०७ को निर्णयानुसार ८ जना सदस्यहरूको मनोनयन गरी परिषद्लाई पूर्णता दिने कार्य भएको छ । उक्त परिषद्को गठनबाट सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रको विकास र विस्तारमा अन्तरनिकाय समन्वयलाई प्रभावकारी बनाई राष्ट्रिय सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२ का उद्देश्यहरूलाई हासिल गर्न सघाउपुन्याउन अपेक्षा गरिएको छ ।

• लगानी बोर्डका कार्यकारी प्रमुखको नियुक्ति :

✓ लगानी बोर्ड कार्यकारी प्रमुख रिक्त पदमा नियुक्तिको लागि लगानी बोर्ड ऐन २०६८ को दफा १३ को उपदफा ४ बमोजिम बोर्ड समक्ष सिफारिस गर्न एक छनौट समिति गठन गर्न सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट मिति २०७३।१।६ मा स्वीकृत प्राप्त भएको । सोही अनुरूप लगानी बोर्ड कार्यकारी प्रमुख पदको नियुक्तिको लागि सिफारिस समितिले प्रतिस्पर्धाको आधारमा तोकीएको कार्यविधि पुरा गरेका तीन जना व्यक्तिको नाम सिफारिस गर्न देहाय बमोजिम छनौट समिति गठन गर्न मं. प. मा प्रस्ताव पेश गर्न स्वीकृति प्राप्त भएको ।

लगानी बोर्ड उपाध्याक्ष माननीय अर्थ मन्त्री श्री बिष्णु प्रसाद पौडेल	- संयोजक
राष्ट्रिय योजना आयोगका उपाध्यक्ष डा युवराज खतिवडा	- सदस्य
नेपाल सरकारका पूर्व सचिव श्री केशव भट्टराई	- सदस्य

✓ नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७३।१।७ को निर्णय अनुसार लगानी बोर्ड प्रमुख कार्यकारी अधिकृत नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्न तीन सदस्यीय छनौट समिति गठन गर्ने निर्णय भएको ।

✓ नेपाल सरकार मं. प. को मिति २०७३।१।७ को निर्णय बमोजिम लगानी बोर्डमा कार्यकारी प्रमुखको नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्न छनौट समितिको पहिलो बैठक मिति २०७३।१।९ गते माननीय अर्थ मन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा बसी लगानी बोर्ड

ऐन २०६८ को दफा १३ तथा लगानी बोर्ड नियमावली २०६९ को नियम ३१ को उपनियम १ बमोजिम राष्ट्रिय स्तरका तीन वटा दैनिक पत्रिकामा १५ दिनको म्याद दिई सूचना प्रकाशित गर्ने निर्णय गरेको।

- ✓ छनौट समितिले २०७३।१।२८ र २०७३।१।३० गते बैठक बसी प्राप्त दरखास्त उपर लगानी बोर्ड ऐनको दफा १३ र नियमावली २०६९ को नियम ३१ को उपनियम ३ र ४ अनुसार मध्यम तथा माथिल्लो तहको व्यवस्थापनमा १० वर्षको काम गरेको अनुभव र उच्चस्तरको दक्षता भएको आधारमा पेश हुन आएका निवेदक एवं प्रस्तावकहरू मध्ये देहायका चार जनलाई मिति २०७३।२।४ गते रणनीतिगत छलफल र अन्तर्वार्ता गर्ने गरी सूचीकृत गरेको।
- ✓ छनौट समितिले मिति २०७३।२।४ गते व्यवसायिक कार्यक्रम योजना र कार्ययोजना समेतका आधारमा बोर्डको नियमावलीको नियम ३१ बमोजिम रणनीतिगत छलफल र अन्तर्वार्ता सम्पन्न गरेको।
- ✓ छनौट समितिको मिति २०७३।२।३१ गते बसेको बैठकले मिति २०७३।२।४ गते सम्पन्न गरेको रणनीतिगत छलफल र अन्तर्वार्ताको समयमा लगानी बोर्ड नियमावली २०६९ को नियम ३१ को उपनियम १० को आधारमा उम्मेदवारको योग्यता तथा अनुभव प्रस्तावित व्यवसायिक कार्यक्रम योजना र कार्ययोजनाको प्रारूप रणनीतिगत छलफल तथा अन्तर्वार्ता दुवै र उम्मेदवारको नैतिकता समाजमा कायम रहेको प्रतिष्ठा तथा व्यक्तित्वका आधारबाट समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूले गरेको मूल्यांकन आधारमा बढी अंक प्राप्त गर्ने देहायका ३ तीन जना मध्येबाट लगानी बोर्ड ऐन २०६८ को दफा १३ को उपदफा ४ को प्रयोजनाका लागि लगानी बोर्डको कार्यकारी प्रमुख पदमा नियुक्ति गर्न सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको।

सिफारिस उम्मेदवार

श्री महा प्रसाद अधिकारी सिमपानी १ खोटाङ

श्री राधेस पन्त काठमाडौं महानगरपालिका वडा नै ३२ बाँसवारी

डा सरोज कोइराला लाहन सिराहा

- ✓ लगानी बोर्डको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत नियुक्ति गर्ने सम्बन्धमा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदले लगानी बोर्ड ऐन २०६८ को दफा १३ को उपदफा ५ बमोजिम

सिफारिस भएका व्यक्तिहरू मध्येबाट एक जनालाई कार्य सम्पादन सम्झौता गर्ने गरी श्री महाप्रसाद अधिकारी, सिमपानी १, खोटाङलाई लगानी बोर्डको कार्यकारी प्रमुखमा ४ चार वर्षको लागि नियुक्ति गर्ने गरी मन्त्रिपरिषद्बाट मिति २०७३।३।९ मा निर्णय भएको ।

- सूचना प्रविधि विकासका सन्दर्भमा निकायगत रूपमा विद्यमान अवस्थाको समीक्षा गरी भावी रणनीतिहरूको पहिचान गर्ने , छनौट गरिएका नेपाल सरकारका निकायहरूको अनुभवहरू साटासाट गरी सूचना प्रविधिको विकासमा एकिकृत सोचको विकास गर्ने, ICT Policy 2015 को उद्देश्य बमोजिम ICT Development Index र E-Government Ranking मा नेपालको अवस्था सुधार गर्न सुधारका आवश्यक क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने, Single Portal System को स्थापना सम्बन्धमा भएका प्रयास, यसका व्यवधान र भावी कार्यक्रमहरूको पहिचान गर्ने उद्देश्य लिएर मिति २०७३ आषाढ १६ र १७ गते सूचना प्रविधि सम्बन्धी राष्ट्रिय गोष्ठीको आयोजना गरिएको । उक्त गोष्ठीको प्रमुख आतिथ्यता सूचना तथा सञ्चार मन्त्री माननीय शेरधन राईले गर्नुभएको थियो । उक्त गोष्ठीमा नेपाल सरकारका विभिन्न २२ वटा निकायहरूले विद्युतिय सुशासन कायम गर्न सूचना प्रविधिको अवस्थाका सम्बन्धमा प्रस्तुतिकरण गरेका थिए । गोष्ठीको दोस्रो दिन ५ वटा उद्देश्यपरक समूहहरू गठन गरी सूचना तथा सञ्चार पूर्वाधार, साईवर सुरक्षा, जनशक्ति व्यवस्थापन, प्रणाली एकीकरण, विद्युतिय भुक्तानी, विद्युतिय सुशासन र सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीतिका सम्बन्धमा भविष्यको रणनीति तर्जुमा गरिएको थियो ।
- सम्माननीय प्रधानमन्त्री के.पी. शर्मा ओलीज्यूबाट राष्ट्रको आर्थिक समृद्धिका लागि विभिन्न समयमा अभिव्यक्त गर्नु भएका महत्वपूर्ण विषयहरूलाई सम्बन्धित निकायहरू मार्फत क्रमशः कार्यान्वयन हुने क्रममा रहेका छन् । यस अवस्थामा प्रत्येक एजेण्डाहरू कार्यान्वयनको कुन अवस्थामा छन् भनि जानकारी प्राप्त गरी आगामी रणनीति तय गर्नका लागि सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट अभिव्यक्त भएका समृद्धिका एजेण्डाहरूको कार्यान्वयन स्थितिको विवरण संकलन गरिएको छ । यस सन्दर्भमा सम्बन्धित निकायहरूको काममा सहजिकरण गरिएको ।
- सूचना तथा सञ्चार प्रविधि आयोजना

✓ सरकारी (गभर्मेन्ट) नेटवर्क र ग्रुपवेयर :

राष्ट्रिय सूचना तथा प्रविधि केन्द्र अन्तर्गत हाल स्थापित GIDC लाई मजबुत र विस्तार गर्न यस सरकारी नेटवर्कको मुख्य उद्देश्य रहेको छ । सूचना प्रविधि विकास आयोजना अन्तर्गत विकास भएका सबै Application हरू यस GIDC मा स्थापना गरिन्छ ।

ग्रुपवेयर अन्तर्गत Video Conference, Central Emailing System र Letter Register/Dispatch (दर्ता चलानी) तथा अन्य रहेको छ । यस कम्पोनेन्ट अन्तर्गत Lot 1,2,3 र 4 गरी ४ वटा 346 Component रहेको छ । 12, Oct 2010, 22 Oct 2010, 11 Nov 2010 र 21 Aug 2011 मा क्रमिक रूपमा चारैवटा Lot को सम्झौतामा हस्ताक्षर भएको थियो । नेशनल Portal, भुमि सुधार विभाग, यातायात विभाग, लोक सेवा आयोगको Application हरू यस GIDC मा Install भई सकेको छ । ग्रुप वेयर अन्तर्गत विभिन्न सरकारी निकायमा Video Conference हरू जडान भइरहेको छ र Central Mailing System को पनि विस्तार गर्ने क्रममा रहेको छ । यस अन्तर्गतका सबै कम्पोनेन्टहरूको काम सम्पन्न भईसकेको छ ।

✓ Government Enterprises Architecture and Nepal e-Government Interoperability Framework and National Portal :

GEA ले e-Gove Application हरू तयार गर्नको लागि मानक दिशानिर्देश प्रदान गर्दछ । यसले सरकारी निकाय बीच सूचनाहरू आदान प्रदान गर्न अर्न्तआवद्धताको कार्य पनि गर्दछ । राष्ट्रिय पोर्टलले नेपाल सरकारका सूचनाहरू प्रदान गर्नुका साथै भविष्यमा सबै सरकारी निकायका e-Services हरू एकद्वार प्रणाली मार्फत सेवाग्राहीहरूलाई सेवा दिने यसको मुल उद्देश्य रहेको छ ।

२३ अप्रिल २०१६ मा अन्तराष्ट्रिय कम्पनी PriceWater Coopera house सँग सम्झौता भएको थियो । GEA अन्तर्गत मानक दिशानिर्देश तयार भइसकेको छ र राष्ट्रिय पोर्टल पनि तयार भई १ डिसेम्बर १३ बाट आधिकारिक रूपमा आरम्भ भएको थियो । GEA सम्बन्धि (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) निर्देशिका २०७१ प्रकाशन भएको छ । GEA सम्बन्धि तयार भएको मानक लागू गरी सूचना प्रविधि आयोजनाका सम्पूर्ण e-Gov Application हरू तयार पारिएको छ । जो कसैलाई पनि GEA तथा NeGIF को सम्पूर्ण

प्रतिवेदन आवश्यक पर्दछ, त्यससँग सम्बन्धित व्यक्तिसँग संस्थाले NITC को Site मा गएर डाउनलोड गर्न सकिन्छ ।

✓ राष्ट्रिय परिचय पत्र :

यस आयोजना अन्तर्गत राष्ट्रिय परिचय पत्रको लागि डाटाबेस तयार गरिन्छ र सो डाटाबेसको आधारमा NID Smart Card वितरण गरिन्छ । राष्ट्रिय परिचय पत्रको पुन बोलपत्र 1 June 15 मा भएको थियो । ६ वटा बोलपत्र दाताहरूले प्रस्ताव पेश गरेको थियो । यसको प्राविधिक मुल्यांकनको 'No Objection' २८ डिसेम्बरमा एशियाली विकास बैंकबाट प्राप्त भएको थियो । त्यसैगरी ३० मे २०१६ मा आर्थिक मुल्यांकनको पनि 'No Objection' प्राप्त भएको छ । लगत्तै M/S MorPhO सबैभन्दा बढि अंक प्राप्त गर्ने कम्पनीलाई १२ जुनमा आशय पत्र पठाएको छ । सो कम्पनीसँग श्रावणको पहिलो हप्तामा सम्झौता हुने अनुमान गरिएको छ । NID पुनसञ्चालन हुने निश्चितता भए सँगै एशियाली विकास बैंकले आयोजनाको अवधि ३१ मार्च २०१८ सम्म थप गरेको छ ।

✓ लोक सेवा आयोगको e-Gov Application :

यस Application ले लोक सेवा आयोगबाट हुने पदपूर्तिका लागि सुचना प्रकाश गर्ने तथा परिक्षा लिने र सो को नतिजा समेत प्रकाश गर्ने कार्य गर्दछ । यस घटक अन्तर्गत लोक सेवा आयोगका अरू कार्यालयहरूमा पनि हार्डवेयर तथा नेटवर्क जडान गर्ने कार्य रहेको छ । Infinite Computer Solution Pvt. Ltd. सँग १२ फ्रेब्रुअरी २०१३ मा यसको सम्झौता भएको थियो । सबै कार्यालयहरूमा हार्डवेयर तथा नेटवर्क जडान भइसकेको छ । लोक सेवा आयोगको Application तयार भई ८ अप्रिलमा नासु सरहको पदपूर्तीको लागि External Portal आधिकारीक रूपमा थालनी भएको थियो । हाल यस Application सँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कार्यहरू सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको छ ।

✓ भूमिसुधार व्यवस्थापनको लागि e-Government :

यस सफ्टवेयरले मालपोत कार्यालयका भूमि सम्बन्धि रेकर्डहरूको भण्डारण गर्ने र व्यवस्थापन गर्ने कार्य गर्दछ । यसले भविष्यमा LIN (Land Identification Network)

नम्बर प्रदान गर्दछ जसबाट एकै व्यक्ति तथा संस्थाको सम्पूर्ण जग्गाको रेकर्ड हेर्न एउटै LIN नम्बरबाट सकिन्छ ।

अन्तराष्ट्रिय परामर्शदाता RMSI Pvt. Ltd सँग सन् २०१३ अप्रिल मा सम्झौता भएको थियो । १४ वटै आयोजनाको कार्यालयहरूमा हार्डवेयर तथा नेटवर्क जडान भईसकेको छ । यसको सफ्टवेयर पनि GIDC मा Install भईसकेको छ । सन् २०१५ अगष्ट १० मा आधिकारीक रूपमा कलकी मालपोत कार्यालयबाट यस सफ्टवेयरको आरम्भ भएको छ । हाल नौ वटा कार्यालयहरूमा यो प्रणाली संचालन भएको छ । आयोजनाको काम विविध कारणले ढिलाई भएकोमा नौ महिनाको म्याद थपको लागि एशियाली विकास बैंकमा अनुरोध गरिएको छ ।

✓ इलेक्ट्रोनिक ड्राईभिङ लाईसेन्स र सवारी दर्ता :

यस Application ले सवारी चालक अनुमति पत्र र सवारी धनि दर्ताको डाटा बेस तयार पारि कम्प्युटारिकृत गर्दछ । हाल यस आयोजना अन्तर्गत नमुना स्वरूप एक लाख ६० हजार सवारी चालक अनुमती पत्रलाई Smart Card मा वितरण गरिन्छ ।

सन् २०१३ अक्टोबर ४ मा मद्रास सेक्युरिटी प्रिन्टरसँग सम्झौता भएको थियो । १८ वटै आयोजनाको कार्यालयहरूमा हार्डवेयर तथा नेटवर्क जडान भईसकेको छ । ड्राईभिङ लाईसेन्सको सफ्टवेयर तयार गरी सन् २०१५, ३० नोभेम्बर बाट वाग्मती कार्यालयबाट आधिकारीक रूपमा आरम्भ भएको छ । हालसम्ममा ४५,०००, Smart Card वितरण भएको छ र १०००० कार्ड लाममा छन् । सवारी धनी दर्ताको सफ्टवेयर तयारीको क्रममा रहेको र विविध कारणले समयवधि भित्र आयोजनाको काम सम्पन्न हुन नसकेकोले ६ महिनाको म्याद थपको लागि एशियाली विकास बैंकमा अनुरोध पत्र पठाएको छ ।

✓ e-government को लागि मानव स्रोत विकास :

यस आयोजनाले सूचना प्रविधि सम्बन्धि जागरूक गराउने, पाठ्यक्रम तयार पार्ने, e-Government सँग सम्बन्धित विभिन्न विषयमा सरकारी तालिम केन्द्र मार्फत तालिम प्रदान गर्ने र तालिम केन्द्रहरूको लाब्रोटारीलाई सुदृढीकरण एवं विस्तार गर्ने कार्यक्रम रहेको

छ । विभिन्न काल खण्डमा TNA (Training Need Assumed) गरी सो को प्रतिवेदन पश्चात पाठ्यक्रम तयार पारी १३ वटा सरकारी तालिम केन्द्रबाट सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित विभिन्न तालिम प्रदान गरेको छ । हालसम्ममा ११३ वटा तालिम सम्पन्न भएको छ जसमा पुरुषतर्फ ३,८२१ र महिला तर्फ ४३६ जनाले तालिम प्राप्त गरिसकेको छ । एशियाली विकास बैंकको आयोजना Output सूचक अनुसार १० प्रतिशत महिला सहभागी हुनु पर्नेमा हालसम्म ११.४ प्रतिशत महिलाले तालिम प्राप्त गरिसकेको छ । १३ वटै तालिम केन्द्रहरूमा हार्डवेयर तथा नेटवर्क जडान भई सम्पूर्ण कार्यहरू समापन भैसकेको छ ।

- आर्थिक वर्ष २०६८/६९ देखि शुरु गरिएको काठमाण्डौं उपत्यका सडक विस्तार कार्यक्रम अन्तर्गत काठमाडौं उपत्यका सडक विस्तार आयोजना अन्तर्गत २४ वटा सडक खण्ड डिभिजन सडक कार्यालय, काठमाण्डौं अन्तर्गत ५४ वटा सडक खण्ड डिभिजन सडक कार्यालय, ललितपुर अन्तर्गत २८ वटा सडक खण्ड, डिभिजन सडक कार्यालय, भक्तपुर अन्तर्गत ११ वटा सडक खण्ड गरी जम्मा ११७ वटा सडक खण्डको कुल १६५.९७६ कि.मि. लक्ष्य रहेकोमा हालसम्मको प्रगति निम्नानुसार रहेको छ :

सि. नं.	कार्यालयको नाम	हालसम्म जम्मा प्रस्तावित लक्ष्य (कि.मि)	शुरुदेखि हालसम्म सम्पन्न कालोपत्रे (कि.मि.)	थप २०७२/७३ को कालोपत्रे लक्ष्य (कि.मी.)	थप २०७२/७३ को कालोपत्रे सम्पन्न (कि.मी.)	२०७१/७२ को प्रगति कालोपत्रे सम्पन्न (कि.मि.)
१	काठमाडौं उपत्यका सडक विस्तार आयोजना	९११४४	३९१७०	१११८९	९१८८	२९१८२
२	डिभिजन सडक कार्यालय काठमाडौं १, मिनभवन	७८१८६	३२१२३	२०१७	८१६८	२३१५५
३	डिभिजन सडक कार्यालय काठमाडौं २, टेकु	४५१०५	७७५	३१५०	३११०	४१६५
४	डिभिजन सडक कार्यालय, ललितपुर	३६१५०	१९१९३	६१५२	४३३०	१५१६३

५	डिभिजन सडक कार्यालय, भक्तपुर	२७०६	५१६६	७०७	०१९७	४१६९
	जम्मा	२७८१९१	१०५१२७	४९११५	२६१९३	७८१३४

- मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७२।०८।१७ को निर्णय अनुसार गल्छी-त्रिशुली-वेत्रावती-मैलुङ्ग-स्याप्रवेशी-रसुवागढी सडकलाई राष्ट्रिय गौरवको आयोजनाको रूपमा तोकी उक्त सडकको वेत्रावती-मैलुङ्ग-स्याफ्रुवेशी सडकलाई सडक विभागको कार्यक्षेत्रमा ल्याउने सन्दर्भमा रक्षा मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नुवाकोट, डिभिजन सडक कार्यालय नुवाकोट, सडक विभाग ववरमहललाई पत्राचार गरी मन्त्रिपरिषद्को उक्त निर्णय कार्यान्वयनका लागि ट्रयाक खोल्ने तथा सडक स्तरोन्नती कार्य नेपाली सेनाद्वारा गर्ने, सम्बन्धित मन्त्रालयले EIA/IEE गर्ने, राजमार्गको रेखाङ्कनमा पर्ने रुख जडान गर्ने, मुआव्जा व्यवस्थापन गर्ने, आवश्यक वजेटको व्यवस्था गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक समन्वय गरेको ।
- भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्यालयहरूले दोहोरो र बढी भुक्तानी गरेको रकमका विषयमा भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय र महालेखा नियन्त्रक कार्यालयलाई पत्राचार गरिएकोमा दोहोरो र बढी भुक्तानी गरेको रकम रु २,११,००,०००।- मा सोको व्याज समेत गरी जम्मा रु. २,१८,१६७१४।४५ असूल गरी बैंक दाखिला गरेको विवरण र दोहोरो र बढी भुक्तानी गर्ने पदाधिकारीहरूको नाम नामेसी विवरण समेत प्राप्त हुन आएको र कसरी यस्तो भएको भन्ने यथार्थ प्रतिवेदन पेश गर्न भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयबाट छानविन भईरहेको ।
- विभिन्न सार्वजनिक संस्थान एवं संगठित संस्थाहरूले आफूसँग सम्बन्धित ऐन, नियम, विनियम र सेवा सुविधा सम्बन्धी भएका निर्णयहरूलाई आफ्नो Website मा अद्यावधिक गरी सार्वजनिक गर्नुपर्नेमा नगरी गोप्य राखेको भन्ने जन गुनासोका सम्बन्धमा त्यस्ता निर्णयहरूलाई Website मा स्वस्फूर्त सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउन मिति २०७२।१२।१८ को नेपाल सरकार मुख्यसचिवस्तरको निर्णयानुसार सबै मन्त्रालयहरूलाई पत्राचार गरिएकोमा विभिन्न मन्त्रालयहरूले website अद्यावधिक गर्ने गराउने व्यवस्था गरेको जानकारी समेत प्राप्त हुन आएको ।

- मिति २०७२।१२।०५ गते प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिव श्री केदार बहादुर अधिकारीज्यूको अध्यक्षतामा काठमाण्डौँ उपत्यकाको सार्वजनिक यातायातलाई व्यवस्थित गर्ने विषयमा सम्बद्ध पक्षहरूबीच छलफल गर्न बैठक बसी सार्वजनिक यातायातको व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन आगामी दिनमा गर्नुपर्ने नीतिगत, कानुनी, कार्यक्रमगत र व्यवहारगत सुधारका क्रियाकलापहरू र लेनको अनुशासन समेतका सम्बन्धमा गरेका निर्णय कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकायहरूमा पठाइएको । जस अनुसार लेन अनुशासन पालना गर्ने गराउने ट्राफिक प्रहरीको उद्देश्यमा प्रोत्साहन भई उत्साहप्रद नतिजाहरू देखा परेको ।
- सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको सम्बोधनलाई उजागर गर्न आ.व. २०५४।५५ देखि बन्द रहेको टेकु पचलीमा रहेको ग्याँस वेललाई पुनः संचालन गर्न विभिन्न चरणमा कोशिश भएता पनि वेल Damage भएको र नयाँ ग्याँस वेलले ड्रिल गर्नुपर्ने देखिएकोले खानी तथा भूगर्भ विभागले इमाडोलमा नयाँ ग्याँस वेलको Model Gas Plant तयार गर्न खानी तथा भूगर्भ विभाग लगायत पुल्चोक क्याम्पस, थापाथली क्याम्पस र नाष्ट सम्मिलित टोली गठन गरेको । काठमाण्डौँ उपत्यकामा ग्याँसको मात्राको विस्तृत अध्ययनको लागि JICA सँग प्राविधिक परामर्श र सहयोगको लागि पत्राचार गरेको । आ.व. ०७३।७४ को बजेटमा एउटा ग्याँस वेल ड्रिल गर्न बजेटको व्यवस्था समेत भएको । साथै Natural Gas Resources in Kathmandu Valley को Report-१ र Report on Rehabilitation of Existing old gas well in Teku Pachali रिपोर्ट-१ समेत प्राप्त भएको ।
- धरहरा पुनःनिर्माण सम्बन्धमा Drawing/Design/Cost Estimate का लागि परामर्शदाता CAGE Consult/MRB Associates JV सँग २ महिनाभित्र कार्य सम्पन्न गर्ने गरी मिति २०७२।०२।२६ मा सम्झौता सम्पन्न भएको र रानीपोखरीको पुनःनिर्माणको लागि Drawing तयार भइ का.म.न.पा. मा पठाइ सकेको भन्ने प्रगति पुरातत्व विभागबाट प्राप्त भएको ।
- सागर प्रसाद तिमिल्सिना, पूर्व श्री ५ महाराजाधिराजका स्वकीय सचिवले संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयका सचिवज्यूलाई सम्बोधन गरी दिनु भएको निवेदन अनुसार नारायणहिटी दरवारभित्र रहेको महेन्द्र मन्जिल तथा परिसरमा रहेको भवनहरूको विद्युत महशुल भुक्तानीमा नारायणहिटी, दरवार संग्रहालयसँग पत्राचार गर्दा संग्रहालयको दायित्व भित्र नपर्ने भनी लेखी आएकोले द्विविधा उत्पन्न भएको भन्ने दर्शाई संस्कृति, पर्यटन

तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयले निर्देशन माग गरेकोमा यस कार्यालय (सचिवस्तर) बाट मिति २०७२।१०।१८ को निर्णयानुसार पूर्व श्री ५ मुमा बडामहारानीलाई बस्ने सुविधा नारायणहिटी दरवार भित्र रहेको महेन्द्र मन्जिलमा नेपाल सरकारबाटै उपलब्ध गराइएको हो । तसर्थ नारायणहिटी दरवार क्षेत्र भित्रको महेन्द्र मन्जिल तथा परिसरमा रहेका भवनहरूको विद्युत तथा पानीको भुक्तानी चालु आ.व. को लागि विल बमोजिम रकम सम्बन्धित संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय मार्फत अर्थ मन्त्रालयबाट थप बजेट माग गरी भुक्तानी दिने र आगामी आ.व.देखि नारायणहिटी संग्रहालय परिसर भित्रका भवनहरूको विद्युत, पानी लगायतको भुक्तानीको लागि नारायणहिटी दरवार संग्रहालयको नियमित बजेटमा विनियोजन गरी व्यवस्थापन गर्न निर्देशन पठाएको ।

१३. आर्थिक नीति बिश्लेषण शाखा

- आर्थिक वर्ष सन् २००२।०३ देखि सन् २०१४।१५ सम्मको प्रमुख आर्थिक गतिविधि सूचक तयार गरी आम सर्वसाधारणको जानकारीको लागि Flash print मार्फत जानकारी गराउनुका साथै सम्बद्ध निकायहरूमा पठाइएको छ ।
- नेपाल सरकारका सबै मन्त्रालयको कार्यक्रम तथा अख्तियारी मातहत निकायमा निर्दिष्ट समयमा पठाए/नपठाएको सम्बन्धमा अनुगमन गरिएको छ । यसरी अनुगमन गरिएका २६ वटा मन्त्रालयहरूका जम्मा ६४४ वटा कार्यक्रम रहेको मध्ये ५४५ वटा कार्यक्रमहरूको मात्र पूर्ण रूपमा अख्तियारी पठाइएको देखियो । साथै बाँकी ९९ वटा कार्यक्रमहरूको अख्तियारी नदिएको पाइयो ।
- नेपाल सरकारबाट जारी भई विभिन्न निकायहरू मार्फत कार्यान्वयन भइरहेका राष्ट्रिय नीतिहरूको Soft copy र Hard copy सङ्कलन गरी उक्त नीतिहरूलाई सर्वसाधारणको पहुँचमा पुऱ्याउन जारी भएका नीतिहरूमध्ये ८१ वटा नीतिहरू प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको Website (www.opmcm.gov.np) मा राखे व्यवस्था मिलाइएको छ ।
- तत्काल सुधार कार्ययोजना, २०७२ बमोजिम शाखासँग प्रत्यक्षतः सम्बन्धी बुँदा नं. ३.६ "देशको अर्थतन्त्र वैदेशिक सहायता वैदेशिक रोजगार तथा राष्ट्रिय पूर्वाधार विकाससँग सम्बन्धित नीतिहरूको अनुगमन समिक्षा गरी सुधारका लागि सुझाव पेश गर्ने" बमोजिमको कार्यसम्पादन गरिएको छ ।

- कुलेखानी जलविद्युत आयोजना, विराटनगर सुख्खा बन्दरगाह, रानी इटहरी धरान सडक, चक्रपथ विस्तार आयोजना, त्रिपुरेश्वर-कलंकी, नागढुङ्गा सडकको स्थलगत अनुगमन गरिएको छ । यसरी अनुगमन गर्दा विराटनगर सुख्खा बन्दरगाहमा देखिएका समस्याहरू मध्ये बन्दरगाह क्षेत्रमा साँघुरो यार्ड र सवारी चापलाई व्यवस्थित गर्न सँगै रहेको विराटनगर जुटको जग्गा उपयोग गर्नुपर्ने, एल.सी. क्लियरेन्स गर्न थप १५ दिन (विशेष परिस्थिति भएकोले) उपलब्ध गराउन उपयुक्त हुने, क्वारेन्टाइनमा देखिएको समस्या समाधान गर्न कृषि विकास मन्त्रालयले ध्यान दिनुपर्ने सिफारिश दिइयो । चक्रपथ विस्तार आयोजनालाई समयमै सम्पन्न गर्न सम्बद्ध निकायहरूसँग समन्वय गरी Operation Calendar बनाई विस्तार कार्यलाई प्रभावकारी ढङ्गले सम्पादन गर्नुपर्ने । रानी-इटहरी-धरान सडक आयोजनाको स्थलगत अनुगमन गरी आयोजनाको वित्तीय र भौतिक प्रगति सन्तोषजनक नरहेको हुँदा सम्बद्ध निकायसँग आयोजनाले प्रभावकारी समन्वय गरी कार्य गर्न तथा बजेट अभाव हुन नदिने गरी बजेट विनियोजन गर्नुपर्ने । साथै त्रिपुरेश्वर-कलंकी-नागढुङ्गा सडक विस्तार कार्यमा प्रत्यक्षतः संलग्न निकायहरू बीच उचित र प्रभावकारी समन्वय गरी तदारुकताका साथ विस्तार कार्य अगाडी बढाउने गरि प्रतिवेदन पेश गरिएको छ ।
- उर्जा मन्त्रालय, उद्योग मन्त्रालय र सडक विभागबाट भएको पुँजीगत खर्चको अनुगमन गर्दा उर्जा मन्त्रालय अन्तर्गतका आयोजनाहरूको पुँजीगत खर्चको अवस्था सन्तोषजनक नदेखिएको हुँदा आयोजना Specific समस्या पहिचान गरी पुँजीगत खर्च वृद्धि गर्न निर्देशन दिइयो । उद्योग मन्त्रालय अन्तर्गत रहेका २३ वटा कार्यक्रमको प्रथम चौमासिक अविधसम्म जम्मा १.५१% वित्तीय प्रगति रहेको पाइएको हुँदा कार्यक्रमहरूमा गुणस्तर नियन्त्रण गरी समयमै सम्पन्न गर्न, कार्यक्रमहरू आर्थिक वर्षको अन्त्यमा हतार हतार खर्च गर्ने परिपाटी अन्त्य गर्न निर्देशन दिइएको साथै सडक विभागको पुँजीगत खर्च अध्ययन गर्दा विभागबाट मातहत निकायमा अख्तियारी ढिला दिइएको तथा ६९ वटा कार्यक्रमहरू मध्ये ७ वटा कार्यक्रमहरूको मात्र अनुगमन भएको पाइयो । यसर्थ कानूनमा तोकिएको अवधिभित्रै अख्तियारी तथा कार्यक्रम पठाउन तथा अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाई आयोजनाहरू समयमै सम्पन्न हुने वातावरण तयार गर्न निर्देशन दिइयो ।

- सिंहदरवारबाट सरसफाई, हरियाली प्रवर्द्धन तथा बगैँचा व्यवस्थापन अभियान अन्तर्गत रक्षा मन्त्रालय र नेपाल टेलिभिजनमा भई रहेका सरसफाई कार्य तथा हरियाली प्रवर्द्धन गर्न अवलम्बन गरिएका कामहरूको स्थलगत अवलोकन गरी सुधारका लागि पुराना कागजपत्र धुल्याउने, फर्निचरको मर्मत जस्ता काम गर्न रक्षा मन्त्रालयलाई सुझाव दिइएको साथै रक्षा मन्त्रालयमा सरसफाईको कार्य राम्रो रहेको हुँदा त्यसलाई कायम गर्नुपर्ने, नेपाल टेलिभिजनमा रहेका पुराना सवारी साधन जेनेरेटरहरू लीलाम गर्नुपर्ने, कुहिने र नकुहिने फोहर Segregate गर्ने व्यवस्था मिलाउनका साथै यो अभियानलाई आम कर्मचारीहरूलाई जानकारी गराउन डकुमेन्ट्री तयार गरी प्रशासन गर्न सुझाव दिइएको छ ।
- महालेखा परीक्षकको कार्यालयले आ.व. २०७०।७१ को ५२ औँ प्रतिवेदनमा औँल्याइएका जमानत ऋण, भैपरी खर्च, राजस्व छुट, निजीकरण, कानून पालना, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, भेरिएशन, सीमित प्रतिस्पर्धा, परियोजना विकास संझौता, स्वीकृत वेगको खर्च, वैदेशिक सहायताको लेखा परीक्षण समेत गरी जम्मा १० वटा क्षेत्रका नीतिगत बेरुजुहरूको विवरण संलग्न गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।
- आर्थिक वर्ष २०७२।७३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र वार्षिक बजेटमा कानून निर्माण गर्नुपर्ने भनी उल्लेख भएका विषयहरूका सम्बन्धमा सम्बद्ध निकायहरूबाट समय/समयमा सूचना सङ्कलन गरी विवरण अद्यावधिक गरिएको छ । विभिन्न निकायबाट कानूनहरू नयाँ निर्माण गर्ने, संशोधन, परिमार्जन गर्ने भनी उल्लेख भएका करीव ४३ वटा कानूनहरू मध्ये कतिपय मस्यौदा तयारीको चरणमा रहेका, सहमति माग गरिएका, कुनै प्रक्रिया नै शुरू नगरिएको आदि अवस्थामा रहेका छन् भने विभिन्न ९ वटा कानूनको अवस्था निम्नानुसार छ ।

– सम्बद्ध निकायबाट सहमति लिई सैद्धान्तिक स्वीकृतिको लागि पेश भएको संख्या	१
– मन्त्रपरिषद्बाट सैद्धान्तिक स्वीकृत भएको संख्या	३
– व्यवस्थापिका संसदबाट पारित भएका	२

- श्रीमान् मुख्य सचिवज्यूको अध्यक्षतामा बस्ने सचिव बैठकको निर्णय बमोजिम गठन भएका र आर्थिक पूर्वाधार महाशाखाका सचिवज्यूले संयोजन/अध्यक्षता गर्ने समितिहरू मध्ये पेशकी बेरुजूका समस्या पहिचान गरी समाधानका लागि सुझाव दिन गठित समितिको लागि आवश्यक सूचना सङ्कलन, बैठक व्यवस्थापन र प्रतिवेदन लेखन समेत गरी पेश भएको छ ।
- साथै विभिन्न मन्त्रालय तथा निकायहरूमा हुने राजनैतिक नियुक्तीलाई व्यवस्थित गर्ने र व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धि गर्ने सम्बन्धमा विद्यमान व्यवस्थाको पुनरावलोकन गर्न प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिव केदार बहादुर अधिकारीज्यूको संयोजकत्वमा गठित समितिको लागि आवश्यक सूचना सङ्कलन, सूचना तथा बैठक व्यवस्थापन गरी प्रारम्भिक मस्यौदा तयार गर्ने कार्य गरिएको छ ।

१४. सामाजिक विकास शाखा

- जातिय भेदभाव तथा छुवाछुत अन्त्य तथा दलितहरूको अधिकार प्रवर्द्धन संयन्त्र, २०६८ र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरविरुद्ध हुने भेदभाव अन्त्य र उनीहरूको उत्थान, विकास र अधिकारको प्रवर्द्धन संयन्त्र, २०६८ को सल्लाहकार एवं केन्द्रिय निर्देशक समितिको मिति ०७२/४/१२ मा संयुक्त बैठक आयोजना गरी भएका निर्णयहरू प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित पदाधिकारी र सम्बन्धित निकायमा पठाईएको ।
- मिति ०७२/५/२७ मा मुख्यसचिवज्यूको अध्यक्षतामा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको बैठकको आयोजना गरी फेवाताल र रुपातालको अतिक्रमण नियन्त्रण, प्रदुषण न्युनीकरण, संरक्षण र विकासका लागि वन तथा भूसंरक्षण मन्त्रालय, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन गरिएको ।
- नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिने गरिने औषधोपचार र अन्य आर्थिक सहायता सम्बन्धमा व्यवस्थापिका संसद, अर्थ समितिको निर्देशन अनुरूप कार्यविधि तयार गरी अर्थ समितिमा पठाईएको ।

- आपूर्ति व्यवस्थामा देखापरेको असहज परिस्थितिका कारण मुलुकको अर्थतन्त्र लगायत विभिन्न क्षेत्रमा परेको असर र पर्न सक्ने प्रभावको बारेमा सबै निकायहरूबाट विवरण माग गरी एकीकृत विवरण तयार गरिएको ।
- भविष्यमा इन्धन र उर्जाको कारणले यस प्रकारको परिस्थिति सिर्जना हुन सक्ने सम्भावनालाई दृष्टिगत गरी प्रत्येक क्षेत्रगत मन्त्रालयहरूले वस्तु र सेवाको सहज आपूर्ति व्यवस्थाका लागि आवश्यक पर्ने भण्डारण क्षमता वृद्धि, पूर्वाधार विकास लगायतका विषयमा मन्त्रालयहरूले दिगो र दीर्घकालीन रणनीतिक योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन पत्राचार गरिएको ।
- चिकित्सा शिक्षा सम्बन्धी नीति तर्जुमा उच्चस्तरीय कार्यदलको प्रतिवेदन २०७२ सम्बन्धमा नेपाल सरकार मन्त्रपरिषद् सामाजिक समितिबाट भएका निर्णयहरू कार्यान्वयनको अनुगमन गरिएको ।
- मिति ०७२/१०/६ मा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको बैठकको आयोजना गरी शैक्षिक सत्र २०७३ शुरु हुनु अगावै प्रत्येक विद्यार्थीहरूको हातमा पाठ्यपुस्तक पुऱ्याउने सुनिश्चितताका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउन शिक्षा मन्त्रालयलाई निर्देशन गरिएको
- मिति ०७२/१०/२८ मा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसंग बैठकको आयोजना गरी वातावरणीय प्रदुषण र हानिकारक रसायन सुरक्षा सम्बन्धमा हालसम्म जारी भएका मापदण्डको प्रभावकारी कार्यान्वयनको व्यवस्था गर्न जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालयलाई, आयातमा लागु हुने मापदण्डलाई भन्सार बिन्दूहरूमा प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न अर्थ मन्त्रालयलाई साथै मापदण्ड विपरितका सामग्रीहरूको विक्रीवितरण हुन नदिन बजार अनुगमनमा प्रभावकारीता ल्याउन आपूर्ति मन्त्रालयलाई निर्देशन गरिएको ।
- मिति २०७२।१०।१२मा सरोकारवाला मन्त्रालयहरूसंग बैठकको आयोजना गरी शिक्षाको लागि खाद्य परियोजना र समाजकल्याण परिषद्तर्फको स्थायी कर्मचारीहरूको बढुवा व्यवस्थापन गर्न संबद्ध मन्त्रालयहरूलाई निर्देशन गरिएको ।
- मिति २०७२।१२।२२ मा सामाजिक क्षेत्र संबद्ध मन्त्रालयका प्रतिनिधीहरूसंग बैठक बसी नीति तथा कार्यक्रमको समिक्षा गरी बाँकी कार्यक्रम तदारुकताकासाथ सम्पन्न गर्ने तथा अन्तरनिकायगत समन्वय गर्नु पर्ने भएमा यस कार्यलयलाई जानकारी गराउन निर्देशन गरिएको

- मिति २०७३।२।९ मा शिक्षा मन्त्रालय र अन्तरनिकायहरूसंग बैठक बसी चालु शैक्षिक सत्रका लागि आवश्यक पाठ्यपुस्तक २०७३ जेठ २० सम्ममा सबै जिल्लामा पुऱ्याउने र आगामी शैक्षिक सत्रका लागि पाठ्यपुस्तक छापने कार्ययोजना २०७३ जेठ मसान्तसम्म पेश गर्न शिक्षा मन्त्रालयलाई निर्देशन गरिएको ।
- मिति २०७३।३।२१ मा नेपाल सरकारका मुख्य सचिवज्यूको अध्यक्षतामा संगीत रोयल्टी विषयक बैठक बसी यस सम्बन्धि समस्या समाधान गर्न सुझाव दिन एक कार्यदल गठन भई कार्य गरिरहेको ।
- शाखाको स्विकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार फागुन महिनामा तनहुँ जिल्ला अस्पताल र महिला तथा बालबालिका कार्यलय तनहुँको सेवा प्रवाहको अनुगमन गरिएको
- शाखाको स्विकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार चैत्र महिनामा जनकपुर अञ्चल अस्पताल लगायतको सेवा प्रवाहको अनुगमन र सेवाग्राही सर्भेक्षण गरिएको
- शाखाको स्विकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार बैशाख महिनामा मालपोत कार्यलय डडेल्धुराको सेवा प्रवाहको अनुगमन र सेवाग्राही सर्भेक्षण र शिक्षाको लागि खाद्य परियोजन डडेल्धुराको सेवा प्रवाहको अनुगमन गरिएको
- शाखाको स्विकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार जेठ महिनामा मालपोत कार्यलय लमजुङ्गको सेवा प्रवाहको अनुगमन र सेवाग्राही सर्भेक्षण गरिएको
- यस आ.ब.मा सार्वजनिक सरोकारसंग सम्बन्धित विषयहरूमा विभिन्न पत्रपत्रिकाहरूमा प्रकाशित ३ दर्जन भन्दा बढि समाचारहरू प्रति यस कार्यालयको ध्यानाकर्षण भई संबद्ध मन्त्रालयहरूलाई सुधारका पहल थाल्न आवश्यक निर्देशन दिई प्रगति माग गरीएको ।
- संबद्ध मन्त्रालयहरूबाट राय माग भइ आएका नीतिहरूमा राय उपलब्ध गराईएको ।

१५. सूचना प्रविधि शाखा

- Cabinet Automation System Development: यस प्रणालि मार्फत मन्त्रालयले यस कार्यालयमा सूचना प्रविधिको माध्यमबाट प्रस्ताव तयार गर्न, पेश गर्न र सो उपर भएको निर्णय गर्न सक्नेछन् । यस कार्यालयले प्रस्ताव सम्बन्धी सम्पूर्ण आन्तरिक व्यवस्थापन जस्तै दर्ता गर्ने, रुजु गर्ने, तेस्रो/छड्के तालिका तयार गर्ने र अन्तिम एजेण्डा तयार गर्ने कार्य प्रणालि मार्फत नै गर्न सक्नेछ ।
- कार्यालयलाई थप सुरक्षित गर्न र आगन्तुक तथा कार्यालयका कर्मचारीहरूको गतिविधि निगरानी गर्ने कार्यालय परिसरमा देहायका सुरक्षा उपकरणहरू जडान गरिएको ।

- ✓ Surveillance System: कार्यालयको बाहिरि परिसरमा ६ थान PTZ IP Camera हरु जडान गरि गतिविधिहरुको निगरानी राख्न मिल्ने व्यवस्था मिलाईएको ।
- ✓ Hand Baggage Inspection X-Ray: कार्यालय परिसरमा प्रवेश गर्ने मुल ढोकामा HBIX Scanner जडान गर्ने कार्य सम्पन्न भएको ।
- ✓ Access Control System: कार्यालय भवन प्रवेश गर्ने ३ ढोकाहरुमा Access Control System जडान गरि गतिविधिको लगत राख्ने व्यवस्था मिलाईएको ।
- Server Infrastructure Installment: कार्यालयको प्रयोजनका लागि सञ्चालित विभिन्न Application हरुको एकिकृत व्यवस्थापन गर्न Sever, Storage तथा Networking सम्बन्धी उपकरणहरु जडान गरी सञ्चालनमा ल्याईएको ।
- Up gradation of Gunaso Portal: हेलो सरकार कक्षमा प्राप्त हुने गुनासाहरुको व्यवस्थापन गर्न साविकमा प्रयोगमा रहेको Software लाई स्तरोन्नतरी गरी गुनासो व्यवस्थापनको प्रभाकारिता वृद्धी गर्ने कार्य सम्पन्न भएको ।
- Website Enhancement: कार्यालयको आधिकारिक Website लाई नविनतम प्रविधिहरु प्रयोग गरी Website Upgrade गर्ने कार्य सम्पन्न भएको ।
- PM Website: वर्तमान प्रधानमन्त्रीज्यूबाट सम्पन्न भएका मुख्य मुख्य गतिविधिहरु र पूर्व प्रधानमन्त्रीहरु समेतको व्यक्तिगत विवरण र कार्यकालका मुख्य उपलब्धीहरु समेतको सूचना प्रदान गर्न हेतुले PM Website (www.opmcm.gov.np/pm) संचालनमा ल्याईएको ।

१६. मानव अधिकार प्रवर्द्धन शाखा

- संयुक्त राष्ट्रसंघका सदस्य राष्ट्रहरुमा मानव अधिकार संरक्षण र सम्बर्द्धनको कार्यलाई अझ बढी सशक्त तथा प्रभावकारी तुल्याउन सदस्य राष्ट्रहरुले आफूले मानव अधिकारको सम्बन्धमा स्वीकार गरेको दायित्व साकार पार्न गरेका काम कारवाहीहरुको प्रस्तुति गर्ने माध्यमको रूपमा विकास भएको Universal Periodic Review-UPR को Second Cycle अन्तर्गत सन् २०१५ मा जेनेभामा हुने नेपालको पुनरावलोकनको प्रयोजनका लागि नेपालको राष्ट्रिय प्रतिवेदन तयार गरी नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७२।४।८ को बैठकबाट स्वीकृत गरी संयुक्त राष्ट्रसंघको मानव अधिकार परिषद् समक्ष पेश गरिएको ।
- नागरिक तथा राजनीतिक अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय अनुबन्धको ऐच्छिक अभिसन्धिमा रहेको प्रावधान अन्तर्गत नेपाल राज्यका विरुद्ध विभिन्न व्यक्तिहरुका तर्फबाट संयुक्त

राष्ट्रसंघीय मानव अधिकार समितिमा दायर गरिएका मुद्दाहरूको सम्बन्धमा जवाफ पठाइएको ।

- भ्रष्टाचार विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय महासन्धिको कार्यान्वयनसम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीति तथा कार्ययोजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन समितिले सकृयतापूर्वक कार्य गरिरहेको ।
- नागरिक तथा राजनीतिक अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय अनुबन्धको ऐच्छिक अभिसन्धिमा रहेको प्रावधानअन्तर्गत नेपाल राज्यका विरुद्ध संयुक्त राष्ट्रसंघीय मानव अधिकार समितिसमक्ष परेको उजुरीका सम्बन्धमा सो समितिद्वारा पारित विचार (Views) लाई कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा उच्च प्राथमिकता दिई नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्ले निर्णय गरी कार्यान्वयन गरिरहेको ।
- मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन समितिले सकृयतापूर्वक कार्य गरिरहेको ।
- भ्रष्टाचार विरुद्धको संयुक्त राष्ट्रसंघीय महासन्धिको कार्यान्वयनसम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीति तथा कार्ययोजना, २०६९ को कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा सम्बन्धित सबै मन्त्रालय निकायबाट प्रगति माग गरी एकीकृत गर्ने र कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरिएको ।
- संयुक्त राष्ट्रसंघीय मानव अधिकार उच्च आयुक्तको कार्यालय अन्तर्गतका Working group, Mandate Holders र Special rapporteur हरूबाट माग भएका जवाफ पठाइएको ।
- संयुक्त राष्ट्रसंघको मानव अधिकार परिषद् समक्ष मानव अधिकारको विश्वव्यापी आवधिक समिक्षाको दोस्रो चक्र अन्तर्गत नेपालले पेश गरेको दोस्रो प्रतिवेदनउपर मानव अधिकार परिषद्को २३ औं सेसनमा यही नोभेम्बर ४ तारेखमा छलफल भएको र उक्त छलफलमा परराष्ट्रमन्त्रीको नेतृत्वमा नेपाली प्रतिनिधिमण्डलले भाग लिई विभिन्न राष्ट्रहरूबाट प्राप्त १९५ वटा सिफारिसहरूमध्ये १४७ वटा सिफारिसहरूलाई कार्यान्वयन गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गरिएको ।
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगलाई मानव अधिकारको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सक्षम र सुदृढ बनाउने उद्देश्यले मानव अधिकार सेवाको गठन, सञ्चालन र सेवाका शर्तहरूको व्यवस्था गर्न विधेयकको तर्जुमा गरिएको ।
- राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग र राष्ट्रिय महिला आयोगबाट गरिएका सिफारिसहरू कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित मन्त्रालयमा लेखि पठाइएको ।

- भ्रष्टाचार विरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय दिवस (डिसेम्बर ९) को उपलक्ष्यमा भ्रष्टाचार विरुद्धको राष्ट्रिय नीति तथा कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन सम्बन्धमा छलफल भई सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट निर्देशन प्राप्त भएको ।
- विश्व मानव अधिकार दिवस (डिसेम्बर १०) को उपलक्ष्यमा चौथो मानव अधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन सम्बन्धमा छलफल भई सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूबाट निर्देशन प्राप्त भएको ।
- लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान अन्तर्गत लैङ्गिक हिंसा अन्त्य तथा लैङ्गिक सशक्तिकरण सम्बन्धि राष्ट्रिय रणनीति तथा कार्ययोजना (२०६९/०७०-२०७३/०७४) को प्रभावकारी कार्यान्वयन सम्बन्धमा सरोकारवालाहरूसँग छलफल/ अन्तर्क्रिया कार्यक्रमको आयोजना गरिएको ।
- लैङ्गिक हिंसासम्बन्धी गंभिर प्रकृतिका घटनाहरूको स्थलगत अनुगमन गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत झापा जिल्लाको अनुगमन गरिएको ।
- Universal Periodic Review को दोस्रो चक्रको राष्ट्रिय प्रतिवेदन उपर मानव अधिकार परिषद्मा छलफल हुँदा नेपाललाई प्राप्त सिफारिसका सम्बन्धमा मुख्य सचिवज्यूको अध्यक्षतामा सरोकारवाला मन्त्रालय/निकायका प्रतिनिधिहरू र गैरसरकारी संघ संस्थाका प्रतिनिधिहरूसँग छुट्टाछुट्टै छलफल कार्यक्रम आयोजना गरिएको ।
- नेपाल सरकारका मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीको नेतृत्वमा जेनेभा गएको प्रतिनिधि मण्डलले संयुक्त राष्ट्रसंघ अन्तर्गत मानव अधिकार परिषद्को ३१औँ सत्रमा सहभागी भई दोश्रो विश्वव्यापी आवधिक समिक्षा सम्बन्धी प्रतिवेदन पारित गर्ने बैठकमा नेपालको मानव अधिकार स्थितिको बारेमा विभिन्न राष्ट्रहरूबाट उठाइएका विषयहरू तथा प्राप्त सिफारिसहरूका सम्बन्धमा नेपालको आधिकारिक धारणा प्रस्तुत गरिएको । सोही क्रममा नेपालको मानव अधिकारको पछिल्लो स्थितिको बारेमा मानव अधिकार सम्बन्धी उप-उच्चायुक्तसंग नेपाली प्रतिनिधिमण्डलको छलफल भई नेपालका संविधानका प्रावधान, आर्थिक रूपान्तरण र मानव अधिकारको प्रवर्द्धन गर्ने विषयहरूमा समेत स्पष्ट पारिएको ।
- नागरिक तथा राजनीतिक अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय अनुबन्धको ऐच्छिक अभिसन्धिमा रहेको प्रावधानअन्तर्गत नेपाल राज्यका विरुद्ध आङ्ग दोर्जे शेर्पा र सरिता थारु समेत ८ जना समेतको तर्फबाट संयुक्त राष्ट्रसंघीय मानव अधिकार समितिसमक्ष परेको उजुरीका

सम्बन्धमा सो समितिद्वारा पारित विचार (Views) लाई कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा मन्त्रिपरिषद्बाट निर्णय भई कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित निकायमा पठाइएको ।

- वेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानविन, सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन तथा सो ऐन अन्तर्गत गठित आयोगहरूका सम्बन्धमा संयुक्त राष्ट्रसंघीय मानव अधिकार उच्चायुक्तको कार्यालयले तयार गरेको Nepal: OHCHR position on UN support to the Commission on Investigation of Disappeared Persons and the Truth and Reconciliation Commission released on 16 February 2016 का सम्बन्धमा नेपाल सरकारको धारणा संयुक्त राष्ट्रसंघीय मानव अधिकार उच्चायुक्तको कार्यालयमा पठाइएको ।
- मानव अधिकारको विश्वव्यापी आवधिक समिक्षाको दोस्रो चक्र अन्तर्गत संयुक्त राष्ट्रसंघको मानव अधिकार परिषद् समक्ष नेपालले पेश गरेको दोस्रो प्रतिवेदनउपर विभिन्न राष्ट्रहरूबाट प्राप्त १५२ वटा सिफारिसहरूको कार्यान्वयनको लागि सिफारिस कार्यान्वयन कार्ययोजना तयारीको क्रममा रहेको ।
- चौथो मानव अधिकार कार्ययोजना र लैङ्गिक हिंसा अन्त्य तथा लैङ्गिक सशक्तीकरण राष्ट्रिय रणनीति तथा कार्ययोजनाका सम्बन्धमा अनुशिक्षण/अन्तर्क्रिया/जिल्लास्तरीय अनुगमन दैलेख, कालीकोट, मुगु, जुम्ला, दाङ, सल्यान, रुकुम, सुनसरी, तेह्रथुम, इलाम, र गोर्खा जिल्लामा संचालन गरिएको ।
- संयुक्त राष्ट्र संघीय मानव अधिकार समिति (Human Rights Committee) मा नेपाल सरकारले सन् २०१० मा पेश गरेको दोस्रो आवधिक प्रतिवेदन माथी छलफल हुँदा नेपाललाई प्राप्त सिफारिसहरू कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित मन्त्रालयमा पठाइएको ।
- संयुक्त राष्ट्र संघको आर्थिक तथा सामाजिक परिषद् अन्तर्गतको Committee on Economic, Social and Cultural Rights मा नेपाल सरकारले सन् २०१२ मा पेश गरेको तेस्रो आवधिक प्रतिवेदन माथी समितिमा छलफल हुँदा नेपाललाई प्राप्त सिफारिसहरू कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित मन्त्रालयमा पठाइएको ।
- नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्बाट विभिन्न विषयका सम्बन्धमा भएका निर्णयहरू कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाइएको ।
- व्यवस्थापिका-संसदको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा श्रम समितिबाट भएको निर्णय कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाइएको ।

- लैङ्गिक हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी चेतनामुलक शिक्षण कार्यक्रम रूकुम र सल्यान जिल्लामा सम्पन्न गरिएको ।
- संवैधानिक निकायका पदाधिकारीहरूको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा सम्बन्धी विधेयक, राष्ट्रपति तथा उपराष्ट्रपतिको पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधा सम्बन्धी विधेयक र प्रदेश प्रमुखको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुविधा सम्बन्धी विधेयकको मस्यौदा तयार गर्ने क्रममा रहेको ।
- निर्वाचन क्षेत्र निर्धारणका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न नयाँ ऐन बनाउन अवधारणापत्र तयार भई सो उपर कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयको सहमति समेत प्राप्त भई नेपाल सरकार, मन्त्रपरिषद्को सैद्धान्तिक स्वीकृति लिने प्रक्रियामा रहेको ।

१७. योजना तथा अनुगमन शाखा

- आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको । उक्त नीति तथा कार्यक्रम सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूबाट व्यवस्थापिका-संसदमा प्रस्तुत भई सार्वजनिककरण समेत गरिएको ।
- मिति २०७३/०९/११ देखि नेपाल टेलिभिजनद्वारा प्रत्येक शनिवार प्रसारण हुँदै आएको 'प्रधानमन्त्री सँग सीधा कुरा' कार्यक्रमको अभिलेखिकरण गरी तिनको प्रगति अनुगमन गरिएको । गुणासाहरूको कार्यान्वयन अवस्था सम्बन्धमा हरेक हप्ता सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूलाई जानकारी गराइने गरिएको ।
- केन्द्रीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिका आठ (८) वटा बैठक सम्पन्न भई पैतालिस (१५) वटा निर्णयहरू कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित निकायमा पठाई तिनको प्रगति अनुगमन गरिएको । ३७ औं बैठक आसन्न चाडपर्वमा वस्तु/सेवाको व्यवस्थापन र पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य घट्दा सार्वजनिक यातायातको भाडा समायोजन सम्बन्धमा, ३८औं बैठक अत्यावश्यक वस्तुहरूको सहज आपूर्ति व्यवस्थापन सम्बन्धमा, ३९औं बैठक विषम परिस्थितिमा सेवा प्रवाह व्यवस्थापन सम्बन्धमा, ४०औं बैठक अत्यावश्यकिय वस्तुहरूको सहज आपूर्ति सम्बन्धमा, ४१औं बैठक आपूर्तिमा सहजता ल्याउने सम्बन्धमा, ४२औं बैठक भन्सार नाकाहरूको अनुगमनलाई प्रभावकारी तुल्याउने सम्बन्धमा, ४३ औं बैठक आपूर्ति व्यवस्थापनमा प्रभावकारिता अभिवृद्धि सम्बन्धमा र ४४ औं बैठक कृषि तथा पशुपञ्छी फर्मको प्रभावकारिता अभिवृद्धि, पारवहन सुविधाको उपयोग, बङ्गलादेशले

उपलब्ध गराउने बन्दरगाह उपयोगको ढाँचा, बाढी पहिरो पिडित नागरिकहरूको व्यवस्थापन लगायतका विषय सम्बन्धमा केन्द्रित रहेका ।

- सम्माननीय प्रधानमन्त्री के.पी.शर्मा ओलीज्यूको नेतृत्वमा गठन भएको सरकारको १०० दिनको र ६ महिना अवधिका प्रगति प्रतिवेदनहरू तयार गरी सार्वजनिक गरिएको ।
- आर्थिक वर्ष २०७२/७३ का लागि नेपाल सरकारको मन्त्रालय/मन्त्रालयस्तरीय केन्द्रीय निकायहरूको कार्यसम्पादन सूचकहरू तयार गरी कार्यालयको Online Portal मा Upload गरिएको । साथै, हरेक महिनामा मन्त्रालय/निकायहरूबाट प्रगतिहरू अद्यावधिक गरी कागजविहिन प्रणालीलाई प्रोत्साहन गरिएको ।
- आर्थिक प्रशासन शाखासँगको समन्वयमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को बजेट तथा कार्यक्रम तयार गरिएको ।
- चौधौँ योजनाको आधारपत्रमा समावेस गर्ने प्रयोजनार्थ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका लागि तोकिएका दुई विषयहरू, मानव अधिकार र भ्रष्टाचार नियन्त्रणसँग सम्बन्धित विवरणहरू तयार गरी राष्ट्रिय योजना आयोगमा पठाइएको ।
- अर्थ मन्त्रालयबाट वार्षिक रूपमा प्रकासन हुने मन्त्रालयगत प्रगति विवरण नामक पुस्तकमा समावेस गर्ने प्रयोजनार्थ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र अन्तर्गतका निकायहरूको आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को यथार्थ प्रगति तथा आर्थिक वर्ष २०७२/७३ को ८ महिना अवधिको प्रगति विवरण तयार पारी पठाइएको ।
- इलाम, गुल्मी, रोल्पा जिल्लाका विभिन्न कार्यालयको सेवाप्रवाह सन्तुष्टि सर्वेक्षण तथा कैलाली र उदयपुर जिल्लाका विभिन्न कार्यालयहरूको सेवा प्रवाह सम्बन्धि अनुगमन सम्पन्न गरी सुझावहरू कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकायमा पठाइएको ।

परिच्छेद ६

उपसंहार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मुलुकको नीति निर्माण गर्ने सर्वोच्च निकाय हो । यस कार्यालयले क्षेत्रगत मन्त्रालय तथा निकायहरूले तय गरेका लक्षित नीति कार्यक्रमहरूको सफल कार्यान्वयनका लागि आवश्यक समन्वय र सहजिकरणको कार्य समेत गर्ने गर्दछ । नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावली अनुसार यस कार्यालयले जनस्तरमा सेवा प्रवाह गर्ने नभई मुलत राज्यले अवलम्बन गरेका नीति तथा कार्यक्रमहरूको प्रभाव र असरबाट प्राप्त नतिजाका आधारमा सुधारका लागि भावी कार्ययोजना बनाउने कार्यमा समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्दै सुशासन प्रवर्धनमा जोड दिदै आएको छ ।

कार्यालयमा प्राप्त हुने सूचनाको विश्लेषण गर्दै समस्याको व्यवहारिक समाधानका लागि आवश्यक समन्वय र सहजिकरण गरिदै आईएको छ । साथै क्षेत्रगत निकायहरूद्वारा सम्पादित कार्यहरूको अनुगमनबाट प्राप्त नतिजाको समग्र मुल्याङ्कन गरी कार्यक्षेत्र अन्तर्गतकै विषयगत निकायलाई काम प्रतिको अपनत्व लिई जिम्मेवार वन्न उत्प्रेरित गर्दै आएको छ । कार्यालयको कार्यसम्पादन स्तरलाई उत्कृष्ट र नमुनाका रूपमा अन्य निकायहरूका लागि समेत अनुकरणीय बनाउन प्रयत्नशिल रहेको छ । यस क्रममा राष्ट्र सेवक कर्मचारीलाई नतिजा प्रति जिम्मेवार र उत्तरदायी बनाउन विगत केहि वर्षदिखि कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली लागू गरि कर्मचारीबाट सम्पादित कार्यमापनका आधारमा थप उत्प्रेरित गरिदै आइएको छ ।

शासकिय सुधारको क्षेत्रका मौजुदा कानूनको पूर्ण पालनाबाटै सहज र सरल रूपमा सेवाको प्राप्ति र गुणस्तर कायम गर्न सकिन्छ भन्ने कुरामा यस कार्यालय दृढ छ । सरकारी सेवा प्राप्तिका लागि तय भएका प्रकृया र कार्यविधिलाई व्यवहारिक रूपमा नै सरलिकरण गर्दै राज्यद्वारा आमनागरिकलाई प्रवाह हुने सेवाको लाभ प्राप्तिको सुनिश्चतताका लागि कार्यालयले जोड दिदै आएको छ ।

सार्वजनिक भुमिकामा रहने राष्ट्रसेवक कर्मचारीको सदाचारिता, ईमानदारिता र जिम्मेवारीतालाई सघन महत्व दिदै भ्रष्टाचार लगायतका निहित स्वार्थका कारण आउन सक्ने विचलनलाई तत्काल नियमन गर्ने निकायलाई साधन श्रोत सम्पन्न तुल्याउने कार्य हुदै आएको छ । यस क्रममा देहायका सुधारका कार्यलाई अगाडि बढाइएको छ ।

१. नतिजामुखी प्रशासन

प्रशासकले संगठनको उद्देश्यहरूलाई कार्यगत उद्देश्यहरूमा रूपान्तरण गरी निश्चित समयमा लक्षित नतिजाहरू हासिल गर्नु पर्दछ । नतिजा प्राप्त गर्दा नतिजामुलक कार्यढाँचा तयार गरी मापनयोग्य उद्देश्य तथा क्रियाकलापहरू समेटेर कार्य सम्पादन करार गर्ने प्रचलन विश्वव्यापिरूपमा रहेको छ ।

यस कार्यलाई आत्मसाथ गर्दै प्रशासनलाई नतिजामुखी बनाउन प्रत्येक मन्त्रालयका कार्यसम्पादन सूचकहरू तयार गरिएको छ । यी सूचकहरूको आधारमा आगामी दिनमा संगठनको कार्यप्रगति मुल्याङ्कन गर्नुका अतिरिक्त यसलाई कर्मचारीको कार्य सम्पादनसँग आवद्ध गर्ने प्रयासको थालनी भएको छ । यसै सिलसिलामा चालु आ.व.को नीति तथा कार्यक्रम एवं वार्षिक आय-व्यय विवरणले समेत यसलाई कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यस कार्यालयले समेत आफ्ना क्रियाकलापलाई नतिजामुखी बनाउन सूचकहरू निर्माण गर्नुको अलवा यसलाई कार्यसम्पादनसँग आवद्ध गर्ने गरिएको छ ।

२. उत्तरदायी निजामती सेवा

उत्तरदायित्व लोकतन्त्रको आधार स्तम्भ हो । सार्वजनिक कोषबाट लाभ प्राप्त गर्ने, सार्वजनिक कोषको उपयोग गर्ने एवं वैधानिक अधिकार प्रयोग गर्ने सार्वजनिक पदको ओहदामा आशिन पदाधिकारी आफ्ना कार्य र सो बाट निस्कने नतिजाप्रति उत्तरदायी हुनै पर्दछ । यस दिशामा यस कार्यालयले गर्ने रू २५०००/- भन्दा माथिका सम्पूर्ण भुक्तानिहरूलाई अनलाईन मार्फत सार्वजनिक गर्ने प्रचलन शुरू गरिएको छ । हाल यो कार्य अधिकांश केन्द्रीय निकायहरूबाट रू २५०००/- माथिको सम्पूर्ण भुक्तानिहरू सार्वजनिक हुनेगरी सञ्चालनमा आएको छ ।

जनउत्तरदायी शासनलाई बढावा दिने र जनताका दैनिक गुनासाहरू सरकारसँग साक्षात्कार गराउने माध्यमको रूपमा स्थापना गरिएको हेलो सरकारले यस वर्ष ३६५ दिन नै २४ घण्टै सेवा सञ्चालनमा ल्याएकोमा विनासकारी भूकम्प पछि कार्य सम्पादन समयलाई १० घण्टा कायम गरि कार्यालयको फेसबुक पेज संचालनमा ल्याइएकोछ । जस्को कार्यसम्पादन दर औसत ९६% रहेको छ । मन्त्रपरिषद् तथा मन्त्रपरिषद्का समितिहरू मार्फत राज्य सञ्चालनका विविध पक्षहरूमा आवश्यक निर्णयहरू लिइएका छन् ।

३. कर्मचारीको क्षमता विकास

निजामती कर्मचारीलाई स्थायी सरकारको रूपमा लिइन्छ । प्रत्येक कार्यालयको संस्थागत स्मरण (Institutional Memory) जीवन्त राख्न तथा कार्यप्रणाली सुचारू गरी उद्देश्य हासिल गर्न उनीहरूको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । यस दिशामा यस कार्यालयले Training for All को सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्ने ध्येयका साथ कार्य अगाडी बढाइएको छ । यसै शिलशिलामा स्वदेश तथा विदेशका विभिन्न क्षेत्रगत विषयमा अवलोकन, भ्रमण, तालिका, सेमिनार हरूमा कर्मचारी संलग्न गराउँदै आएको छ । यस सन्दर्भमा ब्रिटिस काउन्सिल, नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानका अलवा अन्य क्षेत्रगत तालिम प्रदायक संग समन्वय गर्दै काम अगाडी बढाइएको छ । र यस वर्ष नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको लागि उपयुक्त पूर्वाधार निर्माण गर्न स्थानको खोजि गर्न समेत यस कार्यालयले समन्वयकारी भूमिका खेलेको छ ।

४. भ्रष्टाचार नियन्त्रण तथा सदाचार प्रवर्द्धन

सार्वजनिक ओहोदा तथा स्रोतको नाजायज तथा वैयक्तिक प्रयोगलाई भ्रष्टाचारको दायरामा ल्याइन्छ । सन् २०११ मा UNCAC को अनुमोदन तथा गत वर्ष अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग लगायतका निकायमा पदाधिकारी पूर्ति पश्चात यस क्षेत्रमा नीतिगत तथा कार्यस्थलमा सुधारका कार्यहरू भएका छन् । संवैधानिक अंगहरू तथा Oversight Agency हरूको सक्रियतासँगै मुलुकको सार्वजनिक क्षेत्रमा सुधारको अनुभूति हुन थालेको छ । साथै, विश्वव्यापि भ्रष्टाचार सुचकांकमा नेपालको स्तर क्रमशः स्तरोन्नती हुदै गएको छ । र यस वर्ष यसमा थप सुधार हुने अपेक्षा गरिएको छ । साथै, यी कामहरूवाट आम सार्वजनिक क्षेत्रमा सदाचार प्रवर्द्धन गर्नमा सघाउ पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

अनुसूची १
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको संगठन संरचना

